

አዲስ አበባ ሚኒስቴር ቤት
ድኅረ ምረቃ ት/ቤት

በአቶ የአይ ወንጀል ስር ስር ስር
በ 2 ዓ አመት ተግባራት በ 1 ዓ አመት
የሚገኙ ሰነድ አጠቃላይ ስር
ግምገማ ጥናት

ግራም ገለጻ

ሰ/ 1557/ 9.75

በኢትዮጵያ ቋንቋዎችና ስነ-ምግባር ክፍል
 በ2ኛ ለመት ተማሪዎች በግልጽ በቡድን
 የሚጻፉ በሳል ድርሰቶች ንፅፅራዊ
 ግምገማ ጥናት

በአዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ ለድንገረ ምረቃ
 ትምህርት ቤት የተረገበ ጥናት

በቋንቋዎች ጥናት ተቋም
 ለማርኛን በማስተማር ዘዴ ለማስተርስ
 ዲግሪ ማሟያ የተረገበ ጥናት

በ
 ማረው ዓለሙ

አዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ
 ሰኔ 1987 ዓ.ም

አዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ
ድገረ ምረቃ ትምህርት ቤት

በኢትዮጵያ ድንገቶችና ስነምግባር ክፍል
በፊት ለመት ተማሪዎች በግልጽ በቡድን
የሚገኙ በሰል ድርሰቶች ንዕስራዊ
ግምገማ ጥናት

በ
ማረው ዓለሙ
ድንገቶች ጥናት ተቋም

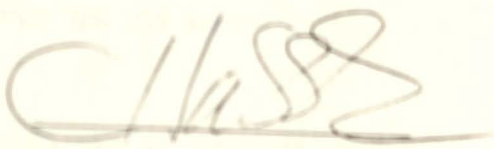
የፈታኞች ማረጋገጫ

59/102426 አዲስ (F/C)
አማካኝ

ገቢው ማረጋገጫ
ፈታኝ

ደጋፊው ማረጋገጫ
ፈታኝ

ፈታኝ

ፈታኝ

ፈታኝ

ፈታኝ

አህጻር-ጥናት

(Abstract)

የዚህ ጥናት አላማ በግልጽ በቡድን የሚጻፉ በሳል ድርሰቶችን በገጽጽራዊ ግምገማ በመመርመር፣ ለድርሰት ትምህርት ከሚኖራቸው አዎንታዊ አስተዋጽኦ አንጻር የተሻለውን ግላዮት ነው። ጥናቱ መሠረት ያደረገው በኮሌጅ ደረጃ የሚሰጠውን በሳል ድርሰት ሲሆን፣ ተጠኝዎቹም በኢትዮጵያ ቋንቋዎችና ሥነጽሑፍ ክፍል፣ በ1987 ዓ.ም ኮርሱን ለመግር የተመዘገቡና በአማርኛ ቋንቋ አፋቸውን የፈቱ ተማሪዎች ናቸው። በሥርዓታዊ ናሙና የተመረጡት 20 ተማሪዎች በተናጠልና በተመሳሳይ ርዕስ ላይ የጻፉትን ድርሰት መሠረት በግድረገ፣ በቅይጥ ችሎታ 15ቱ በ5 ቡድን፣ 5ቱ በግል ተደራጅተዋል። ተጠኝዎቹ በግልጽ በቡድን እየጻፉ ከተለማመዱ በኋላ፣ በሁለቱ ለሚሰተር ሁለት ሁለት፣ በአጠቃላይ እራት እራት ድርሰት ጽፈው፣ 40 ድርሰቶች ለጥናቱ ተሰጠዋል።

በግልጽ በቡድን ተደራጅተው ድርሰት ከመጻፋቸው በፊት፣ የተጠኝዎች ድርሰትን በግል፣ በቡድን ወይም በውድድር፣ የመግር ምርጫ (learning preference) በውድድር ላይ አመዘኛል። በሦስቱ ምርጫዎች መካከል ያለው ልዩነትም በአስታትስ-ቴክስት አስተማማኝ ($P < 0.05$) መሆኑንና ለልዩነቱም ያካገረው የውድድር ምርጫቸው አመዘኛ መገኘት እንደሆነ የተገኘው ውጤት አመላክቷል።

በግልጽ በቡድን ድርሰቶች ውስጥ 18 ዓይነት የጋራ ሰዋሰዋዊ ስህተቶች ተመዝግበዋል። በነዚህም መሰረትን በሁለቱ ድርሰቶች መካከል ገጽጽር ተደርጓል። የተገኘው ልዩነትም በአስታትስ-ቴክስት አስተማማኝ ከመሆኑም በላይ የግል ድርሰቶች የስህተት ብዛት፣ ከቡድን ድርሰቶች ይበልጣል። በተጨማሪም የትክክለኛነት ተዛማጅነትና መቶኛ ውጤቶቻቸውን መሠረት በግድረገ፣ በሁለቱ ድርሰቶች መካከል የተደረገው ገጽጽር፣ የቡድን ድርሰቶች ከግል ድርሰቶች የተሻሉ መሆናቸውን ይህም በአስታትስ-ቴክስት አስተማማኝ እንደሆነ አረጋግጧል።

በድርሰት-አተፍ ገምገማ (Holistic Assessment) ውጤቶቻቸው መነሻነት፣ በግልጽ በቡድን ድርሰቶች መካከል የተደረገው ገጽጽር፣ የቡድን ድርሰቶች ከግል ድርሰቶች የተሻሉ መሆናቸውንና ልዩነታቸውንም በእስታትስቲክስ አስተማማኝ እንደሆነ አሳይቷል። በመጨረሻም የሰዎችውና የድርሰት-አተፍ ገምገማ ውጤቶችን ተዛምዶ (Interface) በተመለከተ በተሰራው የእስታትስቲክስ ስሌት፣ በግልም ሆነ በቡድን ድርሰት የፃፉት ተማሪዎች፣ ከድርሰት አወቃቀር ይልቅ፣ በሰዎችው ችሎታቸው የተሻሉ ሆነው ተገኝተዋል።

በዚህም መሠረት በጥናቱ የተደረሰበት መደምደሚያ፣ በግል ከሚጻፉ ድርሰቶች ይልቅ፣ በቡድን የሚጻፉት የተሻሉ መሆናቸውን፣ በጥሩ ድርሰትና በቡድን ሥራ መካከል (በአገጻፊ-ጭነት) ተጥተኛ ገንኙነት መኖሩንና የቡድን ሥራ ለድርሰት ትምህርት አምጋታዊ አስተዋጽኦ ያለው መሆኑን የሚያመለክት ነው።

ስለዚህም በግንኛውም ደረጃ የጽንጽ መምህራንን የሚያሰለጥኑ ተጽማት፣ ተማሪዎች በቡድን የመሥራትን ልማድ ባህላቸው እንዲያደርጉ፣ በእውተንና በጥናት ላይ የተመሠረተ ጥረት ቢያደርጉ ይመረጣል።

ዝርዝር	70
ዎሲጋና(Acknowledgement)-----	1
አሁኔት-ጥናት (Abstract)-----	ii
የሰንጠረዥ ማገደ-ጻፊ-----	viii
ዎሶራዊ አገድ:- መግቢያ-----	1
1.1 የጥናቱ ጻፊ-----	1
1.2 የጥናቱ አላማ-----	3
1.3 የጥናቱ አስፈላጊነት-----	4
1.4 የጥናቱ ወሰን-----	4
1.5 የመ-ያንክ ቃላት /ሐረጎች ትርጓሜ-----	5
1.6 የሀሳብ ቃላትና የልክተኛ-----	7
ዎሶራዊ ሁለት:- ከሌላ ድርሰት-----	9
2.1 የቡድን ሥራ ያገኘት-----	9
2.2 የቡድን ሥራ ጠቃሚነት-----	12
2.2.1 የቡድን ሥራ ጠንካራ ጉኖች-----	16
2.2.2 የቡድን ሥራ ደካማ ጉኖች-----	19
2.2.3 የቡድን ሥራን በተመለከተ የሚነሱ ችግሮች-----	21
2.2.4 የቡድን ሥራ በኢትዮጵያ -----	25
2.3 ድርሰትን በቡድን የማጻፍ አስፈላጊነት-----	27
2.4 የቡድን አደረጃጀት-----	36
2.4.1 ችሎታ-----	36
2.4.2 ጊዜ-----	40

2.4.3	የቡድን አባላትን ቁጥር መወሰን	41
2.4.4	የቡድን መሪ	42
2.5	የድርሰት ማረጋገጫ ዘዴዎች	44
2.5.1	ስዕተት ቆጣሪ ዘዴ	48
2.5.2	ተገታኝ ዘዴ	50
2.5.3	ድርሰት-አተፍ ዘዴ	51
ፆዕራዊ ስህተት፡- የአጠናገር ዘዴ		56
3.1	ተጠኝዎች	56
3.2	የመረጃ መሰብሰቢያ መሳሪያዎች	58
3.2.1	መጠይቅ	58
3.2.2	ቃለ-መጠይቅ	60
3.2.3	ድርሰቶች	61
3.3	የመረጃ አተናተገ ዘዴ	65
3.3.1	የመጠይቅ መረጃዎች አተናተገ	65
3.3.2	የድርሰት መረጃዎች አተናተገ	66
ፆዕራዊ አራት፡- የጥናቱ ውጤት ትንተና ማብራሪያ		69
4.1	የጥናቱ ውጤት ትንተና	69
4.1.1	የመጠይቅ ውጤት ትንተና	69
4.1.2	የድርሰት መረጃዎች ውጤት ትንተና	72
4.1.2.1	የሰዋሰው-አተፍ ገምገማ ውጤት	72
4.1.2.2	የትክክለኛነት ተዋግጅነት (Accuracy Ratio) ገምገማ ውጤት ትንተና	76
4.1.2.3	የድርሰት-አተፍ ገምገማ ውጤት ትንተና	80

4.1.2.4 የሰዋሰው-አቀፍና የድርሰት-አቀፍ ግምገማ	
የተግባር ተግባር ተግባር ተግባር ተግባር (The Interface of Syntactic and Holistic Assessments)-----	82
4.2 የውጤት ግብራሪያ-----	88
ፖሶራፍ አዎስት፣ ግጠቃለያ፣ መደምደሚያና አስተያየት-----	95
5.1 ግጠቃለያ-----	95
5.2 መደምደሚያ-----	100
5.3 አስተያየት-----	102
ጥበቃዎች-----	106
አባሪዎች	
ሀ. በኢትዮጵያ ቋንቋዎችና ስነሰራተኛ ክፍል በ1987 ዓ.ም በሁለተኛ ዓመት ተግባራዊ የሚሆኑ መጠይቅ-----	111
ሀ-1 የመጠይቅ አስተማማኝነት ስሌት-----	115
ሀ-2 የተግባራዊ ድርሰትን በገልጻ፣ በቡድን ወይም በውድድር የመግባር ምርጫ ልዩነት ስሌት (በRepeated Measures of ANOVA)-----	116
ሀ.2.1 ስሌት (Calculation)-----	117
ሀ.2.2 ግጠቃለያ (Summary Table for Repeated Measures of ANOVA)-----	117
ሀ-3 የተግባራዊ ድርሰትን በገልጻ፣ በቡድን ወይም በውድድር የመግባር ምርጫ ልዩነት ስሌት (በ<t-dependent test)-----	113

U.4	በኢትዮጵያ ቋንቋዎችና ሥነጽሑፍ ክፍል ለ2ኛ ዓመት ተማሪዎች የተረበ ቃለ-መጠይት	119
U.5	የቃለ መጠይቁ ማጠቃለያ	120
A.	በግል የተጻፉ ድርሰቶች ፎቶ ኮፒ	123
A.1	በቡድን የተጻፉ ድርሰቶች ፎቶ ኮፒ	129
A.2	በግልና በቡድን ድርሰቶች መካከል የሰዎች ስህተቶች ብዛት ልዩነት ስሌት	137
A.3	የትክክለኛነት ተዛማጅነት (Accuracy Ratio) መቶኛ ውጤቶች ስሌት	139
A.4	በግልና በቡድን ድርሰቶች መካከል የትክክለኛነት ተዛማጅነት ውጤቶች ልዩነት ስሌት	139
A.5	የሰዎች ስህተቶችና የቃላት ተዛማጅነት (Ratio) መቶኛ ውጤቶች ስሌት	140
A.6	በግልና በቡድን ድርሰቶች መካከል የሰዎች ስህተቶችና የቃላት ተዛማጅነት መቶኛ ውጤቶች ልዩነት ስሌት	140
መ.	የድርሰት አተፍ ገምገማ ውጤቶች	141
መ.1	የግል ድርሰቶች አራጫ-ዘለል አስተማማኝነት ስሌት (Inter-Rater Reliability of Essay Scores)	142
መ.2	የቡድን ድርሰቶች አራጫ ዘለል አስተማማኝነት ስሌት	143
መ.3	የድርሰት-አተፍ ገምገማ ውጤቶች ልዩነት ስሌት	144
መ.4	የግል ድርሰቶች የሰዎች ስህተት-አተፍና የድርሰት-አተፍ ውጤቶች ተዛምዶ ስሌት (The Interface of Syntactic and Holistic Assessments)	145
መ.5	የቡድን ድርሰቶች የሰዎች ስህተት-አተፍና የድርሰት-አተፍ ውጤቶች ተዛምዶ ስሌት	146

ሠንጠረዥ	70
1. የተግራዎች ድርሰትን በግል፣ በቡድን ወይም በውድድር የመግር ምርጫ ልዩነት በ Repeated Measures of ANOVA ማጠቃለያ ሠንጠረዥ-----	70
2. የተጠኝ ተግራዎች ድርሰትን በግል፣ በቡድን ወይም በውድድር የመግር ምርጫ ልዩነት ገጽጽ ማጠቃለያ ሠንጠረዥ-----	71
3. የሰዎች ሥህተቶች ዓይነትና ሥርዓት ማጠቃለያ ሠንጠረዥ-----	73
3.1 በግልና በቡድን ድርሰቶች መካከል የሰዎች ስህተቶች የባዛት ልዩነት ስሌት ማጠቃለያ ሠንጠረዥ-----	75
3.2 የትክክለኛነት ተዋግጅነት (Accuracy Ratio) ውጤቶች ማጠቃለያ ሠንጠረዥ-----	76
3.3 የትክክለኛነት ተዋግጅነት ውጤቶች ልዩነት ማጠቃለያ ሠንጠረዥ-----	77
3.4 የሥህተትና ቃላት/ሐረጎች ተዋግጅነት መቶኛ ውጤቶች ማጠቃለያ ሠንጠረዥ-----	78

3.5	የስህተትና ቃላት/ሐረጎች ተዛማጅነት መቶኛ ውጤቶች ልዩነት ማጠቃለያ ሠንጠረዥ-----	79
4.	የድርሰት- አቀፍ ገምገማ ውጤቶች ማጠቃለያ ሠንጠረዥ-----	80
4.1	የድርሰት- አቀፍ ገምገማ ውጤቶች ልዩነት ማጠቃለያ ሠንጠረዥ-----	81
4.2	የገል ድርሰቶች የሰዋሰው-አቀፍና የድርሰት- ቀፍ ገምገማ ተዛምዶ ውጤት ማጠቃለያ ሠንጠረዥ-----	84
4.3	የገል ድርሰቶች የሰዋሰው-አቀፍና የድርሰት-አቀፍ ገምገማ ተዛምዶ ልዩነት ማጠቃለያ ሠንጠረዥ-----	84
4.4	የቡድን ድርሰቶች የሰዋሰው-አቀፍና የድርሰት-አቀፍ ገምገማ ተዛምዶ ውጤት ማጠቃለያ ሠንጠረዥ-----	86
4.5	የቡድን ድርሰቶች የሰዋሰው-አቀፍና የድርሰት-አቀፍ ገምገማ ውጤቶች ተዛምዶ ልዩነት ማጠቃለያ ሠንጠረዥ-----	87

ምዕራፍ አንድ

መግቢያ

በዚህ ክፍል የጥናቱ ዳራ፣ የጥናቱ አላማ፣ የጥናቱ አስፈላጊነት፣ የጥናቱ ወሰን፣ የቃላትና የምህጻረ ቃላት አጠቃቀም በትደም ተከተል ይቀርባሉ።

1.1 የጥናቱ ዳራ (Background of the Study)

በኢትዮጵያ የአግርኛ ቋንቋ ድርሰት ትምህርት ትኩረት እንዳለው በቅርብ ጊዜ የተካሄዱ ጥናቶች ጠቁመዋል። አምሳሉና ደምሴ (1982 ዓ.ም)፣ አሎግሆሁ (1986 ዓ.ም)፣ እና ክፍሌ (1986 ዓ.ም) የአግርኛ ቋንቋን የድርሰት ትምህርት (በ2ኛ ደረጃ ትምህርት ቤቶች) በጥናቶቻቸው ተመልክተዋል። ምንም እንኳን የአጥጊዎቹ ትኩረት በአጠቃላይ በሰዎች/በአገባብ ላይ ቢሆንም፣ የተማሪዎች ድርሰት በስህተት የተሞላ ለመሆኑ ሁሉም የጋራ ስሜት አላቸው።

ይህም ችግር ከትምህርቱ አሠጣጥ ወይም መምህራኑ ከሚከተሉት የማስተማር ስልት የመነጨ ሊሆን ይችላል። ኃይለሚካኤል (1993:41) እንደሚያስረዱት፣ የኢትዮጵያ የመማር ግስተግር ልግድ በመምህሩ የበላይነት ባይሆንም የሚመራና ቃላት መሠረት ያለው ነው። የተማሪዎች ተግባራዊ ተግትፎ የተገታበት፣ መምህሩ ስለርዕሰ ትምህርቱ ተናግሮ የሚገባበት ልግድ ነው። ከዚህም በተጨማሪ የድርሰት ማስተማሪያ መጻሕፍት በዘመናዊ መልክ በብቃት አለመዘጋጀትና በአንድ ክፍል ውስጥ የሚማሩት ተማሪዎች ቁጥር ከፍተኛነት ለድርሰት ትምህርት ትኩረት ግንባታ ምክንያት ሊሆኑ ይችላሉ።

በመሆኑም ድርሰትን በቡድን እያጻፉ በማስተማር ለችግሩ መፍትሔ ማግኘት ይቻል ይሆን ? የሚል ጥያቄ ለግንዛት አስገደዷል። የጥያቄውም መሠረት የቡድን ሥራን እንደአንድ አግራጭ ተግባራዊ በግድረግ ለመገምገም እንጂ፣ የቡድን ሥራን ብቸኛ አማራጭ አድርገው

የተነሳ አይደለም። ከኢትዮጵያ ውጭ የተጻፉ ድርሳናትና የምርምር ውጤቶች (ለምሳሌ ዶቶ 1991፣ ራይምስ 1983፣ ሂል 1984፣ ጂኩቭስ 1988፣ ሱንግ 1985፣ ሐርመር 1991፣ ብሩሬ 1973፣ ብራምራት 1990) ከላይ ለተነሳው ጥያቄ አዎንታዊ መልስ አላቸው።

በኢትዮጵያ ግን በተለይም የአማርኛ ቋንቋ ድርሰትን በማስተማር ረገድ የቡድን ሥራ ተግባራዊነት የተገመገመበት አጋጣሚ እስካሁን አልታየም። ይህም ድርሰትን በግልጽ በቡድን በማጻፍ ገጽጽራዊ የግምገማ ጥናት ለማካሄድ መነሻ ምክንያት ሆኗል። ጥናቱ መሠረት ያደረገው በኩሌጅ ደረጃ የሚሰጠውን የአማርኛ ቋንቋ ድርሰት ነው። ይህም የተመረጠበት ምክንያት ኩርሱን የሚከታተሉት ተማሪዎች በአብዛኛው በ2ኛ ደረጃ ትምህርት ቤቶች ለሚሰጠው የአማርኛ ቋንቋ ትምህርት በመምህርነት የሚሠለጥኑ በመሆናቸው፣ ለወደፊቱ የሥልጠና ሥራ የተሻለ ግንዛቤ ለመስጠት በማስብ ነው። በሌላ በኩል ደግሞ የአማርኛ ቋንቋ ድርሰት ራሱን የቻለ አላማ ተነድፎለት በትምህርትነት የቀረበው በኩሌጅ ደረጃ ስለሆነ፣ ለጥናቱ የሚያስፈልጉትን መረጃዎች በተፈለገው መልክ ለማግኘትም ሲባል ነው። በዚህም መሠረት በጥናቱ ከዚህ ቀጥሎ ያሉትን ጥያቄዎች ለመመለስ ይሞክራል፡-

1. ድርሰት ከመማር ማስተማር አንፃር የቡድን ሥራ አዎንታዊ ወይም አሉታዊ ተፅዕኖ ምንድን ነው?
2. በጥሩ ድርሰትና በቡድን ሥራ መካከል ያለው ግንኙነት ምንድን ነው?
3. ድርሰትን በቡድን በማጻፍ ስህተትን (የሰዋሰውና የድርሰት አወቃቀር) መቀነስ ይቻላል?
4. በቡድንና በግል የሚጻፉ ድርሰቶች በሰዋሰውና በድርሰት አቀፍ ደረጃ ሲገመገሙ ያላቸው አገድነትና ልዩነት ምንድን ነው?
5. የድርሰቶች ሰዋሰው አቀፍና ድርሰት አቀፍ ግምገማ ውጤት ምን ያህል ይጣጣጣል?

6. ድርሰትን በግል፣ በቡድን ወይም በውድድር ጥረት ከመማር አንጻር የተጠኝ ተማሪዎች ምርጫ በየትኛው ላይ ያመዘናል?

1.2 የጥናቱ ዓላማ (Objective of the study)

ይህ ጥናት በኢትዮጵያ ቋንቋዎችና ሥነጽሑፍ ክፍል በ2ኛ ዓመት ተማሪዎች በቡድንና በግል የሚጻፉ በሳል ድርሰቶችን በማነጻጸር ለድርሰት ትምህርት ከሚኖራቸው አዎንታዊ አስተዋጽኦ አንጻር፣ የተሻለውን ለማሳየት ከግብ እንዲያደርሳቸው የሚጠበቁት አላማዎች ተጥሎ ያሉት ናቸው፡-

1. የቡድን ሥራ ድርሰትን ከመማር ማስተማር አንጻር ያለውን አስተዋጽኦ መመርመር፣
2. በጥሩ ድርሰትና በቡድን ሥራ መካከል ተጥተኛ ግንኙነት መኖር አለመኖሩን ማረጋገጥ፣
3. በግልና በቡድን የሚጻፉ ድርሰቶች ሲነጻጸሩ የሚያሳዩት ልዩነት ካለ መመርመር፣
4. የግልና የቡድን ድርሰቶች በሰዎሰውና በድርሰት አቀፍ ግምገማ ያላቸውን ተደጋጋሪነት ማሳየት፣
5. ድርሰትን በቡድን ማጻፍ ስህተት (የሰዎሰውና የድርሰት አወቃቀር) መቀነስ አለመቀነሱን ማረጋገጥ፣

1.3 የጥናቱ አስፈላጊነት (Importance of the study)

የተማሪዎችን ድርሰት ማጥናት የማስተማሪያ ስልትን ለማሻሻልና የማስተማሪያ መሳሪያዎችን ለመገምገምና በአዲስ መልክ ለማዘጋጀት፣ የተማሪዎችን ድርሰትን የማግኘት ብልህነት ለመገንዘብና በአጠቃላይም የመማር ማስተማሩን ሂደት ቀላል ለማድረግ ጠቃሚነት አለው። ይህም ጥናት ቀጥሎ ያሉትን ጠቀሜታዎች በማስገኘት ረገድ አስፈላጊ ሊሆን ይችላል።

1. የድርሰት መምህራን የቆዩ የማስተማር ስልታቸውን እንዲገመገሙ በማገዝ፤
2. ተማሪዎች ድርሰትን በተሻለ ሁኔታ የሚማሩባቸውን ብልህነቶች በመጠቀም፤
3. የድርሰት ማስተማሪያ መሳሪያዎችን ለሚያዘጋጁ ባለሙያዎች የትኩረት እትጣጧዎችን በመግልጠት፤
4. በመጨረሻም የወደፊት ተመራማሪዎችን በማነሳሳትና ለመነሻ የሚሆኑ መረጃዎችን በመስጠት ጥናቱ መጠነኛ አስተዋፅኦ ሊያደርግ ይችላል።

1.4 የጥናቱ ወሰን (Delimitation of the study)

የዚህ ጥናት አባይ ትኩረት በኢትዮጵያ ቋንቋዎችና ሥነጽሑፍ ክፍል በ1987 ዓ.ም ፀላል ድርገት የተሰኘውን ኮርስ የሚማሩ ተማሪዎች በቡድንና በግል የሚጻፏቸውን ድርሰቶች በግንጻጻር መገምገም ነው። ገምገማው ሰዋሰው አቀፍና ድርሰት አቀፍ ሊሆን፣ ሁለቱንም ጠጥሎት ይመለከታል። በዚህም በጥሩ ቋንቋ መጥፎ ድርሰት፣ በመጥፎ ቋንቋ ጥሩ ድርሰት ለመጻፍ ይቻል እንደሆነ ለማሳየት ይሞክራል።

የሰዎችው አቀፍ ግምገማው ምዕላድን፣ የሆኔያት አሰጻጸርን፣ ሥርዓተ ነጥብን፣ የቃላት ምርጫንና አጠቃቀምን ጨምሮ ጠቅላላውን የአረፍተ ነገር አወቃቀር ትክክለኛነት በጥልቀት ይመረምራል። ድርሰት አቀፍ ግምገማው ደግሞ ጠቅላላውን የድርሰት አወቃቀር፣ የሀሳብ ግጥምጥምነትና ተከታታይነት በአጠቃላይ የድርሰቱን ተደማጭነት/ተነባቢነት ይመለከታል። ከዚህ በተጨማሪ ድርሰትን በግል፣ በቡድን ወይም በውድድር ከመግር አንጻር የተማሪዎች ምርጫ ምን እንደሚመስል ጥናቱ ይመለከታል። በአብዛኛው ግን የጥናቱ ዋና ትኩረት በድርሰት ውጤቶች ላይ በመሆኑ፣ የድርሰት አጻጻፍ ሂደት፣ በድርሰት ውጤት ላይ የሚሰጥ ምላሽና በዚህ ላይ የተማሪዎች አመለካከት ወዘተ. በጥናቱ አልተካተቱም።

1.5 የጽሑፍ ነክ ቃላት/ሐረጎች ትርጓሜ (Definition of terms)

በሳል ድርሰት-በዚህ ጥናት ድርሰት የሚለው ቃል የያዘው ፅንሰ ሀሳብ አንባቢውን፣ የፅሁፉን አላማና ተግባር መሠረት አድርጎ፣ ተጠያቂዎ የሀሳብ ክትትል ይዞ የሚቀርበውን የአረፍተ ነገሮች ቅንጅት/ አደረጃጀት ይመለከታል። ከዚህ አንጻር በሳል ድርሰት በአረፍተ-ነገር አወቃቀር፣ በአንቀጽ አመሠራረትና በጠቅላላው የድርሰት አወቃቀሩ ውስብስብ የሆነውን ድርሰት ለመግለፅ የገባ ሐረግ ነው።

ድርሰት አቀፍ ግምገማ- የድርሰቱን ጠቅላላ አወቃቀር፣ ተጠያቂዎ የሀሳብ ክትትሉንና የሀሳብ ግጥምጥምነቱን፣ የአንቀጽ አንድነቱንና በአጠቃላይ የርቀፅነቱን (fluency) ብቃት በተመለከተ የሚደረገውን ግምገማ ይገልጻል።

ትክክለኛነት ተዛማጅነት= በእንደ ድርሰት የሚገኙት ቃላት ጠቅላላ ድምር በዚያው ድርሰት ውስጥ ለሚገኙት የሰዋሰው ስህተቶች ጠቅላላ ድምር ተካፍሎ የሚገኘውን ውጤት የሚያሳይ ስሌት ነው።

ስህተት= ከድምፅ አሰጻጸር ጀምሮ እስከትልቁ የአረፍተኛ ለውጥ ድረስ የቋንቋው መዋቅር ከሚፈቅደው ለውጥና የቋንቋው ተጠቃሚ ከሚቀበለው ለውጥ ውጭ ያፈነጠውን ማንኛውንም ቅንብር ያመለክታል።

ቡድን/የቡድን ድርሰት= በዚህ ጥናት ቡድን የሚለው ቃል ሶስት ተማሪዎች በአባልነት የሚገኙበትን ስብስብ ይገልጻል። ከዚህ አንጻር የቡድን ድርሰት ሶስት ተማሪዎች በጋራ እየተወያዩ! እርስ በርስ እየተመካከሩና እየተረዳዱ የሚጸፉትን ድርሰት ለማመልከት የዋለ ሐረግ ነው።

የሰዋሰውና የድርሰት አቀፍ ገምገማ ውጤቶች ተዛምዶ= በእንደ ድርሰት ውስጥ ያሉት ቃላት ተቆጥረውና በዚያው ድርሰት ለሚገኙት የሰዋሰው ስህተቶች ጠቅላላ ድምር ተካፍለው የሚገኘው ውጤት! በዚያው ድርሰት በድርሰት አቀፍ ገምገማ ከተመዘገበው ውጤት ጋር የሚደረገውን ንጽጽር ይመለከታል።

የሥህተትና ቃላት ተዛማጅነት መቶኛ= በእንደ ድርሰት የሚገኙት የሰዋሰው ስህተቶች በዚያው ድርሰት ለሚገኙት ቃላት ጠቅላላ ድምር ተካፍሎና በመቶ ተገዝቶ የሚገኘውን ስሌት ያመለክታል። ይህም ከድርሰቱ ምን ያህሉ ስህተት እንደሆነ የሚያሳይ ስሌት ነው።

ሆሊያት = በዚህ ጥናት የአማርኛ ሞክሼ ሆሊያት አጥኚው በተለዋዋጭነት ተጠቅሞባቸዋል።

ዓመተ ምህረት፦ በዚህ ጥናት ውስጥ ዓ.ም. የሚል ምህረት ቃል ከሚገኝባቸው የዘመን አቆጣጠሮች በስተቀር ሌሎቹ እንደአውሮፓውያን አቆጣጠር የተጠቀሱ ዓመተ ምህረቶች ናቸው።

1.6 ምህረት ቃልና ምልክቶች

ANOVA = Analysis of Variance

d = deviation

df = degrees of freedom (The number of observation less the number of restriction placed on them.)

F = In ANOVA, the ratio of two variance estimate

Fcv = In ANOVA, the critical value for the appropriate F distribution

k = The number of categories

M = The arithmetic average of the scores in a distribution

MS = Mean squares between groups and within groups variance estimates, found by dividing SSB and SSW by the degrees of freedom associated with these estimates.

N = Number of observation in a population

n = Number of observation in a sample

n_j = In ANOVA, the number of observations in the jth group

r = Sample Correlation Coefficient

S^2 = Estimated variance of the population based upon the sample

SS = Sum of squares

SSI = In repeated -measures ANOVA, sum of squares between individuals

SSo = In repeated measures ANOVA, residual sum of squares between observation

SSres = In repeated - measures ANOVA, residual sum of squares

SST = In ANOVA, total sum of squares

tcv = The critical value of the appropriate t distribution

to = t observed / obtained/ calculated

SED = Standard error of the difference between means

SD = Standard deviation

\sum = Sum all scores that follows

$\sum_{i=1}^k X_i$ = Sum: $X_1 + X_2 + \dots + X_k$

X, Y = variables scores or measures of variables.

\bar{X}, \bar{Y} = Arithmetic means for the variables X and Y

$X = (X - \bar{X})$ = Deviation scores

ክለሳ ድርሳን (Review of Related Literature)

በዚህ ክፍል ከጥናቱ ጋር በተገኙት ሆነ በተዘዋዋሪ ተዛምዶ ያላቸው ድርሳናት በክለሳ ይቀርባሉ። ከጥናቱ ጋር በተያያዘ መልኩ በአማርኛ ቋንቋም ሆነ በውጪ ቋንቋዎች በኢትዮጵያ ሁኔታ የተረበ ድርሳን ባለመኖሩ፣ ክለሳው በአብዛኛው ያተኮረው በሌሎች አገሮች በውጭ ቋንቋ፣ በሁለተኛ ቋንቋና አልፎ አልፎም በአፍ መኖሪያ ቋንቋ በተጻፉ ድርሳናት ላይ ነው።

2.1 የቡድን ሥራ ምንነት

ስፐርትን (1958:9) ፣ ሻይንን (1958:81) እና ሀንድይን (1976: 145-6) በዋቢነት ጠቅሰው ብራምሬት (1990:72) እንደሚያስረዱት፣ ቡድን ራሳቸውን የቡድን አባል ያደረጉ፣ ስነልቦናዊ የእርስ በርስ ትውውቅና መስተጋብር ያላቸው አንስተኛ ሰዎች ስብስብ ነው። በዚህም መሠረት ቡድን መደበኛና አመደበኛ ተብሎ በሁለት እንደሚከፈል ብራምሬት (ገጽ፣ 246) ይገልጻሉ። መደበኛው ቡድን ከአመደበኛው የሚለየው ከሞላ ጉደል ቋሚነት ያለው ሆኖ ለአጭር ወይም ለረጅም ጊዜ በግልፅ የታወቀ ሚና ያለው በመሆኑ ነው። በሌላ አባባል መደበኛ ቡድን አንድ የታወቀን አላማ ከገብ ለማድረስ ሲባል ይመሠረታል። በመማር ማስተማሩ ሂደት የሚሠራበት ገን መደበኛው ቡድን መሆኑን ብራምሬት ያስገነዝባሉ። ከዚህ አንጻር እንደ ሰኩሙክና ሰኩሙክ (1973:5) አገላለጽ፣ የቡድን ሥራ አንዱ ሌላውን የሚያገዝበት፣ እርስ በርስ የሚማማሩበትና ጠንካራ የእርስ በርስ መስተጋብር የሚታይበት እንደ፣ ካለምንም አላማ ሰዎች ተሰብስበው የሚገኙበት የሥራ ፈት ሰዎች ከዎችት አይደሉም። ፋራንት (1988:143) በበኩላቸው የቡድን ሥራ

ተማሪዎችን በትጋት የሚያሳትፍ፣ የሀሳብ ልዩነትን ለማስታረቅ የሚያስችል፣ በሀብረት የመሥራትን ልምድ የሚያዳብርና የሌሎችን አዳዲስ ሀሳቦች መቀበልን የሚያላግምድ መስተጋብር ነው ብሎ ማጠቃለል እንደሚቻል ያስረዳሉ።

የቡድን ሥራ በመማር ማስተማሩ ሂደት ትልቅ ሚና እንዳለው የታወቀው ከ1930ዎቹ ወዲህ መሆኑን የብራዎሬት ማብራሪያ ያሳያል። ኩርትን (1977:2) በዋቢነት ጠቅሰው ብራዎሬት እንደሚያስረዱት፣ ከ1930ዎቹ በፊት በምዕራብ አውሮፓ የንበረው የትምህርት ልማድ ተማሪዎች በአንድ ክፍል ውስጥ በብዛት ተመድበው በጀምላ እንዲማሩ የሚያስገድድ ነበር። እንደኖላስኩና አርተር (1990:40) አገለገሉም፣ የዚህ የጀምላ ትምህርት ምንጮች በርካታ ቢሆኑም፣ በዋናነት የሚጠቀሰው ገን መምህራን የዕውቀት ሁሉ ምንጭና የሁሉ ነገር ባለቤት አድርጎ የግምገማ ዘልማድ ነው። ባርገስ ን (1975) በዋቢነት ጠቅሰው ኖላስኩና አርተር እንደሚያስረዱት፣ ይህ አመለካከት «የትምህርት መተላለፍ ሞዴል» (transmission) ተብሎ ይታወቃል። በዚህ ሞዴል ዕውቀት ከአንድ ምንጭ ብቻ እየተቀዳ፣ ወደ አንድ አቅጣጫ የሚተላለፍ እንደሆነ ይታመናል። ይህ አመለካከት ገን ለቡድን ሥራ መሠረት ከጣለው፣ «ተማሪዎች የበለጠ የሚማሩት ራሳቸው ከሚሠሩትና በራሳቸው ከሚያመነጨት ሀሳብ ነው» ከሚለው የትምህርት ፍልስፍና ጋር ይቃረናል። ኖላስኩና አርተር እንደጠቀሱት፣ በባርገስ አመለካከት መሠረት ተማሪዎች በተሻለ ሁኔታ ሊማሩ የሚችሉት ስለትምህርታቸውና ስለልምዳቸው ነፃ ሆነው የመናገርና በራሳቸው ሀሳብ የማመንጨት ዕድል ሲኖራቸው ነው። ይህም በተላል አባባል - ሰጭና ሪሳሆ፣ አየሁና አስታወሰኩ፣ ሠራሁና ተገነዘብኩ ተብሎ እንደሚገለፅ ኖላስኩና አርተር ያስረዳሉ።

ብራዎሬት እንደሚገልፁት በምዕራብ አውሮፓ ከ1930ዎቹ ወዲህ ገን በመምህራን ወይም በቡድን መሪዎችና ቁጥራቸው ከ3 እስከ 15 በሚደርሱ አነስተኛ ቡድኖች መካከል ያለው መስተጋብርና በጋራ የመሥራት ፍላጎት እያደገ መጥቷል።

እንቅስቃሴው ገፈቱን ያገኘው በአንድ በኩል የመምህር አምላኩን (Authoritarian structures) የትምህርት መዋቅር ከትምህርት ቤት ለማስወጣት ከተደረገው እንቅስቃሴና በክፍል ደገሞ እንደነደደ (1916) በመሳሰሉት ተመራማሪዎች እያደገ ከመጣው የትምህርት ፍልስፍና ነው። በተለይም «ከይዘቱ ይልቅ ለትምህርቱ ሂደት ከፍተኛ ትኩረት መስጠት አለበት» የሚለው የዲ.ዊ. ፍልስፍና ለቡድን ሥራ የበለጠ መታወቅ በመሠረት ጣይነቱ እንደሚጠቀስ ብራምሬት ያስረዳሉ። ይህም እውነተኛ ትምህርት የተማሪውን አእምሮአዊና ስሜታዊ ምላሽ አዋህዶ መያዝ እንዳለበት መሠረታዊ ገንዛቤ ሰጥቷል።

ከላይ ከተጠቀሱት ግህበራዊና ፍልስፍናዊ የእንቅስቃሴ ለውጦች በተጨማሪ፣ ለቡድን ሥራ መጠናከር መሠረት ከጣሉት አንደኛው ተመራማሪ ሱንግ (1975) መሆናቸውን ብራምሬት ይጠቅሳሉ። የሱንግ መከላከያና ማሳመኛ ነጥቦች ፣ ቀደም ሲል በነበረው ጥንታዊ (ትራዲሽናል) የቋንቋ ትምህርት፣ አንደኛ የቋንቋ ልውውጥ የሚኖረው መምህር ሲፈቅድ ወይም ገፈት ሲያደርግ በመሆኑ፣ ሁለተኛ የተማሪው ግን ለመምህር ምላሽ በመስጠት ብቻ የተገደበ ስለሆነ፣ ሦስተኛ የተማሪዎች ትምህርታዊ ክንውን ተቀባይነት እንዳለውና እንደሌለው በመምህር ግምገማ ብቻ የሚወሰን በመሆኑ፣ አራተኛ የቋንቋው ትምህርት ግምገማ በድምፅና በሰዋሰው ላይ ብቻ በመመሥረቱና አምስተኛ የአዋቂዎች ቋንቋ የተማሪዎች የቋንቋ አጠቃቀም መመዘኛ በመሆኑ፣ ትክክለኛውን የቋንቋ ትምህርት አያንፀባርቅም የሚሉ እንደነበሩ ብራምሬት ጠቅሰዋል።

በዚህ መሠረት የቡድን ሥራ በርካታ ደጋፊዎች በማግኘት ለብዙ አመታት ሲሰራበት የቆየ ሲሆን፣ በተለይም በ1980ዎቹ አካባቢ እጅግ በርካታ አቀንቃኞች እንዳፈራ-ጁቡቭስ (1988:97) ሱንግና ፖርተርን (1985) በመጥቀስ ያስረዳሉ።

2.2 የቡድን ሥራ ጠቃሚነት

የቡድን ሥራ በመማር ማስተማሩ መስክ በርካታ ጠቀሜታዎች እንዳሉት ተመራማሪዎች ያስረዳሉ። ለምሳሌ ዳይፓይትሮ (1989:70)፣ ሎንግና ፖርተር (1985: 207-212) የቡድን ሥራ ከዚህ ቀጥሎ ያሉትን ጠቀሜታዎች እንደሚያስገኝ ጠቅሰዋል፡-

- በግልፅ በተናጠል ከመሥራት በቡድን ሆኖ በጋራ መሥራት ጭንቀትን ያስወግዳል፤
- በቡድን ሥራ እያንዳንዱ ተማሪ ሀሳቡን ነፃ ሆኖ ለመግለፅ ሙሉ ነፃነት ይኖረዋል፤
- በቡድን ሥራ አንዱ የሌላውን እንቅስቃሴ የመዋጥ ወይም የመግታት ወይም ሌላውን የማዘዝ ሚና አይኖረውም፤
- በቡድን ሥራ ተማሪዎች ፍርሃትና ጭንቀት ስለማይኖርባቸው በሚማሩት ቋንቋ እንደረለገት ተጠቅመው የታለመውን ግብ ለመጨበጥ ከፍተኛ ጥረት ያደርጋሉ፤
- የቡድን ሥራ ቋንቋውን በስፋት ለመለማመድ ዕድል ይሰጣል፤
- የቡድን ሥራ የቋንቋውን ትምህርት ጥራት ይጠብቃል፤ በቡድን ውስጥ ተማሪዎች በጋራ ሆነው በመተባበር ስለሚሠሩ በቋንቋው በስፋት ከመለማመዳቸውም በተጨማሪ፣ ጥራት ያለው የቋንቋ ትምህርት ይቀስማሉ፤

- የቡድን ሥራ ተማሪዎች ራሳቸውን ማስተማር እንዲችሉ ዕድል ይሰጣቸዋል።

- የቡድን ሥራ ቋንቋውን የመማር አዎንታዊ ዝንባሌ ያሳድጋል።

- የቡድን ሥራ ተማሪዎችን ያተጋል።

ከላይ በተጠቀሱት ነጥቦች መሠረት የቡድን ሥራ (ምንም እንኳ እንደሥራው አይነትና ባህሪ፣ እንደመምህራና እንደተማሪዎቹ ልምድ ያነሰ ወይም የበለጠ ቢሆንም) የተማሪዎችን ተሳትፎ በማሳደግና ስለትምህርታቸው ኃላፊነት ወስደው ራሳቸውን እንዲያስተምሩ በማድረግ ረገድ ከፍተኛ አስተዋጽኦ አለው። ይሁን እንጂ ለበርካታ ተማሪዎች እንገዳና ድንገት ደራሽ ስለሚሆን፣ ተግባራዊነቱ ብዙ ጥረትን ይጠይቃል። ሐርመር (1991:243) በበኩላቸው፣ ስለቡድን ሥራ አስፈላጊነትና ጠቃሚነት ሲያስረዱ፣ የጀምላ ትምህርትን በሚከተለው መልክ አጉልተው በመተቸት ነው።

አንደኛ - የጀምላ ትምህርት ተማሪዎች ቋንቋውን እንዲለማመዱት ዕድል ይሰጣቸዋል።

ሁለተኛ - የጀምላ ትምህርት ሁልጊዜ የተሳሳተ ፍጥነት ይከተላል። በዚህ መንገድ የሚያስተምር መምህር በጣም ሊፈጥን ወይም በጣም ሊያዘገም ስለሚችል፣ የተማሪዎችን ፍላጎት ጠብቆ ማስተማር አይችልም። እንደሐርመር ማብራሪያ፣ መምህሩ በጣም ከፈጠነ ወይም በጣም ካዘገመ በጉብዝ ተማሪዎች በኩል መሰላቸትን ይፈጥራል። በጣም ከፈጠነ ደግሞ ደካማ ተማሪዎች አብረውት ሊጓዙ ስለማይችሉ የትምህርቱ ተጠቃሚ ሳይሆኑ ይቀራሉ። በተለይም ለአይን-አፋርና ለአይን-አውጣ ተማሪዎች የጀምላ ትምህርት ምቹት እንደሌለው ሐርመር ይገልጻል። አይን-አፋር ተማሪዎችን በተማሪዎች ፊት የመናገር ዕድል ስለማይሰጣቸው፣ ህይወታቸውን

በሙሉ ፊሪ ሆነው እንዲቀሩ ያደርጋቸዋል። አይን- አውጣዎቹ ደግሞ ለእነሱ ብቻ የበላይነት ተሰጥቷቸው በተማሪዎች ፊት መናገርን ስለሚወዱና የጅምላ ትምህርት ግን ለዚህ አመች ስለማይሆንላቸው፣ ፍላጎታቸው የተገታ ይሆናል። በጥቅል አገላለጽ፣ የጅምላ ትምህርት መምህሩ ብዙ የሚያስተምርበት፣ ተማሪዎች ግን በትንሹ የሚግሩበት ስለሆነ፣ የቡድን ትምህርት አማራጭ መሆኑን ሐርመር ይጠቁማሉ።

የጅምላ ተምህርት ከላይ እንደተጠቀሰው በእርግጥም በርካታ ችግሮች ቢኖሩበትም ሙሉ በሙሉ በቡድን ትምህርት መተካት አለበት ለማለት ግን ያስቸግራል። የሚያስፈልገውንና የማያስፈልገውን ሁኔታ ይኖራል። ቢሆንም ግን በተለይም የቋንቋ ትምህርት እየሠሩ/ እየተለማመዱ መማርን የሚጠይቅ በመሆኑ በዚህ ረገድ የቡድን ሥራ አማራጭ ይሆናል። ሰላሺን (1980:315) በቡድን ማስተማርን በተመለከተ ከ1972 -1980 ድረስ የተካሄዱ 28 ጥናቶችን በመከለስ፣ የቡድን ሥራ በመማር ግስተግሩ መስክ ጠቃሚነት እንዳለውና በአጠቃላይ የተማሪዎችን ውጤት እንደሚያሳድግ፣ በተማሪዎች መካከል መተሳሰብን እንደሚያስገኝ፣ የተማሪዎችን በራሱ መተማመን እንደሚያሳድግ ጥናቶቹ ማረጋገጣቸውን አመልክተዋል። እነዚህ ጥናቶች በአጠቃላይ ያተኮሩባቸው ርዕሰ ትምህርቶች ሂሳብ፣ ማህበራዊ ማይንስ፣ ቋንቋና ጂኦግራፊ መሆናቸውን ሰላሺን ጠቅሰዋል። በተመሳሳይ ሁኔታ ብራምሬትም (1991:75) እንዲሁ በተለይም የተማሪዎች ቁጥር በርካታ በሆነበት ክፍል ውስጥ ሥራዎችን በተለጠፈና በአገባቡ ለመሥራትና ለማሰራት፣ ተማሪዎችንም የሥራቸው ተጠቃሚ ለማድረግ የቡድን ሥራ ጠቃሚ መሆኑን ያስገነዝባሉ። እንደብራምሬት አገላለጽ፣ የቡድን ሥራ አእምሮታዊና ስሜታዊ ዕድገት ያስገኛል። በግል ወይም በውድድር ላይ ከተመሠረተው ትምህርት ይልቅ፣ የቡድን ሥራ ጭንቀትን - የበለጠ እንደሚቀንስ፣ ለችግሮች ተገቢ መፍትሔዎችን የማፍለቅ ችሎታን እንደሚያዳብርና የመማር ቁርጠኛነትን እንደሚያሳድግ በመስኩ የተሰሩ ጥናቶች ማረጋገጣቸውን ብራምሬት ያስረዳሉ።

ተማሪዎች በቡድን ሆነው ሲሰሩ የሚያጋጥሟቸው ችግሮች ለሁሉም የቡድን አባላት እኩል ክብደት እይናራቸውም፤ ቢያንስ በአንዱ ሊፈቱ ይችላሉ። ስለሆነም የቡድን ሥራ በችግር ፈችነቱ ተመራጭ መሆኑን ሐርመር (ገጽ፣ 245) አስምረውበታል። በተጨማሪም ስክሙቱና ስክሙቱ (1973:17) እንደሚያስረዱት፣ ተማሪዎች በምን ደረጃ ላይ እንዳሉ ራሳቸውን ለመገምገምና ከሌላውም ለመማር የቡድን ሥራ ጠቃሚነት አለው። ተማሪዎች ስለራሳቸው አትም በውል እንዲረዱና ችሎታቸውን በአገባቡ እንዲጠቀሙ ያስችላቸዋል። ስለቋንቋው ትምህርትም አዎንታዊ ግምት በማዳበር የመማር ትጋታቸውን እንዲያሳድጉ የቡድን ሥራ በጣም ያግዛቸዋል።

ሐርመር (1991:247) የቡድን ሥራ ለበርካታ ክንውኖች ጠቃሚነት እንዳለው ሲገልጽ፣ ለምሳሌ የንግግር ክህሎት ለማለማመድ፣ የንባብና የመጻፍ ክህሎቶችን ቢጋራ እየሰሩ ለማዳበር በከፍተኛ ደረጃ ተገባራዊነት እንዳለው ያስገነዝባሉ።

ለዚህም በመማር ማስተማሩ ሂደት በአንድ ጊዜም ባይሆን ቀስ በቀስ ከጀምላ ትምህርት ወደቡድን ሥራ መሸጋገሩ ጠቃሚነት ይኖረዋል። ለዚህም ተማሪዎቹ ከሌሎች ወይም ከሁን ቀደም ካላቸው ልምድ መጀመር አንድ መፍትሔ መሆኑን ናላስኩና አርተር (1990:41) ይጠቁማሉ። በቡድን ሥራ የመምህሩ ተግባር አንሰ፣ ጠቃሚነት ሥራ ገን ተማሪዎቹ የሚሠሩት መሆኑን ሲመለከቱ ለመጀመሪያ ጊዜ ግራ መጋባታቸው እንደማይቀር ናላስኩና አርተር ያስረዳሉ። ለዚህም ነው በተለይም በመጀመሪያው አካባቢ ተማሪዎች በቡድን እንዲሠሩ ሲጠየቁ ፍላጎታቸው የተዘቀዘ፣ ተላትፎአቸው ያንሰ የሚሆነው። ስለዚህ በቡድን እያሠሩ ለማስተማር የመጀመሪያው ተግባር ተማሪዎቹን ማወትና የሚፈልጉት ወይም የሚመርጡት ምን እንደሆነ በትክክል መገንዘብ ይሆናል። ከዚያም ከልምዳቸው በመነሳት ቀስበቀስ ለነሱ አዲስና ዕንገላ ወደሆነው ወደቡድን ሥራ በመገባት ማለማመድ ያስፈልጋል።

በአጠቃላይ እስከአሁን ከተነሱት ነጥቦች አንጻር ለመገምገም የሚቻለው የቡድን ሥራ በአብዛኛው ጠቃሚ መሆኑን ነው። ብራምሬት (ገጽ፡ 75) እንደሚያስረዱት፣ አንድ መምህር የእያንዳንዱን ተማሪ ድክመትና ጥንካሬ በውል ተገንዝቦ እስፈላጊውን ምላሽ ለመስጠት አለመቻሉን ከተረዳ፣ የጅምላ ትምህርት በአነስተኛ የቡድን ሥራ የሚተካበትን አማራጭ የማንቀበልበት ምክንያት አይኖርም።

2.2.1 የቡድን ሥራ ጠንካራ ጉኖች

ከላይ ለማየት እንደተሞከረው፣ የቡድን ሥራ በመማር ማስተማሩ መስክ በርካታ ጠቃሚነቶች አሉት። ከዚህም በመነሳት በርካታ ተመራማሪዎች የቡድን ሥራን ጠንካራ ጉኖች ለማሳየት ይሞክራሉ። ለምሳሌ ዶፍ (1991:38) ቀጥሎ ያሉትን በዋናነት ይጠቅሳሉ፡-

- የቡድን ሥራ በቋንቋው በስፋት ለመሰማመድ ያስችላል። በጅምላ በሚሰጠው ትምህርት ግን አንድ ተማሪ አንድ ቃል እንኳ የመናገር ዕድሉ በጣም አነስተኛ ነው። በርካታ ተማሪዎች በአንድ ክፍል ውስጥ እንዲማሩ ሲደረግ፣ ክፍል ጊዜው እስኪያልቅ ድረስ ቃል የማይወጣቸው ተማሪዎች በጣም ብዙ ናቸው።

- የቡድን ሥራ በመማር ማስተማሩ ሂደት ተማሪዎችን በስፋት ያሳትፋል። ተማሪዎች ሙሉ በሙሉ ተሳታፊ በመሆን፣ ለሥራቸው ክፍተኛ ትኩረት እንዲሰጡ የቡድን ሥራ ያበረታታቸዋል። በጅምላ በሚሰጠው ትምህርት ግን በጣም የሚቆጠሩ ተማሪዎች በቻ የተሳተፈውን የባላይነት ስለሚይዙ የብዙዎች ተማሪዎች ፍላጎት ከገምት አይገባም።

- የቡድን ሥራ ለተማሪዎች ከፍተኛ ነፃነት ይሠጣል። በክፍል ውስጥ ከብዙ ተማሪዎች ፊት ቆሞ ከመናገር ይልቅ፣ የተወሰኑ አባላት ብቻ ተሳታፊ በሆኑበት ቡድን ፊት መናገር ለበርካታ ተማሪዎች ሊፈጥር የሚችለው ጭንቀት በጣም አነስተኛ ነው። በተለይም በሁሉም ተማሪዎች ፊት ለመናገር ቃል ለማይወጣቸውና ሀፍረት ለተጠናወታቸው ተማሪዎች የሚሠጣቸው ነፃነት በተላሉ የሚታይ አይደለም፤

የቡድን ተማሪዎች የተማሪዎች ስልጠና ለማድረግ ያለባቸው ስህተቶች

- የቡድን ሥራ እርስ በርስ እንዲረዳዱ ያደርጋል። ተማሪዎች ዕውቃታቸውንና ሀሳባቸውን እርስ በርስ ለመለዋወጥ የሚችሉት በቡድን ሲሰሩ ነው። ይህም አዳዲስ ሀሳቦችን የማመንጨት ችሎታቸውን ያዳብርላቸዋል፤

የቡድን ተማሪዎች የተማሪዎች ስልጠና ለማድረግ ያለባቸው ስህተቶች

ዶፍ የቡድን ሥራ ጠንካራ ጉኖች በማለት ከላይ የጠቀሷቸው ነጥቦች በአብዛኛው የተማሪዎችን ተሳትፎ በግልፅ የሚያሳዩ ናቸው። በእርግጥም ተሳትፎው በተማሪዎቹና በመምህርቻቸው ባህላዊ ገጠመኝ የሚወሰን ቢሆንም፣ በቡድን የሚሠሩ ተማሪዎች ከአንድ አቅጣጫ ብቻ የሚረሰውን ትምህርት ሁለት አቅጣጫ ስለሚያሰዙት በመግር ማስተማሩ ሂደት ተሳትፎአቸው የጉላ ነው።

የቡድን ተማሪዎች የተማሪዎች ስልጠና ለማድረግ ያለባቸው ስህተቶች

ሶሻሊንም (1980:315) በበኩላቸው፣ ትኩረታቸው በቡድን ሥራ ላይ የሆነ 28 ጥናቶችን በመከለስ፣ የሁሉም የጋራ ውጤቶች የቡድን ሥራን ጠንካራ ጉኖች በጉልህ የሚያሳዩ መሆናቸውን እንደሚከተለው ይጠቅሳሉ፡-

የቡድን ተማሪዎች የተማሪዎች ስልጠና ለማድረግ ያለባቸው ስህተቶች

- የቡድን ትምህርት ከጥንታዊው (ትራዲሽናል) ትምህርት በብዙው እንደሚሻል ተረጋግጧል፤

- የቡድን ትምህርት ለዝቅተኛ ደረጃ ትምህርት (ለምሳሌ ለዕውቀት፣ ለስሌት፣ መመሪያዎችን ተግባራዊ ለማድረግ) ከጥንታዊው የትምህርት ዘዴ የበለጠ ተግባራዊነት አለው።

- ለከፍተኛ አዕምሮታዊ ትምህርት (ለምሳሌ ዕንሰ-ሀሳቦችን ለመገንዘብ፣ ችግሮችን ለመተንተን፣ ለማመዛዘንና ለመገምገም) የቡድን ትምህርት ከጥንታዊው ግልጽ የትምህርት ዘዴ የበለጠ ውጤታማ ነው።

- የቡድን ትምህርት በተማሪዎች መካከል ጠንካራና ዘላቂ ግንኙነት ይፈጥራል።

- የቡድን ትምህርት በተማሪዎች መካከል የእርስ በርስ መተሳሰብን ያስገኛል።

- የቡድን ትምህርት የተማሪዎችን በራስ መተማመን ያሳድጋል።

ከላይ በተረጎው መሠረት የቡድን ትምህርት አእምሮታዊና ስሜታዊ ግቦችን እንደሚያስጨፀጥ በጥናቶች ቢረጋገጥም፣ በሁሉም አካባቢ ስላለው ተግባራዊነት፣ ለምን እይነት ትምህርቶች የበለጠ ተግባራዊነት እንዳለው፣ በምን ዓይነት ሁኔታ ተግባራዊ ሊሆን እንደሚችል፣ በምን እይነት የማስተማር ዘርፎች የበለጠ ጠቃሚነት እንዳለው፣ በምን እይነት የማስተማር ዘዴዎች መደገፍ እንዳለበት ለማረጋገጥ ወደፊት በሠራው መጠናት እንዳለበት ስላሺን አስገንዝበዋል። አገሮች በባህል፣ በዕድገትና በሚከተሉት የትምህርት ፍልስፍና ስለሚለያዩ በእርግጥም ወደፊት የሚደረገው ጥናት አስፈላጊ ይሆናል።

2.2.2 የቡድን ሥራ ደካማ ጉኖች

ከፍ ሲል ለማየት እንደተሞከረው የቡድን ሥራ በርካታ በጎ ጉኖች ቢኖሩትም፣ ከዚህ አንጻር ደግሞ ድክመቶች እንዳሉበት ተመራማሪዎች ያስረዳሉ። ለምሳሌ እንደ ዶ/ር (1991:38) አገላለጽ፣ የቡድን ሥራ ደካማ ጉኖች ከሚባሉት ቀጥሎ ያሉት በዋናነት ይጠቀማሉ፡-

• የቡድን ሥራ ጩኸት ይበዛበቃል። በርካታ ተማሪዎች ባሉበት ክፍል ውስጥ የሚከናወን የቡድን ሥራ ድምፅ/ጩኸት እንደሚበዛበት በግልፅ ይታወቃል። ከእያንዳንዱ ተማሪ የሚወጣው ድምፅ ግን በተማሪዎች ላይ የሚፈጥረው የመረበሽ ችግር አይኖርም። ድምፁ የበለጠ የሚሰማው ከክፍሉ ውስጥ በጥግ በኩል ለሚቆመው መምህር ወይም ቀጥሎ ካለው ክፍል ለሚማሩ ተማሪዎች ነው። ለቡድኑ አባላት ግን ከአንደበታቸው የሚወጣው ድምፅ የሚያበረታታ እንጂ የሚያውክ ወይም ከሥራ የሚያዘናጋቸው አይደለም። ቋንቋ እየተማሩ ወይም በቋንቋ እየተለማመዱ ስለሆነ፣ በእነሱ ላይ የሚፈጥረው ሁከት አይኖርም።

• የቡድን ሥራ ተማሪዎች ሥህተት እንዲሠሩ ይጋብዛል። በቡድን ሥራ ጊዜ የሁሉንም ተማሪዎች የቋንቋ አጠቃቀም ወይም እያንዳንዱ ተማሪ የሚሠራውን ስህተት መምህሩ ሙሉ በሙሉ ለመቆጣጠር አይቻለውም። ቢሞክርም ተገባራዊነቱ አይታስብም። ይህን ችግር ለማቃለል ግን ተማሪዎቹ ወደቡድን ሥራው ከመገባታቸው በፊት ከመምህሩ ጋር የጋራ ልምምድና ውይይት ቢያደርጉ ይመረጣል።

• በቡድን ሥራ እያንዳንዱን ተማሪ ለመቆጣጠር ያዳግታል። የቡድን ሥራው በክፍል ውስጥ ሲከናወን፣ በእያንዳንዱ ቡድን ውስጥ ያለውን የትምህርት

እንትስታሊ ወይም የእያንዳንዱን ተማሪ ተሳትፎ ከጅምላው ትምህርት ባነሰ ሁኔታ ነው መምህሩ የሚቆጣጠረው። እንደ ዶፍ (ገጽ፣ 142) ጥቆማ ግን እንደነዚህ ያሉ ችግሮችን ለመቆጣጠር መምህሩ ቀጥሎ ያሉትን ተግባራት በትክክል ሊፈጽም ይገባል።

1. የቡድን ሥራው የሚፈጸምበትንና የሚጠናቀቅበትን ሰዓትና ቡድኑ ምን መሥራት እንዳለበት ገልፅ መመሪያ መስጠት፤
2. በተወሰነ ሰዓት ወይም በአጭር ጊዜ ሊጠናቀቅ የሚችል ሥራ መስጠት፤
3. ተማሪዎች የቡድን ሥራውን አስፈላጊነት እንዲቀበሉና መሥራት የሚገባቸውን በትክክል እንዲሠሩ የአሠራር ስልቱን ወይም ቅደምተከተላዊ ዘዴውን በገልፅ ግላዮት።

የቡድን ሥራ ደካማ ጉኖች ተብለው ከላይ የተጠቀሱት ችግሮች ሲመረመሩ፣ በቡድን ግስተግርን የሚከለክሉ ናቸው ለማለት አይቻልም። ለምሳሌ የቡድን ሥራ ጩኸት ይበዛበታል የሚለውን ብንመለከት፣ ይህን ችግር ተማሪዎች ድምፃቸውን መጥነው እንዲወያዩ በማለማመድ መወጣት ይቻላል። ተማሪዎችን ለስህተት ይጋብዛል ለሚለውም ሥህተት ቢሠሩም እርስበርስ እንዲተራረሙ ዕድል ይሰጣል የሚል ተጠያቂ መልስ መስጠት ይቻላል። እንዲሁም በቡድን ሥራው እያንዳንዱን ተማሪ ለመቆጣጠር እንዲቻል ከላይ እንደተረጋገጠው ሥራውንና የአሠራር ስልቱን በጊዜ ወሰን ግቅረብና ይህንንም ተማሪዎቹ በትክክል የተረዱት ስለመሆናቸው ማረጋገጥ ያስፈልጋል።

2.2.3 የቡድን ሥራን በተመለከተ የሚነሱ ችግሮች

በቡድን ማስተማርን በተመለከተ በተለይም ከመምህራን የሚሰሙት ችግሮች በጣም ብዙ ናቸው። ባይረን (1992:77-78) ከበርካታ መምህራን የሚቀርቡትን ዋና ዋና ችግሮች የራዥቸውን ምላሽ በመስጠት ከዚህ እንደሚከተለው ያስረዳሉ፡-

1. በአንድ ክፍል የማስተምራቸው ተማሪዎች በቁጥር በርካታ በመሆናቸው ስቡድን እደራጀቱ ለማስተማር ያዳግተኛል። በቡድን ማስተማር አስፈላጊና የገደም የሚሆነው እንዲያውም የተማሪዎቹ ቁጥር በርካታ ባለበት ክፍል ውስጥ ነው። ይህ ካልሆነ የተማሪዎች ተሳትፎ በጣም ውስን ከመሆኑ በተጨማሪ ከአንድ ምንጭ እየተቀዳ የሚተላለፈውን ዕውቀት ተቀባይ ብቻ ይሆናሉ። ስለዚህ በተቻለው አማራጭ ሁሉ ተማሪዎችን በቡድን እደራጀቱ ማስተማር ይጠቅማል እንጂ አይጉዳም።

2. በማስተምርበት ክፍል ውስጥ ያሉት ወንበሮች በቀላሉ የሚንቀሳቀሱ ባለመሆናቸው ተማሪዎችን በቡድን ለማደራጀት ይቸግራሉ። ወንበሮችን ከቦታ ወደ ቦታ ማንቀሳቀስ አለመቻል ቡድን ከመመሥረት አይከለክልም። በእያንዳንዱ ቡድን የሚገቡት ተማሪዎች የገደ በቁጥር እቻ ላይሆኑ ይቻላሉ። እንደወንበሮቹ አመችነት በሚቻለው ሁሉ ቡድን መመሥረት ይቻላል። ለምሳሌ ከጊላና ከፊት የተቀመጡትን ተማሪዎች ፊት ለፊት በማገናኘት በቡድን ማደራጀት አንድ መንገድ ነው።

3. በቡድን እደራጀቱ ማስተማር ብዙ ሰዓት ይፈጃል። እርግጥ ነው፤ የቡድን ሥራው ለክፍሉ-ጊዜው ከተመደበው ሰዓት ግማሹን፤

ምናልባትም ሙሉውን ሊጨርስ ይችላል። ሆኖም ከ10 እስከ 15 ደቂቃ ሊጠናቀቁ የሚችሉ በርካታ ክንውኖች መኖራቸውንም መዘንጋት አያስፈልገም። ከዚህ ሌላ መምህሩ ሁልጊዜ በቡድን ማስተማር አለበት ማለት አይደለም። በሳምንት አንድ ጊዜ በቡድን ማስተማር ከቻለ ተማሪዎቹ በነገራ የተማሩትን በተግባር የበለጠ የመማር ዕድል ይኖራቸዋል።

4. በተለይ ሁለተኛ ወይም የውጭ ቋንቋቸውን የሚማሩ ተማሪዎች በቡድን እንዲሠሩ ሲደረግ፣ በትምህርት ቋንቋው ከመጠቀም ይልቅ በአፍ መፍቻ ቋንቋቸው ይጠቀማሉ። እውነት ነው፣ ተማሪዎች በተለይም በጣም በሚጨነቁበት ጊዜ አልፎ አልፎ በአፍ መፍቻ ቋንቋቸው ሀሳባቸውን ይገልጻሉ። ሆኖም ይህን የመቆጣጠርና ተማሪዎቹ ትክክለኛውን የትምህርት አቅጣጫ መያዛቸውን የመከታተል ጋላፊነት ለመምህሩ የሚተው ይሆናል። በሚማሩት ቋንቋ በበዙው የማዘዝ ችሎታ ባይኖራቸውም የቻሉትን ያህል እንዲጠቀሙበት ማበረታታት አለበት። ተማሪዎቹ ለርቱዕነት (fluency) እንጂ ለትክክለኛነት (accuracy) መጨነቅ እንደሌለባቸው ማስረዳትና ማለማመድ ከመምህሩ ይጠበቃል።

5. ለቡድኑ የተሰጠውን ሥራ ጉበዝ ተማሪዎች ብቻ ሊሰሩት ይችላሉ። በአንድ ቡድን ውስጥ ያሉት ተማሪዎች በችሎታቸው የሚለያዩ ለመሆናቸው የሚታበል አይደለም። አንዳንዶቹ ጉበዞች ሲሆኑ፣ ሌሎቹ ደግሞ መካከለኛች ወይም ደካሞች ናቸው። በመሆኑም የተወሰኑ ተማሪዎች ሀሳብ በሌሎች ላይ ተፅዕኖ ማሳደሩ አይቀርም። በአጠቃላይ ሲታይ ግን በአንድ ቡድን ያሉት ተማሪዎች የአቅማቸውን የሚያበረክቱት አስተዋጽኦ ይኖራል። በቡድን አባልነታቸው እያንዳንዱ

አባል የድርሻውን ሲወጣ በግልፅ ስለሚመለከቱ ሁሉም እንደአትማቸው ይሳተፋሉ። ነገር ግን የቡድን ሥራው ከመስመር ሲወጣ ወይም ከባድ ችግር ሲያጋጥመው መምህሩ የመከታተልና ችግሩን የመረዳት ጋላፊነት አለበት።

6. ተማሪዎች ሥህተት በሚሠሩበት ጊዜ ሳርማቸው አልቻልዎም። ተማሪዎች በቡድን በሚሠሩበት ጊዜ በርካታ ሥህተቶች እንደሚሠሩ በግልፅ ይታወቃል። ሥህተት ይሠራሉ፤ ምክንያቱም በሥራ ላይ ወይም በልምምድ ላይ ናቸውና። ይህንንም በአዎንታ መመልከት ያስፈልጋል። አንደኛ ተማሪዎቹ ሁልጊዜ ስህተት አይሠሩም፤ ጠቡ ጊዜ ስህተት የለለበት ቋንቋ ይጠቀማሉ። ሁለተኛ ስህተት ሲሰሩ እርስ በርስ ይተራረማሉ። ተማሪዎቹ ከስህተታቸው የሚማሩባቸውን ዘዴዎች የማሳየት እንጂ ሁልጊዜ ስህተትን የማረም ሥራ የመምህሩ ባቻ መሆን የለበትም።

7. ተማሪዎች መማር አለመማራቸውን እንዴት ማረጋገጥ እችላለሁ? በእርግጥ ተማሪዎች የሚያሳዩትን ለውጥ ወይም ዕድገት በተጨማሪም መለካት ያስቸግራል። ሆኖም በየጊዜው የሚሰሯቸውን ሥራዎች በመከታተልና በመገምገም ድክመትና ጥንካሬያቸውን መረዳትና ማስረዳት ይቻላል። ይህም በመማር ማስተማሩ ሂደት አስፈላጊ ተግባር ነው።

ኖላስኮና አርተር (1990:5) ደግሞ በቡድን ሥራ ጊዜ በርካታ መምህራን ያጋጥሙናል ብለው የሚፈሯቸውን ችግሮች እንደሚከተለው ጠቅሰዋል፡-

1. ተማሪዎች ያለመዱትን እንግዳ ነገር ላሰራቸው ስሞክር ደስተኛ እይቸውንም፣ ፍላጎቱም እይናራቸውም፤
2. በቡድን ሥራ ጊዜ ክፍተኛ የሆነ የዲስፐሊን ችግር ያጋጥማል፤
3. ከመማሪያ ክፍሉም ባህሪና ሁኔታ የሚከሰት ችግር ያጋጥማል። ለምሳሌ በክፍሉ ውስጥ ያሉት ወንበሮች ከወለሉ ጋር ተጣብቀው የተሠሩ ከሆኑ በተላሉ እንቀሳቅሶ ተማሪዎችን በቡድን ማስቀመጥ ያስቸግራል፤
4. ለቡድን ሥራው አስፈላጊ የሆኑ፣ የተባዙ የማስተማሪያ መሳሪያዎችን ለተማሪዎች በተላሉ ማዳረስ አይቻልም፤
5. ተማሪዎቹ በጽንጽ ትምህርታቸው ከአሁን በፊት የለመዱት በመምህሩ አማካይነት ለዋሰው መማርንና በመጨረሻም መፈተንን ነው፤
6. ተማሪዎች በቡድን እየሠሩ ሁሉም በአንድ ጊዜ ድምፅ በሚያሰሙበት ጊዜ ከሌላ ክፍል የሚያስተምሩት መምህራንና የትምህርት ቤቱ አስተዳደር ላይታገሱ ይችላሉ፤
7. ተማሪዎች በቡድን እንዲሠሩ በምጣይታቸው ጊዜ እኔ እንዳላስተማርኳቸው አቤቱታ ያሰማሉ፤
8. ተማሪዎች በአጋጣሚ በአንድ የክፍል ክንውን በጣም ከተማረኩና ትጋት ካደረባቸው ከሚገባው በላይ ይጓጉና ለመቆጣጠር አስቸጋሪ ይሆናሉ፤

በቡድን ሥራ ከላይ የተጠቀሱት ችግሮች ሊያጋጥሙ ይችላሉ። ሆኖም ናላስኩና ለርተር (ገጽ፣6) እንደሚያስረዱት፣ እንደን ችግር ለመጋፈጥ ወይም ችግሩን በአሸናፊነት ለመውጣት፣ በመጀመሪያ በራስ መተማመንና በሥራው ለምኖ መገኘት ከሁሉም በላይ አስፈላጊ ነው። መምህሩ የሚወላውልና የሚያመነታ ከሆነ፣ ይኸው ችግር በተግራዎቹም ላይ መገፀባረቁ አይቀርም። ስለዚህም ተማሪዎችን በቡድን አደራጅቶ ለማስተማር በመጀመሪያ አስፈላጊነቱን ለምኖ መቀበልና ከመስኩ ጋር ራስን ግስተዋወቅ ያስፈልጋል። እርግጥ ነው፣ ማንኛውም ሥራ እንደታሰበው ወዲያውኑ ውጤት ላያሳይ ይችላል። በመሆኑም አስቀድሞ በሥራው ሙሉ በሙሉ በማመንና በተደጋጋሚ በመሥራትና በማሠራት ውጤቱን መከታተል ይጠቅማል።

ኪሪይንና ሳንድስን (1982) በዋቢነት ጠቅሰው ናላስኩና ለርተር (ገጽ፣41) እንደሚያስረዱት፣ የቡድን ሥራን በተመለከተ የተካሄዱ ጥናቶች የሚያስገነዝቡት የመምህራንን የአማካሪነትና የአመቻችነት ሚና እንጂ የጎጋሪነትንና የጠያቂነትን ሚና አይደለም። ስለዚህም የቡድን ሥራ በጠንካራ ተገባራዊ ልምምድ ላይ ከተመሠረተ፣ ተግራዎቹ ከመምህሩ ነፃ ሆነው ወይም ለመምህሩ ጥገኛ ሳይሆኑ፣ ራሳቸውን ችለው እንዲሠሩ ዕድል ይሠጣቸዋል። ናላስኩና ለርተር እንደሚያስገነዝቡት፣ በቡድን ሥራ ጊዜ መምህሩ በተግራዎቹ ነፃ ከገዋጌ ላይ ጣልቃ እየገባ ስህተት ለማረም መሞከር የለበትም። ይሁን እንጂ የሚሠሩትን ተዘዋውሮ በማየት የሚናገሩትን በማዳመጥ መረጃዎችን ማሰባሰብ ይጠበቅበታል። ከዚህም በሚተገለጹ ጊዜ ምን እንዴት መሥራት እንዳለበት ይገነዘባል።

2.2.4 የቡድን ሥራ በኢትዮጵያ

ጋይላሚካሌል (1993:41) እንደሚያስረዱት፣ የኢትዮጵያ የትምህርት ሥርዓት ቃላዊ ነው። መምህራኑ የሚጠቀሙበት የማስተማር ዘዴ ገለፃ/ገነብ (ሌክቸር) የተባለውን

ሰልጥ ነው። እንደ ኃይለሚካኤል አገላለጽ፣ የዚህ አይነቱ የማስተማር ስልጥ አይነተኛ ባህሪ መምህሩ ብዙ የሚናገርበት ተማሪዎቹ ግን ያለምንም ተግባራዊ ተሳትፎ ፈዘው የሚያጻፉበት ወይም ከጥቁር ሠሌዳ ላይ የተጻፈውን የሚገለጹበት የመማር ማስተማር ስልጥ መሆኑ ነው። ይህም ተሾመ ዋጋውን (1979) እና ግድሰንን (1976) በዋቢነት ጠቅሰው ኃይለሚካኤል እንደሚያስረዱት፣ በመምህሩ ጥገኝነትና በፈተና ተገኝነት ላይ የተመሠረተ የቃል ትምህርት ለመሆኑ ግረጋገጫ ይሆናል። በእርግጥም ይህ አይነቱ ችግር የብዙ የአፍሪካና የእስያ አገሮች መታወቂያ መሆኑን አሊስን (1986) እና ሪአንን (1986) ጠቅሰው ኃይለሚካኤል ያስረዳሉ። በነዚህ አገሮች (በአደጉ አገሮች እንደሚታየው) ተማሪዎች በአነስተኛ ቡድን ተደራጅተው አንድን እንቅስቃሴ ለመፍታት በጋራ የመወያየት፣ የመጠየቅና የመመራመር ዕድል የላቸውም። በኢትዮጵያም የቡድን ሥራ መሠረቱን ያልጣለበት ምሳሌ ይኸው ነው። በመሆኑም የቡድን ሥራን በተመለከተ የተካሄዱ ጥናቶች ወይም ይህን የማስተማር ስልጥ ተግባራዊ ለማድረግ (በቅርብ ጊዜ በከፍተኛ ትምህርት ተቋማት እንግሊዝኛ ቋንቋን ለጀማሪ መርሀ ግብር ተማሪዎች በማስተማር ኮሚደረጉት መከራዎች በስተቀር) የተደረጉ ጥረቶች አልታዩም። የእንግሊዝኛ ቋንቋን በማስተማር ረገድ በቅርብ ጊዜ የተሠራ አንድ ጥናት ብቻ ይገኛል። ይኸውም የአላምራው (1992) ሲሆን፣ ትኩረቱ የእንግሊዝኛ ቋንቋን በኢትዮጵያ 2ኛ ደረጃ ትምህርት ቤቶች በማስተማር ረገድ የቡድን ሥራ ስላለው ተግባራዊነት ነው። በዚህም መሠረት ጥናቱ የደረሰባቸው መደምደሚያዎች ተጥሎ ያሉት ናቸው፡-

- በግንኛውም ሁኔታ የሚደራጀው የቡድን ሥራ ተማሪዎች እርስ በርስ እንዲግግሩ ያበረታታል፤
- የቡድን ሥራ ተማሪዎች የሚማሩትን ቋንቋ ነፃ ሆነው እንዲጠቀሙበት ያገዛቸዋል፤

- የቡድን ሥራ ተማሪዎችን በሚማሩት ቋንቋ ጥሩ ተጠቃሚ ያደርጋል፤
- የቡድን ሥራ የተማሪዎችን ቋንቋን የመማር ፍላጎት ያሳድራል፤
- የቡድን ሥራ ተማሪዎች የሚማሩትን ቋንቋ በተለያዩ መልኩ እንዲጠቀሙበት ዕድል ይሰጣል፤
- የቡድን ሥራ መምህሩ ስለእያንዳንዱ ተማሪ የተሻለ ግንዛቤ እንዲኖረው ያደርጋል፤
- በዚህ ጥናት ከመጠይቅና ከቃለ መጠይቅ የተገኙት መረጃዎች የቡድን ሥራ ከጥንታዊ የማስተማር ስልት የበለጠ ተግባራዊነት እንዳለው አረጋግጠዋል፤
- በመጨረሻም እንደኢትዮጵያ ባለ ሁኔታ በአንድ ክፍል ውስጥ ያሉት ተማሪዎች ቁጥር መጠኑን ባለቀበት አገር የቡድን ሥራ ብቸኛ አማራጭ መሆኑን ጥናቱ ጠቁሟል።

በዚህ ጥናት የቡድን ሥራ በብዙው ጠቃሚነት እንዳለው ለመገንዘብ ቢቻልም፤ ጥናቱ መሠረት ያደረገውን የቡድን አደረጃጀት ዘዴ ባለማመልከቱ የቡድን ሥራ እንዴት ቢደራጀ የበለጠ ውጤታማ ይሆናል? የሚለውን ጥያቄ ግን አይመልስም።

2.3 ድርሰትን በቡድን የማጻፍ አስፈላጊነት

የድርሰት ትምህርት በባህሪው ከሂሳብ ብዙነትን የሚጠይቅ በመሆኑ በቋንቋው አፋቸውን ለፈቱትም ሆነ ላልፈቱት እኩል አስቸጋሪ መሆኑን ክርል (1990:141) ያስረዳሉ። እንደ ክርል አገላለጽ ለምግብ ጠቅላላ የድርሰት አወቃቀር፣ የአንቀጽ

አመራረት፣ የአረፍተነገር አወቃቀር/አገባብ፣ የቃላት አመራረጥና አጠቃቀም ለድርሰት ትምህርት ከሚያስፈልጉት ዋና ዋና ክሊሎች ውስጥ የሚጠቀሱ ናቸው። ጉርማን (1979:189) በበኩላቸው የድርሰት ትምህርት በርካታ ክሊሎችን ያቀፈ እንደመሆኑ፣ እስከአሁን ድረስ የድርሰት መምህራንን በጋራ የሚያስማማ አንድ ወጥ የሆነ የግስተግሪያ ስልት አለመኖሩን ይገልጻሉ።

ከላይ ከተረዱት ግብራሪያዎች ለመረዳት የሚቻለው በአንድ በኩል የድርሰት ትምህርት በውስጡ ልዩ ልዩ ክሊሎች እንዳሉትና በሌላ በኩል ደግሞ ድርሰት በባህሪው ክሊላ መሆኑን ነው። ስለዚህም ድርሰት ክሊላ ከሆነ እየሠሩ/እየጻፉ መገርን የገድ የሚጠይቅ ይሆናል። አጻጻፉም በግል ወይም በቡድን ሊሆን ይችላል። ድርሰትን በግል ከመጻፍ ገን በቡድን መጻፍ በርካታ ጠቀሜታዎች እንዳሉት ተመራግሪዎች ያስረዳሉ። ለምሳሌ ራይምስ (1983:20) እንደሚያብራሩት ተግሪዎች ድርሰትን በቡድን በመጻፋቸው ከሂደቱ ጀምረው በጋራ ሆነው ውጤት ያለው ሥራ ለመሰራት ይችላሉ። መምህራንም የተወሰነ ቁጥር ያላቸውን አባላት ካካተተው አንድ ቡድን፣ አንድ ድርሰት ብቻ ለእርማት ስለሚሰበሰቡ ጊዜያቸውን ይቆጥባቸዋል፤ ለድርሰቶቹም ተገቢ ምላሽ ይሠጣሉ። ተግሪዎችም እንዲሁ ድርሰትን በቡድን በመጻፍ ከሂደቱ ብቻ ሳይሆን፣ ከውጤቱም መምህሩ የሚሠጠውን ምላሽ መሠረት በማድረግ የጋራ ችግሮቻቸውን በጋራ ለመወያየት ዕድል ይኖራቸዋል። በዚህም ስለቃላት አመራረጥ፣ ስለሰዋሰው ቅንብር፣ ስለይዘት አመራረጥና ስለጠቅላላው የድርሰት አወቃቀር በጋራ በመሥራት ተጠቃሚ ሲሆኑ፣ መምህሩም ለእርማት የሚሰበሰባቸው ድርሰቶች በቁጥርና በስህተት መጠናቸው ስለሚተንሱለት ጊዜውን ከመቆጠብ አንጻር ተጠቃሚ ይሆናል። ዶቶ (ገጽ፣ 146) በበኩላቸው፣ የቡድን ድርሰት ተግሪዎች ስህተታቸውን እርስ በርስ እንዲተራረሙ ከግስታቸው በላይ ለመምህሩም አነስተኛ ድርሰቶችን በቻ እንዲያርም ዕድል ስለሚሰጠው እስፊላሂ መሆኑን ያስረዳሉ።

እንደ ቅድሚያው (1988:97) እንደሌለው ግን በርካታ መምህራን ስለቡድን ድርሰት ጠቃሚነት ካለመገንዘባቸው የተነሳ «ለተወሰነ ጊዜ ተማሪዎችን በቡድን እያደራጀሁ ድርሰት ለማስተማር ሞክርኩ፤ ውጤታማ ባለመሆኑ ግን ወደጥንታዊ የማስተማር ዘዴዬ ተመለስኩ።» ሲሉ በተደጋጋሚ ይደመጣሉ። ሂል (1984:86) በበኩላቸው ድርሰትን በቡድን ማጻፍ እንዴት ተገባራዊ ይሆናል? የሚለውን ጥያቄ ከመመለሳችን በፊት የሚያስገኛቸውን ጠቃሚነቶች በሙሉ መመርመር ያስፈልጋል በማለት እንደሚከተለው ያስረዳሉ፡-

የተማሪዎች የሥራ ስራ ስራ

• ድርሰትን በቡድን በመጻፍ ሂደት ጠንካራ ተማሪዎች ደካማ ተማሪዎችን ይረዳሉ።

የተማሪዎች የሥራ ስራ ስራ

• በቡድን ውስጥ እያንዳንዱ አባል የሚሠነዘረው ሆነብ እንዳለ ተቀባይነት ከግጥም በፊት በሁሉም አባላት ስለሚተኝበት፤ በግል ከሚጻፉት ድርሰቶች ይልቅ፤ በቡድን የሚጻፉት ድርሰቶች ስህተት የመቀነስ ዕድላቸው በጣም ከፍተኛ ነው።

የተማሪዎች የሥራ ስራ ስራ

• የቡድን ድርሰት የመምህራንንም ሥራ በብዙው ይቀንሳል።

የተማሪዎች የሥራ ስራ ስራ

• ተማሪዎች በጽንጽው ሀሳባቸውን አስተካክለው ለመግለፅ የሚያስችላቸው በቂ ልምድ ያላቸው።

የተማሪዎች የሥራ ስራ ስራ

እነዚህን ጠቃሚነቶች እውን ለማድረግ ግን የድርሰትን ሥራ አስቀድሞ ማቀድ እንደሚያስፈልገው ራይዎስ (1983:20) ያስገንዝባሉ። እንደ ራይዎስ ማብራሪያ፤ ድርሰትን ማቀድ የሚያስፈልገው ተማሪዎች በተጥታ ወደ ጽሑፍ ከመሄዳቸው በፊት በሂደቱ ላይ በቂ ውይይት በማድረግ ለዋናው ሥራቸው መሠረት ለመጣል

ሰላሚያሰችላቸው ነው። በመሆኑም በእትዱ ላይ ከዚህ ቀጥሎ ያሉትን ነጥቦች መመርመር እንዳለባቸው ራይምስ ይገልጻሉ፡-

- ለምን እንደሚጸፉ በውል መገንዘብ!
- ለማን እንደሚጸፉ ለይተው ማወቅ!
- በምልክታ፣ በማስታወሻ በመመዝገብ፣ እርስ በእርስ በመወያየትና በማገባብ ለድርሰት ሥራቸው እስፈላጊ መረጃዎችን ማሰባሰብ!
- እንዴት መስራት እንዳለባቸውና መረጃዎችን እንዴት ማደራጀት እንደሚገባቸው የሥራ እትድ መንደፍ!
- የመጀመሪያ ረቂቅ መንደፍ!
- ረቂቁን በሂሳቢ ንብብ በጋራ መገምገም፣ መከለስ!
- በርካታ ረቂቆችን በተደጋጋሚ ካዘጋጁ በኋላ የመጨረሻውን ድርሰት መጻፍ!
- ለመጨረሻ ጊዜ እንደገና በጥልቀት እንብቦ በጋራ መገምገም።

ከራይምስ (ገጽ፣ 21) ገለጻ ለመረዳት እንደሚቻለው፣ ከላይ በተጠቀሱት የክንውን ሂደቶች ተማሪዎች የገንገርና የጽሑፍ ቋንቋ ለመለየት፣ በልዩ ልዩ ሐሳቦች ላይ የጋራ ገንዘብ ለመያዝ፣ ሀሳቦችን ለመምረጥ፣ ዓረፍተ ነገሮችን ደጋግሞ በማዋቀር የእዳዳስ ቃላትን ትክክለኛ ቦታና ተገባር ለመለየት በቂ ጊዜ መውሰድ አለባቸው። ስለዚህ ድርሰትን በቡድን ለማጻፍ ተማሪዎች ርዕሱን በብቃት ለማብራራትና ለመገለጽ የሚያስችላቸው በቂ ጊዜ መኖሩን ማጤን ያስፈልጋል። በሌላም በኩል ተማሪዎች አጣጥሮ ማስታወሻዎችን እንዲይዙ፣ ሐሳቦችን ፈጥነው እንዲያፈልቁ፣ ያልተሰማሙበትን ሐሳብ ውድቅ በማድረግ ሌሎች ሐሳቦችን እንደገና ማፍለቅ እንዲችሉ መብረታታት አለባቸው። እንደ ራይምስ (ገጽ፣ 22) እገላለጽ፣ በዚህ መንገድ ብቻ ነው፣ ተማሪዎች የመጻፍ ፍላጎታቸውን የሚያነቃቁት፣ ብሎም ትክክለኛ ድርሰት መጻፍ የሚችሉት። ለዚህ ሁሉ ግን ተማሪዎች እርስ በርስ

መተማመንን፣ እርስ በርስ መደማመጥንና መደጋገፍን ባህላቸው ሊያደርጉት ይገባል።

የቡድን ድርሰት ጠቃሚነት እንዳለው ጃኩቭስ ሲያስረዱ ተማሪዎች በጋራ እየተረዳዱ እንዲሠሩ ያበረታታል። እርስ በርስ መደጋገፍን ይፈጥራል ለማለት ቢቻልም፣ የቡድን ሥራው ለምን አላማ? ምን በምን ዘዴ ለመሥራት? ምን ግብ ለመጨበጥ? የሚሉት ጥያቄዎች ተደመው መመለስ አለባቸው። እነዚህንም ጥያቄዎች ለመመለስ ታላሚ ግብን (goal structure) መወሰን አስፈላጊ መሆኑን ጃኩቭስ ይጠቁማሉ። ጃኩቭስ፣ ኦፕሬቲቭ ስትራቴጂ (1980:148) እንደሚሰማመብት ታላሚ ግቦች ትብብራዊ (Co-operative) ፣ ውድድራዊ (competitive) እና ግላዊ (Individualistic) ተብለው በሶስት ይከፈላሉ።

ኦፕሬቲቭ ስትራቴጂ እንደሚያስረዱት፣ ትብብራዊ ታላሚ ግብ ተማሪዎች ግላዊ አላማቸውን ከግብ የሚያደርሱት ከሌሎች ጋር በጋራ ሲሰሩና ሌሎችም እንዲሁ በተመሳሳይ ሁኔታ አላማቸውን ከግብ ሲያደርሱ በቻ ነው። ጃኩቭስም እንዲሁ የጋራ ታላሚ ግብ ከዳር የሚደርሰው አባላቱ እኩል ተሳታፊ ሲሆኑና የአንደኛው አላማ ስኬት ለሌላውም ስኬት ሲኖረው እንደሆነ ያሳያሉ። ማብራሪያቸውን በአስረጅ ለማስደገፍ ጃኩቭስ የትርጉሜት ኳስ ጨዋታን ለአብነት ይጠቅሳሉ። በዚህ ጨዋታ አንድ ቡድን አሸናፊ የሚሆነው በውስጡ ባቀፋቸው የቡድን አባላት መካከል የእርስ በርስ መረዳዳትና ትብብራዊ ተሳታፊነት ሲኖር ብቻ ይሆናል። ሁሉም አባላት የየግል ሚናቸውን አስተባብረው ሲሰሩ በቻ ነው ለውጤት የሚበቁት። ድርሰትንም በቡድን ለማጻፍ፣ የቡድን አባላት ትብብራዊ ግባቸውን እውን የሚያደርግ የእርስ በርስ መረዳዳትና የጋራ ተሳትፎ እንዲኖራቸው አድርጎ አስቀድሞ ማደራጀት እንደሚያስፈለገ ጃኩቭስ ያስረዳሉ። እንደጃኩቭስ አገላለጽ፣ በርዕስ ጉዳዩ ላይ እርስ በርስ መወያየት፣ ሀሳብ ለሀሳብ መለዋወጥ፣ የጋራ ንድፍ ማውጣት፣ ስህተቶችን በጋራ ግስተካክል ትብብራዊ ታላሚ ግብን ያስጨብጣል።

ሁለተኛው ታላሚ ግብ ውድድራዊ ሲሆን፣ እንደ አዋንስና ስትራተን ማብራሪያ፣ ይህም ከዳር የሚደርሰው፣ ሁለት ወይም ከዚያ በላይ የሆኑ ሰዎች እርስ በርስ በመወዳደር በሚሠሩት ሥራ የአንዱ ውድቀት ወይም ሽንፈት ለሌላው ስኬት ምክንያት ሲሆን ብቻ ነው። ቅድስት ስብሐት ሲገልፁ፣ ውድድራዊ ታላሚ ግብ የትብብራዊ ታላሚ ግብ ተቃራኒ መሆኑን ያሳያሉ። እንደ አላማን ከግብ ለማድረስ በመሻት በአንድ ሥራ ላይ ተሳታፊ በሚሆኑ ሰዎች መካከል ያለው ግንኙነት አሉታዊ ነው። የአንዱ ውድቀት ወይም አላማ አለመሳካት፣ ለሌላው አላማ ከግብ መድረስ አስተዋጽኦ አለው። ቅድስት ስብሐት ይህንን በምሳሌ ሲያስረዱ፣ የጠረጴዛ ኳስ ጨዋታን ይጠቅሳሉ። በዚህ ጨዋታ ሁለቱ ተጋጣሚዎች በሚያደርጉት ውድድር የአንደኛው ጨዋታ ሰንሰለት ለሌላው ማሸነፍ በር ይከፍታል። በድርሰት ሥራም ተግራዎች በተናጠል የሚጻፏቸው ድርሰቶች መምህሩ በሚያወጣቸው የድርሰት ግራፊያ መሥሪቶች መሠረት ድርሰቶቹ አንዱ ከሌላው ጋር እየተወዳደሩ፣ ታርመው ጥሩ የተባለው ድርሰት ከፍተኛ ውጤት ሲመዘገብለት፣ ደካማው ድርሰት ገን ዘትተኛ ውጤት ይሰጠዋል። በድርሰቶቹ መካከል ያለው ውድድር የእያንዳንዱን ድርሰት ውጤት እንደሚወስን ቅድስት ስብሐት ያስረዳሉ።

ሶስተኛው ታላሚ ግብ ደገሞ ግላዊ ሲሆን፣ አዋንስና ስትራተን እንደሚያስረዱት፣ ይህ ግብ የሚገኘው ከሌሎች ጋር በመወዳደር ወይም በጋራ በመሥራት ሳይሆን በግላዊ ጥረት ብቻ ነው። ቅድስት ስብሐት የውሃ ዋናን እንደምሳሌ በመጥቀስ ሲያስረዱ፣ በውሃ ዋና ሰዎች የበለጠ ትኩረት የሚሰጡት ራሳቸውን ለማሻሻልና ታዋቂ ዋናተኛ ለመሆን እንጂ፣ ግን ነው ፈጣን ዋናተኛ? የሚለው ጥያቄ አያስጨንቃቸውም። በድርሰት ልኩናም ተግራዎች የየግላቸውን ከጻፉ በኋላ፣ በአላማው ከግብ መድረስ አለመድረስ እየተገመገመ፣ ለእያንዳንዱ ድርሰት ውጤት ይሰጣል እንጂ፣ እንደ ድርሰት ከሌላው ጋር አይነጻጸርም። እነዚህን ታላሚ ግቦች በማንጸጸር ባደረጉት ጥናት ከሁሉም ውጤታማ ሆኖ የተገኘው በትብብራዊ ታላሚ ግብ መሠረት

የተዋቀረው ቡድን መሆኑን ጃኩቭስ ያስረዳሉ። ከጃኩቭስ በተጨማሪ ጆንሰን (1980) ደግሞ በትብብራዊ ታላሚ ገብ መሠረትነት ተቃድኖው በጋራ እየሠሩ የሚማሩ ተማሪዎች ለሚማሩት ቋንቋ፣ እብረዎቸው ለሚሠሩት የቡድን አባላትና ለአስተማሪዎቻቸው አዎንታዊ ገምት እንዳላቸው በጥናታቸው አረጋግጠዋል። በትብብራዊ ታላሚ ገብ መሠረት የሚደራጁት ቡድኖች የጋራ ግባቸውን ለመጨመር፣ ሆኖብ ለሆኖብ እንደሚለዋወጡና እርስ በርስ እንደሚረዱዱም ዳፍትይንና ፒክን (1986) በአስረጅነት በመጥቀስ ጃኩቭስ ይገልጻሉ።

እስከአሁን በዘርዘር ለማየት እንደተሞከረው ድርሰትን በቡድን ማጻፍ ጠቃሚ ቢሆንም ተግባራዊነቱ ገን ተላል አይደለም። ጃኩቭስ (1988:97) እንደሚያስረዱት ተማሪዎች የጋራ ግባቸውን ለመጨመር በቡድን በሚሠሩበት ወቅት ውጤቱ በተለያዩ ተፅዕኖዎች ይወሰናል። ጃኩቭስ ለአብነት ከሚጠቅሷቸው የድርሰት እርማት ውጤት አሠጣጥ፣ የተማሪዎች የካሁን ተደም የትምህርት ልምድ፣ በተማሪዎች መካከል ያለው የመግር ፍላጎት ልዩነትና ሌሎችም ማህበራዊ ደንቦች ድርሰትን በቡድን በመጻፍ ሂደት ላይ የራሳቸው የሆነ ተፅዕኖ አላቸው። ጃኩቭስ የግላቸውን ተመክሮ ጠቅሰው ሲያስረዱ፣ ድርሰትን በቡድን በማጻፍ፣ ጥናታቸውን እንደጀመሩ ካጋጠሟቸው ችግሮች የመጀመሪያው ተማሪዎች በጋራ ለመሥራት ያላቸው ትብብር እነስተኛ መሆኑ ነበር። ከሌሎች ዕርዳታ ማግኘት የሚወዱ፣ እነሱ ገን ሌሎችን ለመርዳት የማይፈልጉ ተማሪዎች የመጀመሪያውን የቡድን ሥራ አስቸጋሪ እንዳደረጉባቸው ጃኩቭስ ጠቅሰዋል። ከዚህም በቡድኑ አባላት መካከል እኩል ተሳትፎ እንደሌለ አረጋግጠዋል። ባገኙት ገንዘቢም መሠረት ተማሪዎች በቡድን ሆነው ድርሰት ሲጻፉ እንደት መረዳት እንዳለባቸው፣ ጠቃሚነቱን ጨምረው በግልፅ በማስረዳታቸው በሂደት ጥሩ ውጤት እንዳገኙ ጃኩቭስ አሳይተዋል። በመጨረሻም ተማሪዎች የቡድን ድርሰታቸውን ከመጀመሪያው በጣም እንዳሻሻሉና ስለቡድን ሥራው ያላቸው ገምት ሙሉ በሙሉ አዎንታዊ መልክ መያዙን በጥናታቸው አረጋግጠዋል። የተማሪዎችን ለመለካከት ጃኩቭስ ለአብነት ጠቅሰው ሲያስረዱ፣

በመጀመሪያው አካባቢ እንዲት ተማሪ በቡድን መሥራት እንደማትፈልግ ጠይቃ ለባቻ እንድትሠራ ተፈትዶላት እንደነበርና በጊላ ግን ሀሳቧን ለውጣ ከሌሎች ጋር በቡድን መሥራት እንደጀመረች አመልክተዋል።

ብሩሬ (1973) በተመጣጣይ ሁኔታ ድርሰትን በቡድን ማጻፍ ውጤት እንዳለው በጥናታቸው አረጋግጠዋል። የብሩሬ ጥናት በተለይ ያተኩረው በአፍ መፍቻ ተናጋሪዎች ላይ ሲሆን፣ እነዚህ ተማሪዎች ድርሰትን በቡድን ሆነው በትብብር በመጻፋቸው ከፍተኛ መሻሻል እንዳላዩ አመልክቷል። ይህም የእርስ በርስ መረዳዳት፣ የእርስ በርስ መግግር ውጤት መሆኑን ብሩሬ (ገጽ፡ 641) ያስረዳሉ። እንደ ብሩሬ አገላጽ ተማሪዎች በቡድን ሆነው ድርሰት ሲጻፉ በከፍተኛ ደረጃ እንዲተባበሩ የሚያስገድዳቸው ተጥሎ ያሉት ምክንያቶች ናቸው፡-

1. የድርሰት ትምህርት ከሌለው ትምህርት ይለያል። ቲኒስ ወይም አናጢነት ስንግር እንደ ነገር ግድረገን እንደምንግር ሁሉ፣ ድርሰት ስንግርም እንደ ነገር መሥራትን እንግራለን። ይሁን እንጂ በተለይ ቋንቋውን በአፍ መፍቻነት የምንናገረው ከሆነ፣ በዚህ ቋንቋ ድርሰት ስንግር ልክ እንደቲኒስ ወይም አናጢነት ትምህርት ከባዶው አንገጥም። በአፍ መፍቻነት የምንናገረውን ቋንቋ በመነሻነት እንጠቀምለን። ከዚህ በጊላ ያለው ጉዞ ግን የአዲስ ገንዘብ ጉዞ ነው። ይህ ወደአዲስ ገንዘብ የሚያስከፈው ጉዞ አዲስ በመሆኑ ተና አይደለም፣ ምቹትም የለውም። በዚህ ጊዜ ነው የሌላውን ሰው እርዳታ ወይም ድጋፍ የምንፈልገው። ተማሪዎችም በቡድን ሆነው ድርሰት ሲጻፉ የጋራና የትብብር ግንባር እንዲፈጥሩ የሚያስገድዳቸው ምክንያት ይኸው ነው።

2. ቋንቋ በመልመር ላይ ያለ ህገ፣ ቋንቋን ከመናገሩ በፊት አድማጩን እንደሚፈልግ ሁሉ፣ የድርሰት ተማሪውም ገልፅና የተዋጣ ድርሰት እስኪጻፍ ድረስ የራሱ ተደራሲ ወይም ለርግጭ ያስፈልገዋል። ድርሰትን በቡድን በመጻፍ ሂደትም

የቡድን አባላት የየገል ረቂቃቸውን ተራ በተራ ድምፃቸውን ከፍ አድርገው ለንደኞቻቸው በተደጋጋሚ ስለሚያነቡ፣ የድርሰት ሥራዎቻቸውን ለማሻሻል በጣም ያገዛቸዋል። አንዱ ሲያነብ ሌሎቹ የዕውቀትን ግልፅነት፣ ግጥምጥምነትና ተጠየቃዊነት ይገመገማሉ። በዚህም ላይ የቡድን አባላት ከራሳቸው ሥራ ብቻ ግይሆን፣ ከሌላውም ይማራሉ።

3. ሰዎች ሌሎችን ባስተማሩ ቁጥር ራሳቸውንም ያስተምራሉ። አንድ መምህር ለመጀመሪያ ጊዜ የማስተማር ሥራ ሲጀምር የነበረውን ውሱን ልምድ በላይ እያዳበረው እንደሚሄድ ሁሉ፣ ተማሪዎችም እርስ በርስ በመማማር ዕውቀታቸውን እያስተኩ ይሄዳሉ። በተግባራዊ ዘንድ ምን እንዳወቁና ወደፊት ምን ማወቅ እንዳለባቸው፣ በምን በኩል ወደጋላ እንደተሩ ይገነዘባሉ። ይህም በራሱ ብዙ ለመማር ይገዛታል።

እንደብሩፊ (ገጽ፡ 634) አገላለጽ፡- ከመማሪያ ክፍል ውጭ ሰዎች ማህበራዊና ፖለቲካዊ ችግሮችን በተናጠል ግይሆን በትብብር ወይም በጋራ ሲታገሉ ይስተዋላሉ። ተማሪዎችም ቢሆኑ የራሳቸውን የጥናት ክብብ በመመሥረት በቡድን ሆነው በትብብር የሚያጠኑት ከክፍል ውጭ ነው። በአጠቃላይ ከትምህርት ቤት ውጭ የሀብረተሰቡ ጠቅላላ ህይወት የተመሠረተው በማህበር ነው። ወደ መማሪያ ክፍል ስንመጣ ግን ይህ መሠረት አልተጣለም። እንደብሩፊ (ገጽ፡ 636) አገላለጽ፡- በዚህ ዋናው ምክንያት የጥንታዊ ትምህርት (ትራዲሽናል) ልማድ ነው። በዚህ ልማድ በጋራ መሥራት ሀላፊነትን እንደአለመወጣትና ከፍተኛ የአካዳሚክ ሌብነት እንደመረጫ ይቆጠር ነበር። ዘልማዱ የሚያዘው ተማሪው ራሱን ችሎ ለመምህሩ እንዲናገር፣ ራሱን ችሎ ለመምህሩ እንዲጸፍ፣ በአጠቃላይ ከመምህሩ ጋር በሚኖረው ግላዊ ገንኙነት ዕድሉን እንዲወስን ነው። በሌላ አገላለጽ በተማሪዎች መካከል ያለው ገንኙነት አሉታዊ እንጂ አዎንታዊ አይደለም። ተማሪዎች እርስ በርስ አይተዋወቁም። በዚህ ምክንያቶች በመማሪያ ክፍል ውስጥ በጋራና በትብብር

መሥራት የሚያስገኘው ከፍተኛ ውጤት ገንዘብ ባለማግኘቱ፤ በጋራ የመሥራት ልማት ለባዙ ጊዜ ሳይመሰረት እንደቆየ ብሩፊ ያስረዳሉ።

ብሩፊ (ገጽ፡ 637) እንደሚያስረዳት፤ በከፍል ውስጥ በጋራ መሥራት ከፍተኛ ዋጋ እንዳለው አስተዳዮም መምህሩ መገንዘብ አለበት። በዚህ ገንዘብ መሠረትም ተግራዎችን በቡድን የማደራጀት ሚናውን በትክክል ሊወጣ ይገባል።

ለግጠቃለል ድርሰትን በቡድን ማጻፍ ጠቃሚ ገን ጥንቃቄ የሚፈልግ ሥራ መሆኑን እሳካውን በተጠቀሱት ድርሰት ለማሳየት ተሞክሯል። ስለዚህ የተግራዎችን የቆየ ልምድና አመለካከት ለመለወጥ ጥረት ማድረግና (የቡድን ሥራ አላማው የእርስ በርስ መግግርን ዕድል መፍጠር እንደመሆኑ) አስተዳዮም የቡድን አመሠራረቱ በተግራዎች ችሎታ ስብጥር ላይ የተመሠረተ መሆኑን ማረጋገጥ ያስፈልጋል። እነዚህንና ሌሎች ጥንቃቄዎችን በተመለከተም የመምህሩ ሚና ወሳኝነት አለው። ለዚህም ተደም ሊል እንደተጠቀሰው መምህሩ በመጀመሪያ በቡድን ሥራ ላይ እምነት እንዲኖረው ያስፈልጋል።

2.4 የቡድን አደረጃጀት

ለቡድን አደረጃጀት ሲነሳ ትኩረት ከሚሰጣቸው ጉዳዮች መካከል ችሎታ፣ ያታ፣ የቡድን አባላትን ቁጥር መወሰንና የቡድን መሪ በዋናነት ይጠቀሳሉ። ስለዚህም ከዚህ በግዚተለው መልክ እያንዳንዳቸውን በተናጥል ለማየት ይሞክራል።

2.4.1 ችሎታ

አንድ ቡድን በተመሳሳይ ወይም በትይጥ ችሎታ ሊደራጀት ይችላል። ጠንካራ ተግራዎችን ከደካማ ተግራዎች ጋር በማዋዕድ ወይም በተለያዩ የችሎታ ክልል

ያሉትን ተግራዎች በማስበጣጠር የሚመሠረተውን ቡድን ሐርመር (1991:246) እና ፋራጎት (1988:140) ቅይጥ (mixed) ይሉታል። ይህ የቡድን አደረጃጀት በተለይ ለደካማ ተግራዎች ጠቃሚነት እንዳለው ሐርመር ያስረዳሉ። አልፎ አልፎ ግን ጠንካራ ተግራዎች በደካማ ተግራዎች የበላይነት ይዋጡና በመማር ማስተማሩ ሂደት ተሳትፎ ላይኖራቸው እንደሚችል ሐርመር ያስጠነቅቃሉ። እንደሐርመር አገላለጽ ጠንካራ ተግራዎች ግን ከቅይጥ ችሎታው ቡድን ተጠቃሚ ከመሆን የሚከለክላቸው አይኖርም። ሌሎችን ባስተማሩ ቁጥር ራሳቸውንም ያስተምራሉ።

የተመሠረተ ቡድን

ወራሪ (1981:471-472) እንደጠቀሷቸው፣ ኩይኒ (1978) በችሎታ ቅየጣ ላይ የተመሠረተ ጥናት አካሄደው ያገኙት ውጤት ይህንን ዓይነቱን የቡድን አደረጃጀት የሚደገፍ ነው። ጥናቱ የሥነልቦና መገቢያ የተሰኘ ኩርስ በሚከታተሉ ተግራዎች ላይ ለአምስት ሳምንት ያህል የተካሄደ ሲሆን፣ የቡድንና የግል ሥራዎችን አገልግሏል። የቡድን አደረጃጀቱ ከፍተኛና ዝቅተኛ፣ መካከለኛና መካከለኛ እንዲሁም ከፍተኛና መካከለኛ ችሎታ ያላቸውን ተግራዎች በማጣመር የተመሠረተ ነበር። በዚህም መሠረት ከፍተኛና መካከለኛ ችሎታ ያላቸውን ተግራዎች በማጣመር የተመሠረተው ቡድን ከፍተኛ መሻሻል ሲታይበት፣ በተናጠል እንዲሠሩ የተደረጉት ግን በመጀመሪያ ከነበራቸው ውጤት ምንም አይነት መሻሻል አላሳዩም። በዚህ ጥናት ከግግሽ በላይ የሚሆኑት ተጠኝ ተግራዎች በችሎታ ቅየጣ ቡድን ተደራጀተው መግርን እንደሚመርጡም ተረጋግጧል።

የተመሠረተ ቡድን ለሌሎች ለማሳደግ ይረዳል

በችሎታ ቅየጣ ላይ የተመሠረተው ቡድን ለእርስ በእርስ መማማር ዕድል ስለሚሰጥ በእርግጥም የቡድን ሥራን አላማ ተግባራዊ ከማድረግም አኳያ ተመራጭነት ይኖረዋል።

የተመሠረተ ቡድን ለሌሎች ለማሳደግ ይረዳል

ለላው የቡድን አመሠራረት ደገም ተመሳሳይ ችሎታን መሠረት የሚያደርገው ነው። ስላቪን (1990:473) እንደሚያስረዱት፣ በተመሳሳይ ችሎታ ላይ

የተመሠረተው በድን ተጥሎ ያሉት ጠንካራ ጉኖች እንዳሉት ጥናቶች አረጋግጠዋል።

- ሁሉንም ተግሪዎች/የቡድን አባላት በተመሳሳይ ፍጥነትና በአንድ አይነት ሁኔታ ለግስተግር ያስችላል!
- የሁሉንም የቡድን አባላት ፍላጎት በአኩል የሚያሟላ የግስተግር ስልት ለግዳባር ያስችላል!
- ቡድን አባላት የላቸው ተግሪዎች በደካማ ተግሪዎች ተሳትፎ ስለማይሠለቹ የመግርና የመሥራት ፍላጎታቸውና ትጋታቸው ይጉለብታል!
- የመግር ግስተግር ሂደት ተላል ይሆናል።

እንደሌሎችን አገልግሎት ለሌሎች ጥናቶች ደግሞ በተቃራኒው በተመሳሳይ ችሎታ ላይ ተመሥርቶ የሚደራጀው በድን የሚከተሉት ደካማ ጉኖች እንዳሉት አመልክተዋል፡-

- ደካማ ተግሪዎች በትምህርታቸው እንዲበረታቱና እንዲተጉ የጉባዛ ተግሪዎችን ፅርዳታና ድጋፍ ይፈልጋሉ!
- ደካማ ተግሪዎች የሀፍረትና የጭንቀት ችግር ስላለባቸው እነሱን በአንድ ቡድን ለማደራጀት መጥክር ችግሮቻቸውን የበለጠ ማባባስና ተስፋ እንዲቆርጡ ግድረግ ነው!

በርካታ መምህራን ደካማ ተማሪዎችን የማስተማር ፍላጎት ስለሌላቸው፤ እነዚህን ተማሪዎች በእንደ ቡድን ተሰባስበው ሲያገኝቸው እንደደመኛ በጠላት አይን ይመለከቷቸዋል።

እዚብ (1989:101) ደግሞ ተማሪዎችን ከፍተኛ፣ መካከለኛና ዝቅተኛ በሚሉት የችሎታ ምደቦች ማደራጀት በእያንዳንዱ ቡድን ያሉት ተማሪዎች ስለራሳቸውም ሆነ ስለሌላው ያላቸው አመለካከት ጤናማ እንዳይሆን ያደርጋል በማለት ያስረዳሉ። እንደ እዚብ አገላለጽ፣ በተለይም ጉበዝ ተማሪዎች ሁልጊዜ የሚያስቡት ስለራሳቸው ጉበዝና ስለሌላው ደደቡት ብቻ ስለሚሆን፣ በእንደ ቡድን ቢደራጁ ለመማር ዝግጁ አይሆኑም። እነዚህ ተማሪዎች ለሌሎች ብቻ ሳይሆን ለራሳቸውም የማይመቹ ናቸው። በእነሱ እምነት ሁልጊዜም አዋቂና ትክክል ናቸው። ዕውነትን ለመቀበል ይከብዳቸዋል። በመሆኑም እንደእዚህ አይነት ተማሪዎችን ከስህተታቸው ለማስተማር በጣም አስቸጋሪ እንደሚሆን እዚብ ያስገነዝባሉ።

እንደ ዊቭ (1985:35) አገላለጽ ደግሞ በትይጥና በተመሳሳይ ችሎታ የቡድን አደራጃጀት መሠረትነት የተካሄዱ ጥናቶች ተጥሎ ያሉትን አጠቃላይ ጥቆማዎች አመለካከተዋል።

ከፍተኛ ችሎታ ያላቸው ተማሪዎች በእንደ ቡድን ውስጥ ሲገቡ፣ ለትምህርታቸው ያላቸው ጥረት በጣም ዝቅተኛ ነው። ሁሉን ነገር «እናውቃለን» የሚል ትምክህት ስለሚጠናወታቸው ለመማር የሚያደርጉት ጥረት በጣም የተወሰነ ነው።

ዝቅተኛ ችሎታ ያላቸው ተማሪዎች በእንደ ቡድን ሲታቀፉ ለመማር ብዙ ጥረት ቢያደርጉም፣ ችሎታቸው/ እትማቸው ብዙም ወደፊት የሚያስኬዳቸው አይደለም።

በአንድ ቡድን ውስጥ የሁሉም አባላት ተሳትፎ እኩል አይደለም። ለምሳሌ በችሎታ ቅየጣ ምድብ ውስጥ ካሉት ተማሪዎች በመማር ማስተማሩ ሂደት መስተጋብር የሚታየው ከፍተኛና ዝቅተኛ ችሎታ ባላቸው መካከል ሲሆን፤ መካከለኛ ችሎታ ያላቸው ገን ለሚሠሩት ወይም ለሚሉት ነገር ዕርግጠኛ ካልሆኑ በስተቀር በአብዛኛው ዝምታን የሚመርጡ ናቸው። በሁለት አይነት የችሎታ ክልል (ለምሳሌ ከፍተኛና መካከለኛ ወይም ዝቅተኛና መካከለኛ) ስብጥር የሚመሠረተው ቡድን ገን ብዙም የመስተጋብር ችግር አያጋጥመውም።

ለግጠቃለል አንድ ቡድን በቅየጣና በተመሳሳይ የችሎታ ምድብ መነሻነት ሊደራጀ እንደሚችል እስካሁን ለማየት ተሞክሯል። ይሁን እንጂ ተማሪዎች እርስ በርስ እንዲግግሩና እንዲ ከላላው ተጠቃሚ እንዲሆን ብሎም የቡድን ሥራ አላማውን እንዳይስት ከተመሳሳይ ችሎታ ይልቅ፤ የችሎታ ቅየጣ የቡድን አደረጃጀት ተመራጭነት ያለው ይመስላል።

2.4.2 ያታ

እንደችሎታ ሁሉ የያታም ጉዳይ በቡድን አደረጃጀት ጊዜ ልዩ ትኩረት ያሻዋል። ዊቭ (1985:36) እንደጠቀሷቸው፣ ለምሳሌ በያታ ቅየጣ ላይ የተካሄዱ ጥናቶች (ለአብነት ሉክሂር (1977)፣ ሉክሂርና ሂል (1976) ይጠቀሳሉ።) የሚያስገንዝቡት፣ በቡድን ውስጥ ከሌቶች ይልቅ፣ ወንዶች በተሳትፎ የበላይነት እንደሚይዙ ነው። በነዚህ ጥናቶች የተማሪዎች ተመክርም በጣም የተለያየ እንደሆነም ተረጋግጧል። ለምሳሌ ከቡድን ውስጥ ብዙዎቹ ሌቶች ከሆኑ፣ እርስ በርሳቸው ከመረዳዳትና ከመጠያየቅ ይልቅ፣ ሌቶቹ ወንዶቹን ለመጠየቅ ይመርጣሉ። ወንዶቹ ገን የሌቶቹን ጥያቄ ለመመለስ ተና አይሆኑላቸውም። የተማሪዎችም ውጤት ይህንን የሚያጠናክር

መሆኑን ዊቭ ጠቅሰዋል። ለምሳሌ ከቡድኑ ውስጥ የሴቶቹ ቁጥር ከበለጠ ወይም ከቡድኑ ብዙውን ቁጥር የያዙት ወንዶች ከሆኑ፣ ሴቶቹ ከወንዶቹ ያነሰ እንደሚማሩ ጥናቱ አረጋግጧል። የሁለቱ ቁጥር ተመጣጣኝ በሆነበት ቡድን ግን ሴቶቹና ወንዶቹ ተነጻጻሪ ውጤት ማስመዘገባቸውን ዊቭ አመልክተዋል።

በዚህም መሠረት ዊቭ በጥናታቸው እንደጠቆሙት የመፍትሄ ሀሳብ፣ በአንድ አነስተኛ ቡድን የሴቶችንና የወንዶችን ቁጥር ማመጣጠን ወይም ወንዶቹ ሴቶቹን ለመርዳት ቀና እንዲሆኑ ማበረታታት፣ ሴቶችም የጥገኝነት ስሜታቸውን አስወግደው ሴቶች ባደኛቸውን እንዲጠይቁ ማበረታታት ያስፈልጋል።

ከላይ የተጠቀሱት ጥናቶች በአብዛኛው ሴቶች የጥገኝነት ስሜት የሚታይባቸው መሆኑን የሚያመለክቱ ቢሆኑም፣ ይህ እውነታ ግን በሁሉም አገር ተመሳሳይ ላይሆን ይችላል። የሴቶችና የወንዶች ግንኙነትና አንዳቸው ስለሌላው ያላቸው ገምት ከባህል ባህል ሊለያይ ይችላል። በመሆኑም ከዎታ ይልቅ ለችሎታ ቅየጣ የበለጠ ትኩረት ቢሰጥ የቡድን ሥራን አላማ ተግባራዊ ማድረግ ይቻል ይሆናል።

2.4.3 የቡድን አባላትን ቁጥር መወሰን

በቡድን አደረጃጀት ጊዜ ከገምት መግባት ያለበት ሌላው ጉዳይ ደግሞ የቡድን አባላትን ቁጥር መወሰንን ይመለከታል። ሐርመር (1991:246) የአንድ ቡድን አባላት ቁጥር የሚወሰነው በስራው አይነትና ባህሪ ቢሆንም፣ የሀሳብ ልዩነትን አበላልጦ ወደአንድ ውሳኔ ለመድረስ እንዲቻል ግን ጉደሉ ቁጥር ቢሆን እንደሚመረጥ ያስረዳሉ። ደጋሪ (1981:118) ደግሞ የቡድን አባላት ከሶስት እስከሰባት ሊደርሱ እንደሚችሉ ጠቆመው፣ ብዙዎቹ የሚስማሙበት ግን አንድ ቡድን አነስተኛ አባላት ቢኖረው መሆኑን ያሳያሉ። እንደ ባይረን (1992:75) ጥቆማ ደግሞ በአንድ ቡድን ከአራት እስከ ስምንት ተግባሮች ቢታተፉ ይመረጣል።

ከላይ በተጠቀሱት ጥቆማዎች መሠረት የጋራ ሀሳብ ማውጣት የሚቻለው በአንድ ቡድን የሚታተፉት ተማሪዎች በቁጥር አነስተኛ ቢሆኑ የሚመረጥ መሆኑን ነው። እርግጥ ነው፤ ተማሪዎችን በቡድን ሥራው በንቃት ለማሳተፍና የሥራቸውም ተጠቃሚ ለማድረግ ብሉም የሚያከናውኗቸውን ተግባራት ለመቆጣጠር እንዲቻል የአባላት ቁጥር አነስተኛ ቢሆን ይመረጣል።

2.4.4 የቡድን መሪ

ከቡድን አባላት ቁጥር መወሰን ጋር አብሮ መነሳት ያለበት ጉዳይ ደግሞ የቡድን መሪ ነው። የቡድን መሪ በአንድ ቡድን ከታተፉት ተማሪዎች መካከል ለተለያዩ አላማዎች የሚመረጠውን አንድ አባል ይመለከታል። እንደ ሐርመር (1991:247) አገላለጽ፣ የቡድን መሪ አስፈላጊነት እንደቡድን ሥራው አይነትና ባህሪ የሚወሰን ቢሆንም፣ መኖሩ ገን ቢያንስ ሁለት ሥራ ለመሥራት ይጠቅማል። አንደኛ የቡድን ሥራው በሁሉም አባላት ተሳትፎ መሠራቱን ይቆጣጠራል። ሁለተኛ የቡድን አባላቱ እርስ በርስ ሲተራረሙ ወይም እርስ በርስ ሲከራከሩ ወይም መልመጃዎችን በጋራ ሲሰሩ በመጠኑም ቢሆን የመምህሩን ሚና ተክቶ የማስተባበር ተግባር ይፈጽማል። ፋራንት (1988:243) በበኩላቸው የቡድን መሪው ለቡድን ሥራ አስፈላጊ የሚሆነው በመምህሩና በቡድኑ መካከል ጠንካራ ገንኙነት ለመመስረት እንደሆነ ያስገነዝባሉ። በተለይም አንድ ቡድን ጠንካራ መሠረት ይዞ በተደራጀበት ሁኔታ ለብዙ ጊዜ እንዲቆይና ውጤታማ ሥራ እንዲሠራ የቡድን መሪ አስፈላጊ መሆኑን ፋራንት ይጠቁማሉ። ሐርመር (1991:243) እንደሚያስረዱት ደግሞ ተማሪዎች በዕውቀታቸው፣ በእስተሳሰባቸውና በልምዳቸው የተለያዩ ስለሚሆኑ፣ እንዲሁም የሌላውን ሀሳብ እዘውትሮ የሚነትፍ ሊሆን ይችላል፤ ሌላው ደግሞ የእኔን ሀሳብ ብቻ ተቀብሎ የግለት ፍላጎት ይኖረው ይሆናል፤ አንዳንዶቹ ደግሞ እንዲናገሩ የግድ ግፊት

ካልተደረገባቸው በስተቀር ቃል የማይወጣቸው ስለሚሆኑ፣ እነዚህን ልዩ ልዩ ባህሪያት ለማስታረትና ለመቆጣጠር የቡድን መሪው አስፈላጊ ይሆናል።

ከላይ ከተጠቀሱት ጎጥቶች በተጨማሪ የቡድን ሥራ ከከፍል ውጭ በሚሠራበት ጊዜ አባላትን ለማስተባበርና ሥራውን በታለመለት አላማ መሠረት ለማከናወን የቡድን መሪ መኖሩ ጠቃሚነት አለው።

በመጨረሻም የቡድን አደረጃጀትን በተመለከተ የሚነሳው ጥያቄ የተማሪዎቹን ምርጫ ወይም ፍላጎት ይመለከታል። ሐርመር እንደሚያስገነዝቡት፣ እርግጥ ነው፣ እንዳንድ መሆኑን ተማሪዎች በራሳቸው ፍላጎትና ምርጫ ቡድን መሥርተው እንዲሠሩ ይመርጡ ይሆናል። ይህ አደረጃጀት ግን የቡድኑን አባላት በችሎታቸው እንደ ላይነት ስለሚያደርጋቸው፣ የቡድኑን ሥራ አላማውን ሊያስተው ይችላል። ተመጥጧል ችሎታ ያላቸው ተማሪዎች ተመራርጠው በእንደ ቡድን ውስጥ ከገቡ እርስ በርስ የመግግር ዕድላቸው የጠበበ ይሆናል። በተለይም ደካማ ተማሪዎች በጣም ይጉዳሉ። ስለዚህ እንደ ተማሪ በከፍሎ ውስጥ ከማንኛውም ተማሪ ጋር የመሥራት ልዩነት እንዲኖረው ግለግለጫና የተማሪዎችን ግላዊ የቡድን ምርጫ ግለጻወጥ የቡድን ሥራውን ውጤታማ ሊያደርገው ይችላል።

በአጠቃላይ መሆኑን እንስተኛ ቡድን ለማደራጀት በርካታ አማራጮች እንዳሏቸው እስከሁን የተጠቀሱት ድርሳናት ያስረዳሉ። በተለይም በመስኩ የተከናወኑት ጥናቶች እንዲመለከቱት፣ ተገባራዊነቱ እንደየሀገሩ ባህል የሚወሰን ቢሆንም፣ ችሎታን መተየጥና ያታገም በተመጣጣኝነት ግለጠጣጠር ለእንደ ቡድን ሥራ ውጤታማነት አስፈላጊ ይሆናል።

2.5 የድርሰት ግራፊያ ዘዴዎች

ድርሰትን እንዴት ግራፊያ ይቻላል? ለሚለው ጥያቄ በተለሉ ምላሽ መስጠት ያስችግራል። በሌሎች መልመጃዎች/ፈተናዎች (ለምሳሌ እንደመልስ አስመራጭ ባሉት) ብዙም የእርግጥ ችግር አያጋጥምም። መልሳቸው ሙሉ በሙሉ ትክክል ወይም ስህተት መሆኑ በገልፅ ይታወቃል። እንደርሃል (1990:88) እንደሚያስረዱት፣ እነዚህን መልመጃዎች/ፈተናዎች የተለያዩ ሰዎች ቢያርሟቸው ሁሉም የሚመዘገቧቸው ውጤቶች በእርግጠኝነት ተነጻጻሪ ይሆናሉ። በአራሚዎች መካከል ያለው አራሚ-ዘለል አስተማማኝነት (Inter-rater reliability) ከፍተኛ ነው። ተጨባጭ መሰረርት ወይም መሰሪያ የሌላቸው የቃል ወይም የድርሰት መልመጃዎች/ፈተናዎች፣ በአጠቃላይ በፊት ለፊት የሚመለሱ መልመጃዎች/ፈተናዎች ገን የአራሚ-ዘለል አስተማማኝነታቸው የመልስ-አስመራጮቹን ወይም ተጨባጭ መሰረርቶች ያሏቸውን ያህል አይደለም። እንደ እንደርሃል አገላለጽ፣ በእነዚህ መልመጃዎች/ፈተናዎች አንድም የተለያዩ አራሚዎች ለአንድ ሰው የተለያዩ ውጤት ሊሰጡ ይችላሉ፣ ይህም አራሚ-ዘለል አስተማማኝነቱን በጣም ይጉዳዋል። ወይም ደግሞ አንድ ሰው አንድን ድርሰት በተለያዩ ጊዜያት/በጊዜ ልዩነት እንዲያርመው ቢደረግ አንድ አይነት ውጤት ላይ መዘገብ ይችላል፣ ይህ ደግሞ ጊዜ-ዘለል (Intra-rater reliability) አስተማማኝነቱን ይተንሰዋል ወይም ይጉዳዋል።

እንደሂተን (1991:144) ግብራሪያ፣ ባለቤት አመታት በድርሰት እርግጥ ላይ የተሠሩ ጥናቶች አንድ ወጥ ከሆነ መደምደሚያ ላይ አልደረሱም። ለዚህም ከዚህ ቀጥሎ ያሉት ምክንያቶች ሊጠቀሱ እንደሚችሉ ሂተን ያስረዳሉ፡

- የድርሰት አራሚዎች ትኩረት በይዘት ላይ ብቻ ስለሚሆን፣
- አራሚዎች ተግራው የጸረውን ድርሰት እንደየገል አምነታቸው በመተርጉግታቸው፣

የድርሰት አራሚዎች በእጅ ዕሑፍና በጠቅላላው የድርሰቱ ቅርጽ ብቻ ተግባርዎ ውጤት ስለሚወሰን።

ኮላይ በተጠቀሱት ምክንያቶች የተነሳ ሁለት የድርሰት አራሚዎች ለአንድ ድርሰት የሚመዘገቡት ውጤት በብዙው ይለያያል። በሌላም በኩል አንድ ተማሪ በከብደታቸው ተገዳጅ የሆኑ ሁለት ድርሰቶች በተመሳሳይ ሁኔታ ቢጻፍ በሁለቱም ተገዳጅ ውጤቶችን የማስመዘገብ ዋስትና አይኖረውም።

ድርሰትን በግራም በኩል የሚከሰቱትን ችግሮች ለማስወገድ ሲባልም፣ በአሜሪካና በብሪታንያ የሚገኙ ተመራማሪዎች ለድርሰት ማረሚያ የሚያገለግሉ መለኪያዎች (rating scale) ተጠቅመዋል። ሂተን እንደጠቀሱት፣ ለከፍተኛና በሳል ድርሰቶች ማረሚያ እንዲሆን በብሪታንያ ተመራማሪዎች የተተረጠው መለኪያ ቀጥሎ ያለውን ይመሰላል።

18-20	=	እጅግ በጣም ጥሩ
16-17	=	በጣም ጥሩ
12-15	=	ጥሩ
8-10	=	ያለፈ
5	=	ደካማ
0-4	=	በጣም ደካማ

በሠንጠረዥ እንደተገለጸው ለውጤት መመዘገቢያ የተፈረጁት መለኪያዎች የሰውነትን ከብደትና ቅለት መሠረት ያደረጉ ናቸው። ለምሳሌ ከሰውነት ነፃ የሆነ፣ በጠንካራ ማሰራጀት የተደገፈ፣ በአገላለጽና በጽንጽ አጠቃቀም የተዋጣለት ከሆነ ከ18-20 የሚደርስ ውጤት ይመዘገባል። ከዚህ ባሻገር ደግሞ ከሞላ ጉደል ግቡን የመታ ድርሰት ከሆነ ከ16-17 ውጤት ያገኛል። በዚህ ዓይነት እንደሰህተታቸው ከብደት

እየተጠለ ሂደት የመጨረሻው ከ0-4 ሊደርስ ይችላል። ይህ ደርሰት በርካታ ስህተቶች ያለበትና ቃላት ያለቦታቸውና ያለተገባራቸው የተከማቹበት ነው።

የአግራሳ ተመራጫዎች ደገሞ ከፍተኛ ምርምር በማድረግ፣ ለደርሰት ማረጋገጫ እንዲሆን፣ ይዘትን፣ አወቃቀርን፣ የቋንቋ አጠቃቀምን፣ ሥርዐተ ነጥብንና የሆሄያትን አሰፈጻጸ ማረጋገጥ ተጥሎ ያለውን መሰከያ እንደቀረጹ ሂተን (ገጽ፣ 146) ጠቅሰዋል፡-

- 1. የአግራሳ ስህተት
- 2. የአግራሳ ስህተት
- 3. የአግራሳ ስህተት
- 4. የአግራሳ ስህተት
- 5. የአግራሳ ስህተት
- 6. የአግራሳ ስህተት
- 7. የአግራሳ ስህተት
- 8. የአግራሳ ስህተት
- 9. የአግራሳ ስህተት
- 10. የአግራሳ ስህተት
- 11. የአግራሳ ስህተት
- 12. የአግራሳ ስህተት
- 13. የአግራሳ ስህተት
- 14. የአግራሳ ስህተት
- 15. የአግራሳ ስህተት
- 16. የአግራሳ ስህተት
- 17. የአግራሳ ስህተት
- 18. የአግራሳ ስህተት
- 19. የአግራሳ ስህተት
- 20. የአግራሳ ስህተት

1 ይዘትን በተመለከተ
30-27 = እጅግ በጣም ጥሩ - በጣም ጥሩ
26-22 = ጥሩ-መካከለኛ
21-17 = መጠነኛ- ዝቅተኛ
16-13 = በጣም ዝቅተኛ/ደካማ
2 የድርሰቱን አወቃቀር በተመለከተ
20-18 = እጅግ በጣም ጥሩ - በጣም ጥሩ
17-14 = ጥሩ - መካከለኛ
13-10 = መጠነኛ-ደካማ
9-7 = በጣም ደካማ
3 ቃላትን በተመለከተ
20-18 = እጅግ በጣም ጥሩ - በጣም ጥሩ
17-14 = ጥሩ - መካከለኛ
13-10 = መጠነኛ - ደካማ
9-7 በጣም ደካማ
4 የቋንቋ አጠቃቀምን በተመለከተ
25-22 = እጅግ በጣም ጥሩ - በጣም ጥሩ
21-19 = ጥሩ - መካከለኛ
17-11 = መጠነኛ - ደካማ
10-5 = በጣም ደካማ
5 ሥርዓት ነጥብና የሆኑት አስፈጻሪ/መኪኒስ
5 = እጅግ በጣም ጥሩ - በጣም ጥሩ
4 = ጥሩ - መካከለኛ
3 = መጠነኛ - ደካማ

ደንብ፣ መጥፎ ድርሰት ሊጻፍ ይችላል። ስህተት ቆጣሪ ዘዴ ግን ሁለቱን አሟልቶ ስለግያመለከት ለድርሰት ግረግያ ተግባራዊ እንዳይሆን በርካታ ተመራማሪዎች የግረግያው መሆናቸውን ሂተን ያስገንዝባሉ።

እንደሂተን (ገጽ፡ 148) አገላለጽ፣ ስህተት ቆጣሪ ዘዴ በእርግጥ ከሁሉም የድርሰት ግረግያ ዘዴዎች ሁሉ የበለጠ ተጨባጭነት አለው። መለካት ያለበትን ግን በትክክል ስለግይለካ (ድርሰቱን ሙሉ በሙሉ ስለማይገመገም) ተቀባይነቱ ከሁሉም ያነሰ ነው።

በሂተን (ገጽ፡ 149) ግብራሪያ መሠረት፣ ስህተት ቆጣሪ ዘዴ የድርሰት ትምህርትን እላግ ሙሉ በሙሉ ከገምት እያስገባም። ስህተትን በመፈልግ ብቻ አሉታዊ ገጽታው ላይ በግተኩሩ፣ ተማሪዎች ስህተት ላለመሥራት ሲሉ፣ የድርሰትን ትምህርት እንዲፈሩት ያደርጋል። ግድሰን (1983:119) እንደሚያስረዱትም፣ በስህተት ቆጣሪ ዘዴ የተማሪዎች ድርሰት ከሚገባው በላይ ስለሚታረም (overcorrected) በርካታ ተማሪዎች የድርሰትን ትምህርት አጥብቀው እንዲጠሉት ያከገፉት ሆኗል። በአጠቃላይ ይህ ዘዴ ከጥቅሙ ጉዳቱ አመዘኛ ተገኝቷል።

ስህተት ቆጣሪ ዘዴን መሠረት በማድረግ በኢትዮጵያ የተሠሩ የምርምር ጥናቶች የግጥ (1981) የክፍለ (1986 ዓ.ም) እና የአለማየሁ (1986 ዓ.ም) ናቸው። እነዚህ ጥናቶች አብዛኛው ትኩረታቸው በሰዎሰው ስህተቶች ላይ ሲሆን፣ ስህተቶችን በመቁጠር፣ በአይነት በማደራጀትና በመተንተን ብቻ መደምደሚያ ላይ የደረሱ ናቸው። የተጠኝዎቻቸውን ድርሰቶች ከሰዎሰውና ከድርሰት አወቃቀር አንጻር አግልተው ባለመገምገማቸው የደረሱበት ውጤት ስለድርሰቶቹ ጠንካራነትና ደብዳቤ የተገኘ መረጃ የግሪግ ለይደለም።

በዚህ መሠረት የብሪታንያንና የአሜሪካውያንን የድርሰት መለኪያዎች ሰናነጸጸር፣ የብሪታንያ በጣም አጠቃላይ ሲሆን፣ የአሜሪካ ግን ዝርዝር ጉዳይ ውስጥ ይገባል። አወቃቀር፣ ቃላት፣ የጽንጽ አጠቃቀም፣ ሥርዐተ ነጥብና የሆሄያት አሠዳደር በሚሉት የትኩረት ነጥቦችን ለይቶ ያወጣል። ከዚህ ሌላ ሁለቱም የሚመሳሰሉት ድርሰትን በተጨማሪ መስፈርቶች ለመለካት ባደረጉት ጥረት ነው። ሆኖም የሁለቱም መለኪያዎች ድርሰትን በተጨማሪ ለመጻፍት የሚያስችሉ አይደሉም። የስህተቶችን ከብደትና ቅለት ለመወሰን ወይም በአገደኛውና በሌላኛው መካከል ያለውን ልዩነት ለመወሰን ለሀሊናዊ ፍርድ ከመገዛት አያድኑም።

ከዚህ ከሁለቱ የድርሰት መለኪያዎች ሌላ ግን በተለያዩ አገሮች የሚሠራባቸው ሶስት ላይነት የድርሰት ግራግያ ዘዴዎች ናቸው። እነሱንም ከዚህ ቀጥሎ እንደ ባንድ ለግጥት ይሞክራል።

2.5.1 ስህተት ቆጣሪ ዘዴ (Error-count Method)

ስህተት ቆጣሪ የድርሰት ግራግያ ዘዴ ሂተን (ገጽ፣ 109) እንደሚያስረዱት፣ በድርሰቱ ላይ የሚገኙትን የሰዋሰው ስህተቶች በመቁጠርና ከአጠቃላይ ድርሰቱ ከሚታረምበት ቁጥር በመተነስ ውጤት የሚሰጥበት ነው። በዚህ ዘዴ ሁሉም ዓይነት ስህተቶች በአገድ ላይ ስለሚቆጠሩ በመካከላቸው ያለውን ከብደትና ቅለት ለመለየት አይቻልም። በሌላ በኩል ደግሞ የዚህ ዘዴ ትልቁ ችግር ለሰዋሰው ስህተት እንጂ ለድርሰቱ አወቃቀር ወይም ለይዘቱ ትኩረት አለመስጠቱ ነው። በሌላ አገላለጽ፣ በአጠቃላይ ሰዋሰዋዊ ስህተቶችን ብቻ በመቁጠር ላይ የተመሠረተ በመሆኑ፣ ሙሉ በሙሉ አሉታዊ ገጽታዎችን ብቻ ነው የሚያመለክተው። ይህም ሂተን እንደሚገልፁት፣ የድርሰትን አባይ አላማ (ማግኛትን) እንዲዘነጋ አድርጎታል። ክርል (1990:140) እንደሚያስረዱትም፣ የሰዋሰው ዕውቀት ያለው ሰው ሁሉ ጥሩ ድርሰት ላይጽፍ ይችላል። በሌላ አባባል በመጥፎ ጽንጽ፣ ጥሩ ድርሰት ወይም በጥሩ

2.5.2 ተገታኝ ዘይ

ተገታኝ የድርሰት ማረጋገጫ ዘይ ለውጤት አሰጣጥ ያመች ዘንድ፣ የድርሰቱን ልዩ ልዩ ባህሪያት (features) በዝርዝር ይመለከታል። በዚህም መሠረት የሚተኮርባቸውን ነጥቦች ለይቶ በማውጣት፣ ለአያንዳንዳቸው ውጤት ይመዘገባል። ለአያንዳንዳቸው ነጥብ/ውጤት እንዲሰጣቸው የተለዩትን ባህሪያት የሚያሳይ ዝርዝርም በስተገታኝ ተገታኝ ክፍሎች ጋር ይያያዛል። የዚህን ምሳሌ ሂተን እንደሚከተለው ያገለግላለን።

	5	4	3	2	1
ሰዋሰው			X		
ታላት				X	
መካኒክስ		X			
ርቱዕነት (fluency)				X	
ተጠነት			X		

በምሳሌው መሠረት ለድርሰቱ የሚመዘገበው ክፍተኛ ውጤት 25 ነው። ወይም ድርሰቱ ከ25 ይታረግል ግለት ነው። 5ቱ የትኩረት ነጥቦች ደግሞ በተናጠል ከ5 ይታረግሉ።

ሂተን እንደሚያስረዱት፣ በተገታኝ ዘይ የሚጠቀም የድርሰት አራሚ እንደየክፍሉ ደረጃ ተለዋዋጭ አግራሮችን ለመጠቀም ይችላል። ከላይ በሠንጠረዥ የተጠቀሱት የትኩረት ነጥቦች ለምሳሌ ለሁሉም የክፍል ደረጃ እኩል ግምት ላይሠጣቸው ይችላል። በአንደኛ ደረጃ ትምህርት ቤት ለምሳሌ መምህሩ ተጠነት የሚለውን

ሃጥብ ወይንን በመተው ለቃላትና ለሰዎች ክፍሎች የበለጠ ትኩረት ሊሰጥ ይችላል።

አንደርሃል (1990:102) ተገታኝ ዘይን ደግሪና ቀናሽ ለማለት በሁለት ይፈርጃታል። ደግሪ የሚባለው የሚተኮርባቸው ሃጥቦች ከድርሰቱ ተለይተው ከወጡ በኋላ፣ ትክክል ከሆኑት ላይ ሃጥብ (ማርክ) በመደመር የሚመዘገብ ነው። በዚህም ተማሪው ከግንድ ተነስቶ፣ ውጤቱ እንደ በእንደ እያደገ ወይም እየጨመረ ይሄዳል። ትኩረት ከሚሰጥባቸው ለምሳሌ ይዘት፣ ሰዎች፣ የቃላት አመራረጥና አጠቃቀም፣ ድምፀት ወዘተ ሊሆኑ እንደሚችሉ አንደርሃል ያስገነዝባል። በነዚህ መልኩም አጠቃላይ ውጤቱ ወይም የመጨረሻ ውጤቱ የሚገኘው ትክክል የሆነው ድምር ስህተት ከሆነው ድምር ሲተነሱ ነው። ቀናሽ የሚባለው ደግሞ በአንደርሃል አገላለጽ፣ ለድርሰቱ ግራፊክስ ከሚተኮርባቸው ሃጥቦች ውስጥ ስህተት የሆኑትን፣ ድርሰቱ ከሚታረፍበት አጠቃላይ ቁጥር እንደ ባንድ በመተነሱ የሚሠራ ነው። ለስህተት መተንሻ የሚተኮርባቸው ሃጥቦች በአጠቃላይ ወይም በዝርዝር ስያሜ የሚዘረዘሩ ይሆናሉ። ለምሳሌ ሥርዐተ-ሃጥብና የሆሊድት አሰጻጸር፣ መዋቅር፣ ቅርጽ ወይም ሌሎች እንደሰዎችና ቃላት ያሉት ለትኩረት ሊመረጡ ይችላሉ። ሂተን (1990:149) እንደሚያስረዳት፣ ስህተት ቀናሽ ወይም ስህተት ደግሪ የድርሰት ማረጋገጫ ዘይቤ በግልፅ ለሚታወቁ ቃላት ወይም ለሰዎች ክፍሎች በአብዛኛው የሚሠራበት ሲሆን፣ ለይዘት ወይም ለድርሰት አወቃቀር ገምገማ ገን ተገባራዊነት የለውም። ስለዚህም ተገታኝ ዘይቤ እንደሰዎች ቆጣሪ ዘይቤ ሁሉ፣ ስለእንደ ድርሰት ጥሩነት ወይም ማጠቃለያ የሚለጠው መረጃ የተሟላ አይደለም ለማለት ይቻላል።

2.3 ድርሰት ለቀፍ ዘይቤ (Holistic Approach)

ድርሰት አቶፍ ዘይ እንደተገታኝ ዘይ በዝርዝር የሚያተኩርባቸው ነጥቦች ላይኖሩት፤ ድርሰትን በጥቅል ገምገሞ ውጤት የሚሰጥበት ዘይ ነው። ሂተን (ገጽ፡ 147) እንደሚያስረዱት፡ ድርሰትን በዚህ መንገድ በጥቅሉ መገምገም፣ በትክክል ባለግመዘን፣ በገደለሽነትና እስተደሞ በመወሰን የተነሳ ምዘናው ህሊናዊ ፍርድ ያሸንፈዋል።

ድርሰት አቶፍ ዘይ በርካታ ሰዎችን ያሳትፋል። በዚህም የአራሚዎችን ተናጠላዊ ውጤት አግካይ ወይም ሐምፕ-ሊይእንስ (1990:80) እንደሚጠቁሙት፡ ተቀራራቢ የሆኑትን የሁለቱን አግካይ የመጨረሻ ውጤት አድርጎ መመዘገብ ይቻላል። ይህን በተመለከተ ሂተን ከዚህ ቀጥሎ ያለውን ምሳሌ አቅርቦዋል፡-

	ድርሰት 1	ድርሰት 2	ድርሰት 3
አራሚ ሀ	3	5	4
አራሚ ለ	2	4	2
አራሚ ሐ	2	4	3
አራሚ ጠ	3	4	1
ደምር	10	17	10
አግካይ(X)	2.5	4	2.5

ከላይ በተረጋገጠው ምሳሌ መሠረት ድርሰቶቹ የሚታረሙት ከ5 ሲሆን፣ አራሚዎቹ ደገሞ አራት ናቸው። በግልፅ እንደሚታየው በተለይም ድርሰት 3 ላይ በአራሚዎች የውጤት አሰጣጥ መካከል ልዩነት አለ። እንደዚህ ላይነት ሁኔታ ሲያጋጥም አራሚዎች የጋራ ስምምነት ላይ እስኪደርሱ ድረስ አቀራረቦ ማወያየት ጠቃሚ

መሆኑን ሂተን ይመክራሉ። ከዚህ በተጨማሪ አራሚዎቹ ድርሰቱን በጥልቀት ከመረመሩ በኋላ ሳይዘዩ የሚገባውን ውጤት እንዲመዘገቡ፣ በተወሰነ ሰዓት የተወሰኑ ድርሰቶችን እንዲያርሙ (በአባዛኛው በአንድ ሰዓት 20 ድርሰቶች)፣ የትኩረት እቅጣጫቸው ወደሌላ ሲዞር ወይም ድካም ሲሰማቸው ወዲያውኑ እርግቱን እንዲያቋርጡ ሂተን አጥብቀው ያስጠነቅቃሉ።

እንደሂተን (ገጽ፡ 148) አገልጽ፣ በድርሰት አቀፍ ዘዴ ረጅም ሰዓት ተወስዶባቸው በተከታታይ ከታረሙት ድርሰቶች ውጤት ይልቅ፣ በአጭር ጊዜ ታርመው የሚመዘገቡት ውጤቶች የበለጠ አስተማማኝ መሆናቸውን ጥናቶች (በዚህ ረገድ የተሠሩት ውሰን ቢሆኑም) አላረጋገጡም። ነገር ግን በድርሰት አቀፍ ዘዴ በሰዓት ወይም በአራት ሰዎች ታርጦ የሚመዘገበው ውጤት፣ በተገታኝ ዘዴ በአንድ ሰው ጠቅ ታርጦ ከሚመዘገበው ውጤት የበለጠ አስተማማኝነት እንዳለው ያረጋገጡ ጥናቶች መኖራቸውን ሂተን ያስገነዝባሉ።

ከዚህ ሌላ ሰጥቶ እንደተሞከረው፣ የድርሰት እርግት ተጨባጭ የሆነ መለኪያ ወይም መሰረት ስለሌለው በውጤት አሰጣጡ ላይ ሁልጊዜ የአስተማማኝነት ጥያቄ ይገለጻል። ይህን አስመልክቶ በተለይም በተገታኝና በድርሰት አቀፍ ዘዴዎች የሚመዘገቡትን ውጤቶች አስተማማኝነት የገመገሙ ጥናቶች አሉ። ዋና ዋናዎቹን ከዚህ ቀጥሎ ሰጥቶ ይሞክራል።

ጊድር (1990፡66) እንደጠቀሱት፣ የእነ ሐርቶግ እና ሌሎቹ (1936) ጥናት የተገታኝ ዘዴ እርግት ውጤት አስተማማኝነት፣ ከድርሰት አቀፍ ዘዴ ያነሰ እንደሆነ አመልክቷል። ይኸው ጥናት ከሁለት በላይ የሆኑ ሰዎች ተገታኝ የሆኑባቸውን የተገታኝ ዘዴንና የድርሰት-አቀፍ ዘዴን የእርግት ውጤቶች በማነጻጸር በድርሰት አቀፍ ዘዴ ተገታኝ በሆኑት ሰዎች መካከል ከፍተኛ የውጤት አሰጣጥ ልዩነት እንዳለ አረጋግጧል።

ፍራንሲስ (1977) ደግሞ ከተገታኝ ዘዴ ይልቅ፣ የድርሰት አቀፍ ዘዴ በአብዛኛው ለሀሊናዊ ፍርድ የተጋለጠ መሆኑን አመልክተዋል። የዋይዝማን (1949) ጥናትም፣ በርካታ ሰዎች ተሳታፊ የሚሆኑበት ድርሰት አቀፍ ዘዴ የተሻለ አስተማማኝ መሆኑንና በአሠራርም ተልማቶ አገደሆነ አሳይቷል። እነ ኩፍማንና ከርፍማን (1968)፣ ውድና ሙልሰን (1974) ደግሞ በድርሰት አቀፍ ዘዴ የሚያርሙ ሰዎች የውጤት አወሳሰናቸው አስከመዉረሻው ዘላቂነት ወይም ወጥነት እንደሌለው አረጋገጠዋል። (ዊይር 1990: 65)።

ዊይር እንደጠቀሷቸው በረተን (1963)፣ ብሪተንና ሌሎቹ (1966)፣ ሂድ (1966)፣ ሉካስ (1971)፣ ውድና ኩይን (1976) ከሁለት በላይ የሆኑ አራሚዎች የሚሳተፉበት ድርሰት አቀፍ ውጤት ከሁሉም የበለጠ አስተማማኝ መሆኑን አሳይተዋል። ሂድ (1966) ለምሳሌ፣ በድርሰት አቀፍ ዘዴ በአንድ ሰው ብቻ የታረመውን ድርሰት ውጤት፣ በዚሁ ዘዴ በሁለት ሰዎች ታርም ከተመዘገበው ውጤት ጋር በማነጻጸር፣ የገንኘት ተዋጭነቱን በግልጽ ያገኘው ውጤት የሁለቱ ሰዎች የበለጠ አስተማማኝ መሆኑን የሚያረጋግጥ ነው። ሉካስም (1971) እንዲሁ ሁለትና ከሁለት በላይ ሰዎችን የሚያሳትፈው ድርሰት አቀፍ ዘዴ በአስተማማኝነቱ የተሻለ መሆኑን ከግረገጣቸውም በተጨማሪ፣ በድርሰት አቀፍ ዘዴ ተሳታፊ የሚሆኑት ሰዎች ቁጥር ከአንድ ወደ ሁለት ባደገ ቁጥር የውጤቱም አስተማማኝነት በዚያው መጠን እንደሚጨምር አመልክተዋል።

ውድና ኩይን (1976) ደግሞ፣ አንድ ሰው ብቻ ተሳታፊ የሆነበትን የድርሰት አቀፍ ዘዴ ውጤት፣ ሁለት ሰዎች ተሳታፊ ከሆኑበት ድርሰት አቀፍ ውጤት ጋር በግንጻጻር የሁለቱ ሰዎች የበለጠ አስተማማኝ እንደሆነ ማረጋገጣቸውን፣ ዊይር (ገጽ፡ 67) ጠቅሰዋል። በተጨማሪም በዚሁ ጥናት በተገታኝ ዘዴና በድርሰት አቀፍ ዘዴ መካከል በተደረገ ገጽጽር፣ በተገታኝ ዘዴ በአንድ ሰው ብቻ የሚመዘገበው

ውጤት፡ በድርሰት አቀፍ ዘዴ በአንድ ሰው ከሚመዘገበው ውጤት የበለጠ አስተማማኝ መሆኑ ተረጋግጧል።

ለግጥም ስላይ የተጠቀሱት ጥናቶች ተንታኝ ዘዴን፣ ከድርሰት-አቀፍ ዘዴ ጋር በግንጻድ እንዲረጋገጡት ሁለትና ከዚያ በላይ ሰዎች ያሳተፈው ድርሰት-አቀፍ ዘዴ የተሻለ አስተማማኝ ነው። በሁለቱም ዘዴዎች የሚገተፉት ሰዎች ግን በቁጥር አቻ ከሆኑ፣ ከድርሰት አቀፍ ዘዴ ይልቅ፣ ተንታኝ ዘዴ የበለጠ አስተማማኝ ይሆናል። በአጠቃላይ ግን ድርሰት አቀፍ ዘዴ ተመራጭ የሚሆነው፣ የድርሰቱ እርምጃ ተተናጊ ለማ፣ የድርሰቱን የግንባባት ብቃት ወይም ተደማጭነቱን ለመለካት ከሆነ ባቻ መሆኑን ዊይር (1990:64) ያስገነዝባሉ። ከዚህ ላይ ግን ልብ ማለት የሚያስፈልገው ድርሰት-አቀፍ ዘዴ ህሊናዊ ፍርድ ስለሚያጠቀው የአራሚዎቹ ቁጥር አንድ በላይ ቢሆን የሚመረጥ መሆኑን ነው። ተንታኝ ዘዴ ግን ከድርሰት አቀፍ ዘዴ ጋር ሲጻጸር ተጨባጭነት ያለውና ወደህሊናዊ ፍርድ የማያስገባ ቢሆንም፣ ድርሰቱን ለግልጽ ለመገምገም የማያስችል በመሆኑ ብዙውን ጊዜ ተመራጭነት ያለው አይደለም።

ምዕራፍ ስስት

የአጠናን ዘዴ

ይህ ጥናት መሠረት ያደረገው የምርምር ስልት ገላጭ ገጽጽ-ዊ የምርምር ዘዴን ነው። ለጥናቱ የተሰበሰቡትን መረጃዎች በመገምገም አገልግሎት ይገልጻል። ግጥም ለጥናቱ ያተረጎማል።

1.1 ተጠናዎች

በዚህ ጥናት የተመረጡት የኢትዮጵያ ቋንቋዎችና ሥነጽሑፍ ክፍል የሁለተኛ ዓመት ተግራዎች ናቸው። ተግራዎቹ በ1987 ዓ.ም በሳል ደርሰት የተሰኘውን ኩርስ ለሁለት ተከታታይ ለግራዎች ይግራሉ። ኩርሱን ለመከታተል የተመዘገቡት ተግራዎች በቁጥር 45 ነበሩ። በዚህ ጥናት የተመረጡት ግን 20ዎቹ ብቻ ናቸው። እነዚህን ተግራዎች ለመምረጥ፣ በመጀመሪያ በአማርኛ ቋንቋ አፋቸውን በመፍታት ወይም ባለመፍታት አገድ ዓይነት መሆናቸውን ማረጋገጥ አስፈላጊ ስለነበር ለግራዎቹ አመቺ ስልት ለመተየስ፣ በሚል በኩርሱ መምህር አማካይነት በተደረገው ግጥም 2ቱ በሌላ ቋንቋ አፋቸውን የፈቱ ሲሆኑ፣ 43ቱ ግን በአማርኛ አፋቸውን የፈቱ ለመሆናቸው ተረጋግጧል። ከ43ቱ ውስጥ 3ቱ አይነ ስውራን በመሆናቸው ከጥናቱ ውጭ ሆነዋል። በዚህም መሠረት 40 ተግራዎች በጥናት ናሙና ሊላኩት ተለይተው ሥርዓታዊ ናሙናን (systematic sampling) በመከተል 50% ያህሉ ባቻ ለጥናት ተመርጠዋል። አመራረጡም 40ዎቹን ተግራዎች በሥግታዎቻቸው የረደደ ተራ መሠረት ከ1 እስከ 40 በመመዘገብና ሙሉ ቁጥር ላይ ያሉትን ባቻ በመውሰድ ነው።

በመተጠልም የተመረጡትን 20 ተማሪዎች በግልጽ በቡድን ማደራጀት እንዲቻል፣ እያንዳንዳቸው በተመሳሳይ ርዕስ አንዳንድ ድርሰት እንዲጻፉ ተደረጓል። ድርሰቶቹን በግረም በተገኘው ውጤት መሠረት ከአማካይና ከመደበኛው ልዩነት (standard deviation) በላይ ቻገኙት ከፍተኛ፣ በአማካይ፣ በአማካይና በመደበኛ ልዩነቱ ደምር መካከል ቻገኙት መካከለኛ፣ ከአማካይ በታች ቻገኙት ዝቅተኛ በሚሉት የችሎታ ደረጃዎች ተመድበዋል። በዚህ አመዳደብ መሠረት 7ቱ ከፍተኛ፣ 7ቱ መካከለኛና 6ቱ ዝቅተኛ የችሎታ ደረጃ ክልል ውስጥ ሆነው ተገኝተዋል። ይህን መነሻ በማድረግና ተማሪዎቹን በችሎታቸው በመተየጥ 20ዎቹ ተጠኝ ተማሪዎች በሚከተለው መልክ በግልጽ በቡድን ተደራጅተዋል።

የተደራጀው ቡድን ለግልጽ በቡድን ማደራጀት እንዲቻል፣

1. አንድ ቡድን 3 ተማሪዎችን እንዲይዝ ተደርጎ 15ቱ ተማሪዎች በ5 ቡድን ተደራጅተዋል።
2. ከቡድን 1 እስከ 5 ድረስ 1 ከፍተኛ፣ 1 መካከለኛና 1 ዝቅተኛ የችሎታ ደረጃ የተሰጣቸው ተማሪዎች እንዲገቡ ተደርጓል። በሌላ አገላለጽ አንድ ቡድን በ3 የችሎታ ደረጃዎች ከተለዩት ተማሪዎች አንዳንድ እንዲይዝ ተደርጓል ማለት ነው።
3. በግል የተደራጁት ተጠኝ ተማሪዎች ደግሞ በቁጥር 5 ሲሆኑ፣ 2 ከፍተኛ፣ 2 መካከለኛና 1 ዝቅተኛ የችሎታ ደረጃ ያላቸው ናቸው።

የተደራጀው ቡድን ለግልጽ በቡድን ማደራጀት እንዲቻል፣

1.2 የመረጃ መሰብሰቢያ መሳሪያዎች

ለዚህ ጥናት እግባበት ለላቸው ተበለው የተመረጡት የመረጃ መሰብሰቢያ መሳሪያዎች መጠይቅ፣ ቃለ መጠይቅና በግልጽ በቡድን የተጻፉ ድርሰቶች ናቸው። ለእነዚህም የመረጃ መሰብሰቢያ አጠቃቀም ዘዴ ከዚህ ቀጥሎ በተናጠል ለመግለጽ ይሞክራል።

1.2.1 መጠይቅ

መጠይቁ ድርሰትን በግልጽ በቡድን ወይም በውድድር ለየጻፉ ከመማር እንግር የተጠኘ ተግራዎች ምርጫ በየትኛው ላይ እንደሚያመዘን ለማወቅ በሚል ለላማ የተዘጋጁ ነው። በመጠይቁ 30 ጥያቄዎች ተካተዋል። ከነዚህም 10 ግላዊ ምርጫን (ከመጠይቁ በተራ ቁጥር 2፣5፣11፣13፣17፣18፣20፣23፣24 እና 29 ላይ ይገኛሉ።)፣ 10 ቡድናዊ ምርጫን (ከመጠይቁ በተራ ቁጥር 1፣3፣4፣6፣9፣10፣12፣14፣ 21 እና 27 ላይ ይገኛሉ።) እና 10 ውድድራዊ ምርጫን (ከመጠይቁ በተራ ቁጥር 7፣8፣15፣16፣19፣22፣25፣26፣28 እና 30 ያሉት ናቸው።) በተመለከተ የተዘጋጁ ናቸው። ጥያቄዎቹ ለደንበኝ ስትራተጅ (1980) የተማሪዎችን ትብብራዊ፣ ውድድራዊና ግላዊ የመማር ምርጫ መለኪያን (Learning preference scale) ለመቅረጽ ካዘጋጁት መጠይቅ ከግላዊ ጋር በውርስ የተወሰዱ ናቸው።

በመጠይቁ ለጥያቄዎች መልስ መወሰኛ የአራት ነጥብ መልስ መስጫ መለኪያዎች (ለአልስ) ተርጉሟል። እነሱም ከከፍተኛ ወደዝቅተኛ በጣም እስማማለሁ (4)፣ እስማማለሁ(3)፣ አልስማማም (2) እና በጣም አልስማማም (1) የሚሉ አማራጮች ናቸው። እነዚህ ከ4 እስከ 1 የተሰጡት ነጥቦች በተቀመጡበት ቅደም ተከተል መሠረት ተግባራዊ የሚሆኑት በአዎንታ (positively phrased) ለተረጉት ጥያቄዎች ሲሆን፣ በአሉታ (Negatively phrased) ለተረጉት ግን የእነዚህ ተገላቢጦሽ (1-4)

ነጥብ ይመዘንበላቸዋል። እነዚህም በመጠይቁ ላይ በተራ ቁጥር 4፣ 5፣ 8፣ 11፣ 16፣ 18፣ 25፣ 26 እና 27 የሚገኙት ብቻ ናቸው።

በመጠይቁ የአግራሞቹ የመልስ መወሰኛ ነጥብ (ስኬል) ሙሉ ቁጥር እንዲሆን የተመረጠበት ምክንያት አዊንስና ስትራተን (1980:150) እንደሚስማሙበት፣ የመጠየቅ ጠቃሚነት በውል ካለመረዳት ወይም በመሰላቸት ወይም በግዴልሽነት የተነሳ የበርካታ ተግራዎች ምርጫ አልወሰንኩም ወይም እርግጠኛ አይደለሁም ወይም አላውቅም ወደሚለው አግራጭ እንዳያመዘን በመፍራት ነው።

የመጠየቅ ስርዓት ለማሳደግ፣ አጠቃላይ የሚገኘውን ተግራዎች

መጠይቁ በአጥጊው ከተዘጋጀ በኋላ በሶስት ባለሙያዎች ተገምግሞ የተሰጡትን ግብረሰዎች መሠረት በግድረግ እንደገና ተዘጋጅቶ፣ በተጠኝነት ባልታዘፉ 10 ተግራዎች ተሞልቶ ተመልሷል። ተግራዎቹ የሰጧቸውን መልሶችና አስተያየቶች ማሻ በግድረገም ገልፅ ላይሆኑ ወይም ሊያደናገሩ ወይም ሊያጠራጥሩ ይችላሉ ተብለው የተገመቱትን ታላትና ሐረጎች በመለወጥ መጠይቁ ለመጨረሻ ጊዜ ተሻሽሎ ተዘጋጅቷል።

የመጠየቅ ስርዓት

የመጠይቁ ዝግጅት ከላይ በተጠቀሱት የተዋረድ ክንውኖች መሠረት ከተጠናቀቀ በኋላ በተጠኝዎች ቁጥር ልክ ተባዘቱ፣ ተግራዎቹ በግልጽ በቡድን ሆነው ድርሰት ከመጻፋቸው በፊት እንዲሞሉት ተደርጓል። ይህ የተደረገበት ምክንያት የተግራዎቹ የሠን ተደም ልምድ ለጥናቱ በሚገቡት ድርሰቶች ላይ የሚኖረውን ተፅእኖ በመጠነ-ም ቢሆን ተደም ለመቆጣጠር የሚያስችል መረጃ ይጠቁማል ተብሎ ነው። ተግራዎቹ መጠይቁን ከመሙላታቸው በፊት በመጠይቁ የመጀመሪያ ገጽ ላይ ስለተጠቀሱት ስለመጠይቁ አግጥሞ ስለአሞላሉ በአጥጊው ገለጻ ተደርጎላቸዋል። በመተጠልም ተግራዎቹ በመጠይቁ ውስጥ የተካተቱትን ጥያቄዎች እንደ ባንድ በግንባባ ገልፅ ያልሆኑባቸውን ጥናቸውንም ጥያቄ እንዲጠይቁ ዕድል ተሰጥቷቸዋል። ምንም እድነት ጥያቄ ስላልነበራቸው በከፍተኛ ውስጥ እንዳሉ መጠይቁን ሞልተው መልሰዋል።

1.2.2 ቃል መጠይቅ

ሁለተኛው የመረጃ መሰብሰቢያ መግሪያ ቃል መጠይቅ ነው። አላማዎቹም፡-

1. በቡድን ተደራጅተው ድርሰት የጻፉትን ተጠኝ ተማሪዎች የካሁን ቀደም የመግር ልምድ (ገጠመኝ) ለማወቅ፤
2. ተግራዎቹ በቡድን ሆነው ድርሰት ሲጻፉ አጋጠሙን የሚሟሟቸውን ችግሮች በግልፅ ለማውጣት፤
3. ተግራዎቹ በቡድን ሆነው ድርሰት በመጻፋቸው ያገኙት ጥቅም እንዳለ ለማወቅና እና
4. የቡድን ድርሰትን በተመለከተ በተማሪዎቹ ግምገማ መሠረት ጠንካራና ደካማ ጉኑን ለመለየት ናቸው።

በዚህም መሠረት በቃል መጠይቁ የተካተቱት ጥያቄዎች 8 ናቸው። እነሱም በአጥጊው ከተዘጋጁ በኋላ በሁለት ዓለመ-ያዎች ተገምግመው እንደገና ተሻሽለው ተርብዋል። ቃል መጠይቁ የተረጋገጠው ተማሪዎችም በቁጥር አምስት ሲሆኑ፤ ከአንድ ቡድን አንድ ተግራ በዕግ ተወስደዋል። ቃል መጠይቁ ለተማሪዎቹ የተረጋገጠው በሁለቱ ለሚስተር ለጥናቱ የሚፈለጉትን አራት አራት ድርሰቶች ዕፈው እንደጨረሱ ነው። አቀራረቡም በቃል ሲሆን፤ በአንድ ቀን ለእያንዳንዳቸው በተወሰነ ሰዓት አጥኝው ዓቀረባቸው ተመሳሳይ ጥያቄዎች ተከናውኗል።

1.2.3 ድርሰቶች

በክፍል አንድ እንደተጠቀሰው የጥናቱ አቢይ አላማ በግልጽ በቡድን የሚጻፉ ድርሰቶችን በገጽጸር መገምገም እንደመሆኑ፤ ተጠኝ ተማሪዎች በግልጽ በቡድን የጻፏቸው ድርሰቶች ለዚህ ጥናት በዋናነት የተመረጡ የመረጃ መሰብሰቢያ መግለጫዎች ናቸው። ድርሰቶቹ ነፃ የድርሰት አጻጻፍ (free writing) ስልትን በመከተል የተጻፉ ሲሆኑ፤ በመጀመሪያው ሴሚስተር በአያንዳንዱ ቡድንና በአያንዳንዱ ተግሪ የተጻፉ ሁለት ሁለት ድርሰቶች፤ በሁለተኛው ሴሚስተርም እንዲሁ ከቡድኑና በግል ከግጽተት ተግሪዎች ሁለት ሁለት ድርሰቶች በአጠቃላይ 40 ድርሰቶች ለጥናቱ ተወስደዋል።

ተጠኝ ተማሪዎቹ በግልጽ በቡድን ሆነው ድርሰቶቹን ከመጻፋቸው በፊት በመጀመሪያው ሴሚስተር በሳምንት 1 ተን ለ6 ክፍለ ጊዜያት ያህል ልምምድ አድርገዋል። ልምምዱ ራይዎስ (1983:20) የድርሰት አጻጻፍ ተዋረዳዊ መርሆዎች በግል የጠቀሟቸውን የግዚተሉትን ክንውኖች በትደም ተከተል መሠረት ያደረገ ነበር።

1. ሠላሳቸን ግመንጨት፡- ለሰዎች ስህተቶች ባለመጨነት፤ በርዕሱ ሊከተቱ የግዚተሉ ሠላሳቸን በአንድ ቃል ወይም በሐረግ ወይም በዓረፍተ ነገር በወረቀት ላይ በዝርዝር ግስገር፤
2. ሠላሳቸን ግስገር፡- በቃል ወይም በሐረግ ወይም በዓረፍተ ነገር በዝርዝር የተረፉትን ሠላሳቸ በርከት ባሉ ዓረፍተ ነገሮች አስፋፍቶ መጻፍ፤

3. ህላጎችን መሠረት በበርካታ ዓረፍተነገሮች ተስፋፍተው ያቀረቡትን ሀሳቦች ድርሰቱ ለሚጻፍበት ርዕስ ያላቸውን ተገቢነት በመገምገም አግባብነት ያላቸውን ባቻ መርጦ ማውጣት፤

4. ቢጋር ግዜጋጂት ርዕሱን ይገልጻል ወይም ለርዕሱ ተገቢ ናቸው ተብለው የተመረጡትን ሀሳቦች መሠረት በማድረግ ተጠያቂዎቹ ክትትላቸውን የሚያሳይ ቢጋር ግዜጋጂት፤

5. ቢጋርን በመካተት የመጀመሪያውን የድርሰት ረቂቅ (ገጽ 6) መጻፍ፤

6. የመጀመሪያውን ረቂቅ መሠረት በማድረግ ዋናውን ድርሰት መጻፍ፤

7. ለመጨረሻ ጊዜ መከለስና ለስተካከል መጻፍ፤

ተጠኝ ተግራሞቹ እነዚህን ክንውኖች የተለማመዱት፤ በግል የተደራጁት ራሳቸውን ችለው በተናጠል በመሥራት ሲሆን፤ በቡድን የተደራጁት ግን እያንዳንዱን ክንውን በተናጠል ከሠሩ በኋላ፤ በቡድን ሆነው እርስ በርሳቸው በመተራረምና በመገምገም፤ የተሻለውን መርጦ በማውጣት ወይም እያንዳንዳቸው በተናጠል ከሠሩት የተውጣጣ እንደ ወጥ ሥራ በግተናበር ነው። እያንዳንዱ ቡድን ይህን የሚያስተባብር እንደ ጦድን መራ አለው። ኩርሱን የሚያስተምሩት መምህር ደግሞ ተማሪዎቹ በግለግለግመዳበት ጊዜ እትግጫ የመጠቀም፤ ጥያቄዎች ሲነሱ የመመለስና በአኪታላይ ሁሉም ተግራሞች የተሰጡትን ክንውኖች ተዋረዳቸውን ጠብቀው መሥራታቸውን የመቆጣጠርና የመርዳት ሚና ነበራቸው።

ከልምምዱ ተገሉም በመጀመሪያ ለጥናቱ መረጃ የሚሰበሰቡባቸው የድርሰት መጻፊያ ርዕሶች ተመረጡ። ርዕሶቹ የኩርሱን አላማዎችና ይዘቶች እንዲሁም የተማሪዎቹን

ልምድ ከገምት በግስግስት በአጥኚው ከተመረጡ በኋላ፤ በኩርሱ መምህርና በሌላ
 አንድ ባለሙያ ተገምግመው ሪፖርት የተማሪዎቹን እቅም የሚመጥኑ ሆነው
 ስለተገኙ ተመርጠዋል። ከዚያም ሪፖርት ለተማሪዎቹ ተርጉሞች ድርሰት ሊያጽፉን
 ይችላሉ የሚሏቸውን እንዲመርጡ ተደርጎታል። ፋቲ በበርካታ ተማሪዎች
 በመመረባቸው፤ በጊዜ ሪፖርት በመጀመሪያው ሲሚስተር፤ በቀሩት በጊዜ ደግሞ
 በሁለተኛው ሲሚስተር ተጠኝ ተማሪዎች በቡድንና በግል ሆነው ድርሰቶችን
 አፈጻጸሙ።

ተማሪዎቹ ለጥናቱ የሚሆኑትን ድርሰቶች ሲጽፉ ከሀሳብ ማፍለቅ የመጀመሪያውን
 ረቂቅ እስከ መጻፍ ድረስ መምህርና አጥኚው ባለቤት በክፍል ውስጥ በመሥራት
 ሲሆን፤ የመጨረሻውን (ዋናውን) ድርሰት ለመጻፍ ገን ለሁሉም ተጠኝዎች የገ ቀን
 ጊዜ ተሰጥቷቸዋል። ከዋናው ድርሰት ጋርም በግል የጻፉት የመጀመሪያ ረቂቅ
 አሳይተው፤ በቡድን የጻፉትም እንዲሁ በተናጠል ያረቀቁትን ከዋናው ድርሰት ጋር
 እንዲያሰረዙ ተደርጎልኋል። ይህም ሁሉም ተማሪዎች በድርሰቱ ፅሁፍ ተሳታፊ
 እንዲሆኑ ለመቆጣጠር የታሰበ ነው። በተጨማሪም እያንዳንዱ ድርሰትና ረቂቅ ዋጋ
 እንዳለው (ግርዛ እንደሚሰጠው) በኩርሱ መምህር ለሁሉም ተጠኝዎች ተነግሯል።

ለጥናቱ የሚሆኑት ድርሰቶች በግልና በቡድን ከተጻፉ በኋላ ሰዎቻቸው አቀፍ
 (syntactic) እና ድርሰት-አቀፍ (Holistic) ገምገማ ተደርጎባቸዋል። ሰዎቻቸው-አቀፍ
 ገምገማው በመጀመሪያ በአጥኚው፤ በመቀጠልም በሶስት መምህራን በቅደም ተከተል
 ተከናውኗል። በግልና በቡድን የተጻፉትን ድርሰቶች አንድ ባንድ በጥልቀት በማንበብ
 በድርሰቶቹ ላይ የተገኙትን ስዎቻቸው ስህተቶች በሙሉ በስም እየለዩ በካርዶች ላይ
 ግሰረር የመጀመሪያው የአጥኚው ተግባር ነበር። በአንድ ቃል ወይም ሐረግ ወይም
 ዓረፍተኛ ውስጥ ስህተት በሚገኝበት ጊዜ የሥህተቱን ዓይነት ለመለየት
 ተጥክሯል። ስህተቱና የስህተቱ አይነት የተለየው በመጀመሪያ የቋንቋው ሥርዐት
 በሚፈቅደው መንገድና በተወሰነ አውድ ዓረፍተኛን እንደገና በመጻፍና

በግንዛቤ/በማመሳከር ነው። ለምሳሌ ባለቤቱ ነጠላ ቁጥር ሆኖ፣ ማሰሪያ እንቀጽ ላይ ገን የበዙ ቁጥር አመልካች ያለው ዓረፍተነገር «የባሌበትና የእንቀጽ አለመስማማት» በግሏ የሥህተት ዓይነት ተሰይሟል። የቃላት/ሐረጎች ስህተቶችም በዓረፍተነገሩ ውስጥ የገቡበትን ቦታና ያላቸውን ተግባር ትክክለኛነት በመገምገም ተለይተዋል። በዚህ ዓይነት ሰዋስዋዊ ሥህተቶች ከተመዘገቡ በኋላ በዓይነት ተደራጅተው፣ እንደገና ተከተላቸው ቁጥር ተሰጥቷቸው፣ ቁጥሮቹ በየድርሰቶቹ ከሚገኙት ስህተቶች አንጻር ተመዘገበው፣ በሶስት መምህራን ተገምግመዋል። በመቀጠልም በየድርሰቶቹ ላይ ያሉት ሰዋስዋዊ ሥህተቶች በአጥኚው ተቆጥረዋል።

ድርሰት አቀፍ ገምገማው ገን ሙሉ በሙሉ በመስኩ በቂ ስልጠና በተሰጣቸው በሶስት መምህራን (አንዱ ከኩተቤ መምህራን ኩልጅና ሁለቱ ከኢትዮጵያ ቋንቋዎችና ስነጽሑፍ ክፍል) ነበር የተከናወነው። ገምገሚዎቹ ሰዋስዋዊ ስህተቶችን በተናጥል ከገምት ላያስገቡ፣ በድርሰቱ አወቃቀር ላይ ብቻ እንዲያተኩሩ ተደርጓል። በዚህም ሙሪት ከፍተኛ ውጤት ለማስመዘገብ የሚያስችሉት ነጥቦች (ገምገሚዎቹ እንዲያተኩሩባቸው የተጠቀሟቸው) ተጥሎ ያሉት ናቸው፡-

1. ለርዕሱ ትኩረት መስጠት፤
2. ለርዕሱ ትኩረት ሰጥቶ እስከመጨረሻው መዘለት፤
3. የድርሰቱ የትረካ አንጻር (Point of view) ዘላቂነት፤
4. የእንቀጽ አወቃቀር ብቃት፤
5. የመሸጋገሪያዎች አጠቃቀም፤
6. የድርሰቱ መገቢያና መደምደሚያ ተገቢነት፤
7. የመሪና የግብራሪያ/የመገደርደሪያና የደጋፊ ሀሳቦች ተጠየቃዊ ዝምድና።

(ከርል 1990:144)

ገጽ ጋራዎቹ ከላይ የተጠቀሱትን ነጥቦች በተናጠል ሳይሆን፣ በውህደት ከገምት በግሰዋት እያንዳንዱን ድርሰት አጠቃላይ ከ6 አርመው የሚመጥነውን ውጤት እንዲመዘገቡ ተነገሯቸዋል። ድርሰቶቹ ለገምጋሚዎቹ ሲሰጡ፣ እያንዳንዱ ድርሰት በሌላ ቅጽ ተቀዝቶና የፀሐፊዎች ወይም የፀሐፊው ስም እንዳይነበብ በወረቀት ተሸፍኖ ነው።

3.1 የመረጃ አተናተን ዘዴ

ለጥናቱ የሚያስፈልጉት መረጃዎች በመጠይቅ፣ በቃለ መጠይቅና በድርሰቶች አግካይነት ከተሰበሰቡ በኋላ ትንታኔው ደግሞ ከዚህ በሚከተለው መልኩ ተከናወኗል።

3.1.1 የመጠይቅ መረጃዎች አተናተን

መጠይቁ በተጠኝዎች ከተሞላ በኋላ፣ እያንዳንዱ ተጠኝ ለየጥያቄዎቹ የሰጣቸውን አግራጭ መልሶች መሠረት ያደረገ ቆጠራ ተደርጓል። በመቀጠልም የኩደር ሪፑርድ (K-21) ሰንጠረዥ ተግባራዊ በማድረግ የመጠይቁ አስተማማኝነት (Reliability) ተሰልቶ የተገኘው ውጤት 0.68 ሆኗል። ዝርዝር ስሌቱን በአባሪ ሀ-1 ይመለከቷል። የመጠይቁ አስተማማኝነት ውጤት እዩንስና ስትራተን (1980:153) መጠይቁን ለሁለተኛ ጊዜ አስሞልተው ካገኙትና በመካከለኛ ደረጃ አስተማማኝ (a modest degree of stability) ካሉት (0.68) ውጤት ጋር በአቻነት ተዛምዶ አሳይቷል። ይህም የመጠይቁን አስተማማኝነት (በመካከለኛ ደረጃም ቢሆን) ተቀባይነት የሚያሰጠው በመሆኑ፣ ከዚህ በመቀጠል የመጠይቁ መረጃዎች ተተንትነዋል።

የመጠይቁ አላማ ድርሰትን በግልጽ በቡድን ወይም በውድድር እየጻፉ ከመማር አንጻር የተጠናቃቸው ምርጫ በየትኛው ላይ እንደሚያመዘን ለማወቅ እንደመሆኑ፣ ይህም የልዩነት ተዛምዶን ድገገሞኝዊ መለኪያን (ANOVA for Repeated Measures) በመጠቀም (በአባሪ ሀ-2 እንደተገለጸው) ተሰልፏል። ይኸው ስሌት በሶስቱ ምርጫዎች መካከል ልዩነት መኖሩን በማመልከቱ t-test for dependent scores የተሰኘውን ተመር በመከተል፣ በስታቲስቲክስ ሲለካ በ3ቱ አማራጮች መካከል አስተጥጥኝ ልዩነት (significant difference) መኖር አለመኖሩን ለማረጋገጥ ተጥክሯል።

ከላይ የተጠቀሱትን ተመርች ለመጠይቁ መረጃዎች መተንተኛ መጠቀም ያስፈለገበት ምክንያት ድርሰትን በግልጽ በቡድን ወይም በውድድር እየጻፉ መማርን የሚመለከቱት ሰነድ አማራጮች በአንድ ሰው የሚመለሱና ተጠያቂው ለአንድ ጥያቄ የሰጠው መልስ ለሌላው ጥያቄ በሚሰጠው መልስ ላይ ተፅዕኖ ስላለውና በአጠቃላይም የሚሰጡት መልሶች አንዱ በሌላው ላይ ጥንኝነት ስለሚኖራቸው ነው።

3.1.2 የድርሰት መረጃዎች አተናተን

በግልጽ በቡድን የተጻፉት ድርሰቶች በአጥኚውና በሶስት የሥነልሰኝ ባለሙያዎች ተገምግሞው በአይነታቸው በ18 የሚፈረጁ ሰዎች ስህተቶች ተመዝግበዋል። እነዚህም የሆኑት አውጪርን፣ የሥርዐተ ነጥብ አጠቃቀምንና የምዕላድ ስህተቶችን ጨምሮ በአጠቃላይ ሰዎች ናቸው። እነዚህ ስህተቶች በግልጽ በቡድን ድርሰቶች ላይ ያላቸውን ሥርዓትና ጠቅላይ ለማወቅ በመጀመሪያ የመቶኛና የአማካይ ስሌት ተሰርፏል። ስለቀደም በሁለቱ ድርሰቶች መካከል (በግልጽ በቡድን በተጻፉት) ልዩነት

እንዲህ በመጠቀም፣ ልዩነቱ በስታቲስቲክስ ሲሰካ አስተማማኝ ለመሆኑና ላለመሆኑ (በእባሪ ለ-2 እንደተገለጸው) በዚህ ስኬት (Z-Score formula) ቀመር ተረጋግጧል።

ከዚህም ላይ የትክክለኛነት ተዛማጅነት (Accuracy Ratio) ቀመርን በመከተል በድርሰት ውስጥ እንደ ሰዋሰዋዊ ስህተት በየሰንቱ ቃላት/ሐረጎች ላይ እንደሚገኝ (በእባሪ ለ-3 ላይ ተመልክቷል) ለማሳየት ተሞክሯል። ይህም ክርል (1990) እንደተጠቀሙበት፣ በድርሰቱ ውስጥ ያሉትን ቃላት /ሐረጎች ጠቅላላ ድምር፣ በዚያው ድርሰት ላይ ለተገኙት ሰዋሰዋዊ ስህተቶች ጠቅላላ ድምር በማካፈል ተሰልቷል። ከዚህ በተቃራኒው ደግሞ የስህተቶችን ጠቅላላ ድምር ለቃላቱ/ ለሐረጎቱ ድምር በማካፈልና በ100 በማባዛት በእንደ ድርሰት ውስጥ ሰዋሰዋዊ ስህተቶች በመቶኛ ያን ያህል እንደሆኑ ተመልክቷል። ዝርዝር ስሌቱን በእባሪ ለ-5 ይመልከቷል።

ከሰዋሰዋዊ ስህተቶች ገምገማና ትንተና በመተጠልም የድርሰት አቀፍ መረጃዎች ትንተና ተደርጎል። በዚህም በመጀመሪያ በሶስት አራማጊዎች/ ገምጋሚዎች መካከል ያለው አራማጊ/ገምጋሚ ዘለል (Interrater Reliability) ተሻሽሎ የቀረበውን የኩደር ሪፖርቶች

(K-R20) ቀመርን በመከተል ተሰልቷል። በስሌቱም መሠረት በግል በተጻፉት ድርሰቶች በአራማጊዎች መካከል 0.93 የስምምነት ውጤት የተገኘ ሲሆን፣ በቡድን በተጻፉት ድርሰቶች ደግሞ 0.77 የስምምነት ውጤት ተገኝቷል። ዝርዝር ስሌቱን በእባሪ ሙ-1 እና ሙ-2 ይመልከቷል። እነዚህ ሁለት ውጤቶች በአራማጊዎቹ መካከል ከፍተኛ ስምምነት መኖሩን ያመለክታሉ። በዚህም በግል በተጻፉት ድርሰቶች 93% ያህል ስምምነትና በቡድን ድርሰቶች ደግሞ 77% ያህል ስምምነት መኖሩን የሚያመለክቱት ውጤቶች ግሰረጃ ይሆናሉ። ስለዚህ ይህን መነሻ በማድረግ ከድርሰቶቹ የተገኙት መረጃዎች (ውጤቶች) እየተገመገሙ ተነጻጽረዋል። በዚህም ላይ ገምጋሚዎች ለእንደ ድርሰት የመዘገቧቸውን ውጤቶች (ማርኩች) አማካይ

የመጨረሻ ውጤት አድርጎ በመውሰድ፡፡ በግልጽ በቡድን ድርሰቶች መካከል አስተግግሮች ልዩነት መኖር አለመኖሩን በዜድ ስኩር (Z-score formula) ቀመር ተረጋግጧል፡፡ ዝርዝር ስሌቱ በአባሪ ሙ-3 ተመልክቷል፡፡ ይህ ስሌት/ቀመር የተመረጠበት ምክንያት የተጠናቀቁ ቁጥር (N) ከ30 በታች በጣም የወረደ በመሆኑ፤ የግንኙነት የሰታ-ተስተካከ ውጤት ከሚገባው በላይ እንዳይጋንነው ወይም ደግሞ ወደተሳሳተ መደብ ለማድረግ እንዳይወስደው በመፍራት ነው፡፡

በመጨረሻም በግልጽ በቡድን ድርሰቶች መካከል (በአባሪ ሙ-4 እና ሙ-5 እንደተገለጸው) የሰታ-ተስተካከ የድርሰት አተፊ ግምገማ ውጤት ተዛምዶ (the interface of syntactic and Holistic Assessment) ከላይ በተጠቀሰው የዜድ ስኩር ቀመር ተሰልፏል፡፡ ይህም የአንድ ተግራ የሰታ-ተስተካከ የድርሰት አወቃቀር ችሎታዎች ተመጣጣኝ መሆን አለመሆናቸውን ለማወቅ ታስቦ የተሠራ ነው፡፡

ምዕራፍ አራት

የጥናቱ ውጤት ትንተናና ማብራሪያ

የጥናት ስያሜ	ጥንቃቄ	የጥናት ዓይነት	የጥናት ዓይነት	የጥናት ዓይነት	የጥናት ዓይነት
በዚህ ክፍል የጥናቱ ውጤት ትንተናና ማብራሪያ በቅደም ተከተል ተርጉሟል።	33	የጥናት ዓይነት	45	የጥናት ዓይነት	50
4.1 የጥናቱ ውጤት ትንተና	45	የጥናት ዓይነት	50	የጥናት ዓይነት	55

በምዕራፍ ሶስት እንደተገለጸው፣ በዚህ ጥናት የሚያስፈልጉት መረጃዎች በመጠይቅ፣ በታላቅ-መጠይቅና በድርሰቶች አግካይነት ተሰብስበው፣ ከእነሱ የተገኘው ውጤት ትንተና ይህም እንደሚከተለው ይተርጎማል።

4.1.1 የመጠይቅ ውጤት ትንተና

የመጠይቅ አለግ በተጠኘነት የተመረጡ ተማሪዎች ድርሰትን በገል፣ በቡድን ወይም በወደድር ከመግር አንጻር ምርጫቸው በየትኛው ላይ እንደሚያመዘን ለማወቅ ስለነበር፣ የእነዚህ የሶስት ምርጫዎች ገጽጽ በሠንጠረዥ 1 ተመልክቷል።

1. የተግራዎች ድርሰትን በግል፣ በቡድን ወይም በውድድር የመማር ምርጫ ልዩነት በ"Repeated measures of ANOVA" ማጠቃለያ ሠንጠረዥ

የልዩነት ምንጭ (Source of variation)	SS**	df**	MS**	Fo**	Fcv**	የልዩነት ደረጃ
ምርጫዎች/SSO	200.83	2	100.415	*7.44	3.23	በከፍተኛ
መላኾች/SSI	435.27	19	22.91			ደረጃ
ቅረት/SSres	512.88	38	13.50			አስተማማኝ
ድምር	114.98	59				

*P<0.05

ሠንጠረዥ 1 የተግራዎች ድርሰትን የመማር ምርጫ (በግል፣ በቡድን ወይም በውድድር) ከፍተኛ ልዩነት እንዳለው ያሳያል። በሰሌት የተገኘው የ(Fo) ዋጋ (7.44) ከተባል ላይ ከተመዘገበው የ(Fcv) ዋጋ (3.23) በብዙው ስለሚበልጥ፣ በሶስቱ ምርጫዎች መካከል ከፍተኛ ልዩነት መኖሩን ሠንጠረዥ ያመለክታል። ሆኖም ለምናልባት ስህተት ከ5% ያነሰ በመተው (P<0.05) በተሰራው ሰሌት የተገኘው ውጤት በስታቲስቲካል አስተማማኝ ቢሆንም፣ ልዩነቱን የፈጠረው የትኛው ምርጫ ነው? የግራውን ጥያቄ ገን አይመልስም። በመሆኑም ከላይ በሠንጠረዥ 1 የተገኘውን የልዩነት ደረጃ እንደመነሻ በመያዝ ሦስቱን ምርጫዎች እርስ በርስ በግውዳደር ለጥያቄው ተገቢ መልስ መስጠት አስፈላጊ ይሆናል። ይህም በሠንጠረዥ 2 ተመልክቷል።

** ምሳሌ እንደ 1.67 ይመልከቷል።

2. የተጠኝ ተግራዎች ድርሰትን በግል፣ በቡድን ወይም በውድድር የመማር ምርጫ ልዩነት ገጽጽ ግጥም ማጠቃለያ ማጠቃለያ

	ልዩነት	df	to	tcv	የልዩነት ደረጃ
1. በግል	2-1	19	0.557*	2.093	የማያስተማምን
2. በቡድን	3-1	19	2.894**	2.093	አስተማማኝ
3. በውድድር	3-2	19	3.286**	2.093	አስተማማኝ

*P>0.05 **P<0.05

ከሆነ ለመረጃ ለማጠቃለያ ለማጠቃለያ በግል፣ በቡድን ምርጫዎች መካከል አስተማማኝ ልዩነት አይታይም። ምክንያቱም ለምናልባት ሥህተት ከ5% የበለጠ (P>0.05) በመተው ወይም 95% እርግጠኛ በመሆን፣ በተሰራው ስሌት የ(t_o) ዋጋ (0.557) ከተቀበለ ላይ ከተመዘገበው የ(t_{cv}) ዋጋ (2.093) ስለሚያንስ፣ በሁለቱ መካከል ልዩነት ሊኖር ይችላል። ልዩነቱ ገን ከገምት የሚገባና አስተማማኝ አለመሆኑን ለማረጋገጥ ነው። ከዚህ ለላ ገን በቡድንና በውድድር፣ በውድድርና በግል ምርጫዎች መካከል ያለው ልዩነት አስተማማኝ አለመሆን፣ ለምናልባት ሥህተት ከ5% ያነሰ በመተው ወይም በ95% እርግጠኛነት በተሰራው ስሌት የ(t_o) ዋጋ (2.894) እና (3.286) ከተቀበለ ላይ ከተመዘገበው የ(t_{cv}) ዋጋ (2.093) የሚበልጥ በመሆኑ በቀ ግሰረጃ ይሆናል። ይህንንም ልዩነት የረጠረው የውድድር ምርጫ ለመሆኑ ከዚህ ሆነ ማጠቃለያ መጥቀስ ይቻላል። ይኸውም በግል፣ በቡድን ምርጫዎች መካከል አስተማማኝ ልዩነት አለመኖሩን ከተረጋገጠ፣ በቡድንና በውድድር፣ በውድድርና በግል ምርጫዎች መካከል ገን አስተማማኝ ልዩነት ካለ፣ ይህን ልዩነት የረጠረው የውድድር ምርጫ ለመሆኑ ተጠቃሚ ይሆናል። በውጤቱም ማጠቃለያ የተጠቃሚዎች ድርሰትን የመማር ምርጫ በውድድር ላይ ያመዘነ ይመስላል። በቀላሉ መጠይቅ የተገኘውንም መረጃ ከዚህ የመጠይቅ ውጤት ጋር ስናነጻጽረው፣ የመጠይቁ ውጤት እውነትም ምክንያታዊ ይመስላል። ከዚህ በፊት በትምህርት ቤት

በቡድን የመሥራት ልምድ እንዳላቸው የተጠየቁት እምስት ተማሪዎች አሉታዊ መልስ ነው የሰጡት። እየተረዳዱ ሳይሆን፣ እርስ በርስ እየተወዳደሩ የመማር ልምድ ስላላቸው በመጠይቁ ላይ የተገኘው ውጤትም ይህንን እውነታ ያንጸባርቃል።

4.1.2 የድርሰት መረጃዎች ውጤት ትንተና

በግልጽ በቡድን የተጻፉት ድርሰቶች ሁለት ዓይነት መረጃዎች እንደተሰበሰቡ ባቸው ተይዞ ሲል ተጠቅሷል። እነሱም የሰዋሰው አቀፍና የድርሰት አቀፍ ግምገማ መረጃዎች ሲሆኑ፣ ከዚህ ተጥሎ አንድ ባንድ ይተነተናሉ።

4.1.2.1 የሰዋሰው አቀፍ ግምገማ ውጤት

የግልጽ የቡድን ድርሰቶች 18 ዓይነት የሰዋሰው ስህተቶች ተመዝግበው ባቸዋል። ሠንጠረዥ 3 የሥህተቶቹን ዓይነትና የመቶኛ ሥርጭት ያሳያል።

3. የሰዎች ስህተቶች ዓይነትና የመቶኛ ሥርዓት ማጠቃለያ ሠንጠረዥ

የስህተት ዓይነት	የሥህተት ብዛት በመቶኛ	
	የግል ድርሰት	የቡድን ድርሰት
የአረፍተ ሃሳብ አወቃቀር ስህተት	2.22	2.22
1. ግራቶን ዓረፍተ ሃሳብ (Run-on sentence)	4.32	6.15
2. አንጥል ሃሳብ (Sentence fragment)	3.64	2.39
3. መስተዋድሳዊ ስህተት	6.37	7.35
4. የሰነድ አለመስጠት	4.78	2.96
5. የቃላት/የሰነድ አሰጣጥ (word order)	4.21	2.39
6. ትርጉም/የተገደቡ ቃላት	5.35	6.50
7. ተሳታፊ	4.10	4.10
7. ስህተት ስህተቶች (Verb-Centered errors)	3.30	2.56
8. ጊዜ	3.41	2.74
9. ጊዜ/ተገደብ	3.98	2.22
10. የግልጽና የግልጽ አንቀጽ አለመስጠት	5.35	5.13
የጠቅላይ ስህተቶች (Reference Errors)	3.30	2.56
11. የሰነድ የተወሰነ ስህተት አለመስጠት	3.30	2.56

የሥህተት ዓይነት	የሥህተት ብዛት በመቶ	
	የግል ድርሰት	የቡድን ድርሰት
12. የአሀዘን የስም አስመስግግት	3.98	2.05
13. አካሄድ ጠቅላይ	3.53	2.22
14. የቃላት/የሐረጎች ምርጫ	13.65	15.56
15. የጠቅላይ ቃላት የአጭር ስህተቶች	3.98	2.05
16. ግድግዳ/ትርጉም/ስህተት የሥርዓተ ሃገር ስህተቶች	3.07	4.27
17. ግድግዳ/ትርጉም/ስህተት የሆኑት አላጠቃላይ ስህተቶች (spelling errors)	16.61	22.05
18. ግድግዳ/ትርጉም/ስህተት የስህተት ደምር	6.37	5.81
አጠቃላይ (ጳ)	48.83	32.5

በግልጽ በቡድን የተጻፉት ድርሰቶች የተመዘገቡባቸው ሰዎች ሥህተቶች በአይነት የተገለጹ ይሆናሉ። በጣም ወይም በሥርዓታቸው ግን ልዩነት እንዳላቸው ማሳሰቢያ ላይ ያሳያል። በሁለቱም ድርሰቶች ግን (በግልጽ በቡድን በተጻፉት) ስህተቶችን ቀጥሎ የያዙት የሥህተት ዓይነቶች የቃላት/የሐረጎች ምርጫና የሥርዓተ ሃገር አጠቃላይ ናቸው። ከዚህ ለላ አጠቃላይ የሥህተቶች ደምር እንደሚያሳየው፣ ግል ድርሰቶች የሥህተት ብዛት ከቡድን ድርሰቶች ይበልጣል። የሁለቱ አጠቃላይ ውጤቶችም (48.83 እና 32.5) ይህን ልዩነት በግልጽ ያሳያሉ። ይህ ልዩነት ግን ለሁለቱም ተለክቶ አስተማሪ መሆን አለመሆኑ መረጋገጥ ይኖርበታል። ይህን ማሳሰቢያ እዚያው ያመለክታል።

3.1 በግልጽ የሱድን ድርሰቶች መካከል የሰዎች ስህተቶች የብዛት ልዩነት ስሌት ግብዓታዊ ማጠቃለያ

ድርሰቶች	M	SD	df	to	tcv	የልዩነት ደረጃ
የግል	48.83	32.07	17	5.50*	2.110	አስተማማኝ
የሱድን	32.5	30.61				

*P<0.05

የግልጽ የሱድን ድርሰቶች ከሰዎች ስህተቶቻቸው ብዛት አንጻር ያላቸው ልዩነት አስተማማኝ መሆኑን ማጠቃለያ 3.1 ያሳያል። በዚህም ለምሳሌ ለሁለት ከ5% ያነሰ (P<0.05) በመተው ወይም 95% እርግጠኛ በመሆን፣ በስሌት የተገኘው የ(10) ዋጋ (5.50) ከቴብል ላይ ከተመዘገበው የ(tcv) ዋጋ (2.110) በልጠ መገኘቱ ልዩነቱ አስተማማኝ ለመሆኑ ግረጋግጫ ነው። ዝርዝር ስሌቱን በአባሪ ለ-2 ይመለከታል። በማጠቃለያ 3.1 የተረጋገጠው የልዩነት ግረጋግጫ ስሌት መሠረት በግረጋግጥ የሱድን ድርሰቶች ይልቅ፣ የግል ድርሰቶች ሰዎች ስህተቶች አንድገቢዎቻቸው ለመረጣት ይቻላል። ይህም ሂል (1984:86) እንደሚያስረዱት፣ የሱድን ድርሰት የአገልግሎት አባል ሀሳብ እንዲሰጥ ተቀባይነት ከማግኘቱ በፊት፣ በሁሉም የሱድን አባላት ስሜታቸው፣ የሱድን ከሚጻፉት ድርሰቶች ይልቅ፣ በግል የሚጻፉት ድርሰቶች ስህተት ይበዛቸዋል። ከሚለው እውነታ ጋር ተደጋጋሚነት አለው።

4.1.2.2 የትክክለኛነት ተዛማጅነት (Accuracy Ratio) ግምገማ ውጤት ትንተና በድርሰት ውስጥ እንደ ሰዎች ስህተት በየሰንቱ ቃላት ወይም በየሰንቱ ሐረጎች እንደሚገኝ የግወደታ ዘዴ የትክክለኛነት ተዛማጅነት ስሌት እንደሚባል ቀደም ብሎ ተጠቅሷል። በዚህም መሠረት ለጥናቱ በግልጽ በቡድን የተጻፉት ድርሰቶች ሰዎች ስህተቶቻቸውና ድርሰቶቹ የተጻፉባቸው ቃላት/ሐረጎች ተቆጥረው የሁለቱ ተዛማጅነት በሰሌት ተመልክቷል። ዝርዝር ስሌቱ በአባሪ ለ-3 የተገለፀ ሲሆን፣ ግጥም ለግወደታ ዘዴ በሠንጠረዥ 3.2 ተርጓሟል።

3.2 የትክክለኛነት ተዛማጅነት (Accuracy Ratio) ውጤቶች ማጠቃለያ ሠንጠረዥ

ተግራዎች	የትክክለኛነት ተዛማጅነት ውጤቶች	
	የግል ድርሰቶች	የቡድን ድርሰቶች
በግልጽ በቡድን		
1	4.45	8.45
2	6.15	7.10
3	6.01	12.36
4	4.48	9.42
5	5.50	6.00
ድምር	26.59	43.33
አማካይ (\bar{x})	5.318	8.666

ሠንጠረዥ 3.2 በግልጽ በቡድን የተጻፉ ድርሰቶችን የትክክለኛነት ተዛማጅነት ውጤቶች ለማጠቃለያ የተረጋገጠ ነው። በዚህም መሠረት በአጠቃላይ መልኩ በግል የተጻፉት ድርሰቶች፣ በቡድን ድርሰቶች ጋር ሲነጻጸሩ በርካታ ሰዎች ስህተቶች ሥህተቶች እንዳሉባቸው ለመረጋገጥ ይቻላል። ለምሳሌ የቁጥር 1 ተማሪና የቡድን 1 ተማሪዎች

ውጤቶች ከሠንጠረዥ ሲንበቡ፣ በግል የጻፈው ተማሪ፣ እንደ ሰዎች ሥህተት የሚሠራው በ4.45 ቃላት/ሐረግ ውስጥ ነው። በቡድን የጻፉት ተማሪዎች ደግሞ በ8.45 ቃላት ሐረግ ውስጥ እንደ ሰዎች ሥህተት ይሠራሉ። በተለይም ቁጥር 3 በግልና በቡድን ድርሰቶች መካከል ከፍተኛ የሆነ የሥህተት ብዛት ልዩነት እንዳለ ያሳያል። በዚህ ላይ በግል የጻፈው ተማሪ በ6.01 ቃላት/ሐረግ ውስጥ እንደ የሰዎች ስህተት ሲሰራ፣ በዚያው እንጻር በቡድን የጻፉት ተማሪዎች ግን እንደ የሰዎች ስህተት የሚሠሩት በ12.36 ቃላት/ሐረግ ውስጥ ነው። በአጠቃላይ ይህ ስህተት በእንደ ድርሰት ውስጥ ያሉት ቃላት/ሐረግ ጠቅላላ ድምር፣ በዚያው ድርሰት ላይ ለተቆጠሩት ሰዎች ስህተቶች ተካፍሎ የተገኘ በመሆኑ፣ የተገኘው ውጤት ከፍተኛነትና ዝቅተኛነት የሥህተቱን ብዛት ይወስናል። በስሌቱ የተገኘው ውጤት ዝቅተኛ ከሆነ፣ የተሰራው ሰዎች ስህተት ብዛት ከፍተኛ መሆኑንና የተገኘው ውጤት ከፍተኛ ከሆነ ደግሞ የሰዎች ስህተቱን እንስተኛነት ያመለክታል። በሠንጠረዥ 3.2 ለመረጃት እንደሚቻለው በግልና በቡድን ድርሰቶች ላይ የሚሠራው የሰዎች ስህተት ብዛት ልዩነት እንዳለው የሁለቱ ድርሰቶች አግካፎቻቸው ያሳያሉ። የግል ድርሰቶች ትክክለኛነት ተዛማጅነት ውጤቶች አማካይ 5.318 ሲሆን፣ የቡድን ድርሰቶች ግን 8.666 ነው። በሁለቱ አማካኞች መካከል ያለው ልዩነት ግን በስታቲስቲክስ ተለክቶ አስተማማኝ መሆኑን አለመሆኑ መረጋጋጥ አለበት። ይህንን ሠንጠረዥ 3.3 ያሳያል

3.3 የትክክለኛነት ተዛማጅነት ውጤቶች ልዩነት ማጠቃለያ ሠንጠረዥ

ድርሰቶች	M	SD	df	to	tcv	የልዩነት ደረጃ
ግል	5.318	0.815	4	3.280*	2.776	አስተማማኝ
ቡድን	8.666	2.440				

*P<0.05 የሚያሳይው የልዩነት ደረጃ ነው።

ሠንጠረዥ 3.3 በግልጽ በቡድን ድርሰት መካከል የትክክለኛነት ተዛማጅነት ውጤቶች አስተማማኝ ልዩነት እንዳላቸው ያሳያል። ለምናልባት ሥህተት 5% ያነሰ በመተው (P<0.05) ወይም 95% እርግጠኛ በመሆን በተሠራው ስሌት የ(t₀) ዋጋ (3.280) ከቲብል ላይ ከተመዘገበው የ(t_{cv}) ዋጋ (2.776) በልጦ መገኘቱ የልዩነቱን አስተማማኝነት በጉልህ ያስረዳል። ዝርዝር ስሌቱን በአባሪ ለ-4 ይመለከቷል።

ከላይ የተመለከተው፣ እንደ ሰው፣ ድርሰት ሲጻፍ በየሰንቱ ቃላት/ሐረጎች እንደ ሰዋሰዋዊ ስህተት እንደሚሠራ ለማሳየት የሚሞክር ነው። ከዚህ ተቃራኒ ደግሞ ከድርሰቱ ምን ያህሉ ስህተት ነው? የሚል ጥያቄ በማንሳት፣ ይህንን በመቶኛ አሰልፎ ለጥያቄው መልስ መስጠት ይቻላል። ይህም በእንደ ድርሰት ላይ የተቆጠሩት ሰዋሰዋዊ ስህተቶች ድምር በዚያው ድርሰት ውስጥ ላሉት ቃላት/ሐረጎች ድምር ተካፍሎ በ100 ተባዝቶ የሚገኝ ነው። ሠንጠረዥ 3.4 ይህንን ያሳያል።

3.4 የስህተትና ቃላት/ሐረጎች ተዛማጅነት መቶኛ ውጤቶች ማጠቃለያ ሠንጠረዥ

ተግራሞች በግልጽ ቡድን	የሥህተትና ቃላት/ሐረጎች የግል ድርሰት	ተዛማጅነት መቶኛ ውጤቶች የቡድን ድርሰት
1	22.45	11.84
2	16.27	14.08
3	16.65	8.09
4	22.34	10.61
5	18.20	16.68
ድምር	95.91	61.30
አማካይ (\bar{x})	19.182	12.26

የግልጽ የቡድን ድርሰቶች የሥህተትና ቃላት/ሐረጎች ተዛማጅነት በመቶኛ ሲነጻጸር፣ በሁለቱ ድርሰቶች መካከል ምን ላይነት ዝምድና እንዳለ ሠንጠረዥ 3.4

ያመለክታል። በሠንጠረዥ መሠረት ለምሳሌ የተማሪ 1 እና የቡድን 1 የሥህተትና ቃላት/ሐረጎች ተዛማጅነት በመቶኛ በትይም ተከተል 22.45 እና 11.84 ተብሎ ይገባል። ይህም በግል የጸረው ተማሪ ድርሰት 22.45% ያህል ሰዎች ስህተት እንዳለበትና በዚያው አገር በቡድን የጻፉት ተማሪዎች ደግሞ 11.84% ያህል ስህተት እንዳላቸው ያስረዳል። በሌላም በኩል በግል ድርሰቶች በአማካይ 19.182% ስህተት ሲገኝ፣ በቡድን ድርሰቶች ደግሞ 12.26% ያህል ይሆናል። ሌሎችም ውጤቶች ይህን ልዩነት በግልፅ የሚያሳዩ በመሆናቸው፣ ልዩነቱ በስታቲስቲክስ ሊለካ ምን ያህል አስተማማኝ ይሆናል? የሚል ጥያቄ ማገሳት ተገቢ ይሆናል። ይህን ጥያቄ በሠንጠረዥ 3.5 ለመመለስ ይሞክራል።

3.5 የሥህተትና ቃላት/ሐረጎች ተዛማጅነት መቶኛ ውጤቶች ልዩነት ማጠቃለያ ሰንጠረዥ

ድርሰቶች	M	SD	df	to	tcv	የልዩነት ደረጃ
ግል	19.182	3.02	4	3.30	2.776	አስተማማኝ
ቡድን	12.26	3.28				

*P<0.05

በግልና በቡድን በተጻፉት ድርሰቶች የሥህተትና የቃላት/ሐረጎች ተዛማጅነት መቶኛ ውጤቶች አማካይ በትይም ተከተል 19.182% እና 12.26% መሆናቸውን ሠንጠረዥ 3.5 ያሳያል። በሌላው አገላለጽ መካከልም ልዩነት ይታያል። ይህም ልዩነት ለምናልባት ሥህተት ከ5% ያነሰ በመተው (P<0.05) ወይም በ95% እርግጠኛነት በስታቲስቲክስ ሊለካ የ(10) ዋጋ (3.30) ከተባለ ላይ ከተመዘገበው የ(tcv) ዋጋ (2.776) በልጠ በመገኘቱ አስተማማኝ ነው። ዝርዝር ስለቱን በአባሪ ለ-6 ይመለከታል። ይህም ውጤት እንደሚያመለክተው ከቡድን ድርሰቶች ይልቅ የግል

ድርሰቶች ለሰዎች ስህተቶች በአብዛኛው የተጋለጡ ናቸው ለማለት ይቻል ይሆናል።

4.1.2.3 የድርሰት-አቀፍ ገምገማ ውጤት ትንተና

ለጥናቱ የሚያስፈልጉት ድርሰቶች በግልጽ በቡድን ከተጻፉ በኋላ ከሰዎች-አቀፍ ገምገማ ውጤቶች ለገጽገጽ ለገጽገጽ ያመኙ ዘንድ በሠንጠረዥ 4 ቀርበዋል። የግልጽ የቡድን ድርሰቶች እያገገገናቸው በሰዎች ገምገማዎች ታርመው የተሰጡትን ውጤቶች አግኝቶ ብቻ ነው ሠንጠረዥ 4 የሚያመለክተው።

4. የድርሰት-አቀፍ ገምገማ ውጤቶች ማጠቃለያ ሠንጠረዥ

ተግባሮች በግልጽ በቡድን	የድርሰት አቀፍ ገምገማ	ውጤቶች
	የግል ድርሰት	የቡድን ድርሰት
1	2.92	3.75
2	3.28	3.38
3	3.25	4.38
4	3.04	3.80
5	3.17	4.13
ድምር	15.66	19.44
አግኝቶ (X)	3.13	3.89

ሠንጠረዥ 4 እንደሚሳየው በግልጽ በቡድን ድርሰቶች መካከል የድርሰት-አቀፍ ገምገማ ውጤት ልዩነት ይታያል። ለምሳሌ ለተማሪ 1 እና ለቡድን 1 የተመዘገቡት ውጤቶች ሲነጻጸሩ፣ በትደም ተከተል 2.92 እና 3.75 ናቸው። በሌሎችም ይኸው ልዩነት አለ። የአማካይ ውጤቶቻቸውንም ለማየት ቢሞክር ልዩነቱን የሚሳየ ናቸው። የግል ድርሰቶች

አማካይ ውጤት 3.13 ሲሆን፣ የቡድን ድርሰቶች ግን 3.89 ነው። በአጠቃላይ ሠንጠረዥ 4 እንደሚሳየው፣ የግል ድርሰቶች በድርሰት-አቀፍ ገምገማ ውጤቶቻቸው ከቡድን ድርሰቶች ያሱ ናቸው። ይህም ልዩነት በስታቲስቲክስ አስተማማኝ መሆን አለመሆኑ መረጋገጥ ስላለበት፣ ይህንን በሠንጠረዥ 4.1 ለማየት ይሞክሩ።

4.1 የድርሰት-አቀፍ ገምገማ ውጤቶች ልዩነት ማጠቃለያ ሠንጠረዥ

ድርሰቶች	M	SD	df	to	tcv	የልዩነት ደረጃ
የግል	3.13	0.15	4	4.47*	2.776	አስተማማኝ
የቡድን	3.89	0.18				

*P<0.05

ሠንጠረዥ 4.1 እንደሚያሳየው የግል ድርሰቶች የድርሰት አቀፍ ገምገማ ውጤቶች አማካይ 3.13 ሲሆን፣ የቡድን ድርሰቶች ደግሞ 3.89 ነው። በሁለቱ መካከል ልዩነት ይሰተዋል። ይህ ልዩነት ግን ምን ያህል አስተማማኝ ነው? የግለሰብ ጥያቄ ደግሞ የስታቲስቲክስ መለኪያው መልሶታል። ይኸውም ለምናልባት ሥህተት ከ5% ያህል በመተው (P<0.05) ወይም በ95% አርግጠኛነት በተሞረው ስለት መሞረት፣ በስለት የተገኘው የ(t_o) ዋጋ (4.47) ከቱብል ላይ ከተመዘገበው የ(t_{cv}) ዋጋ (2.776) በበዙ ስለሚበልጥ፣ በግልጽ በቡድን ድርሰቶች

4.2 ናገላ ድርሰቶች የሰዋሰው አቀፍና የድርሰት አቀፍ ግምገማ ውጤት ተዛምዶ ውጤት ግጥቃለፍ ሠንጠረዥ

ተግራዎች	የሰዋሰው-አቀፍ ግምገማ ውጤቶች	የድርሰት አቀፍ ግምገማ ውጤቶች
1	4.45	2.92
2	6.15	3.28
3	6.01	3.25
4	4.48	3.04
5	5.5	3.17
ድምር	26.59	15.66
አማካይ(\bar{X})	5.318	3.13

ከሁለቱ ግምገማዎች አንጻር በተመዘገቡት ውጤቶች መካከል ልዩነት እንዳለ ሠንጠረዥ 4.2 ያሳያል። ሠንጠረዥ እንደሚያመለክተው፣ የሰዋሰው-አቀፍ ግምገማ ውጤቶች፣ ከድርሰት-አቀፍ ግምገማ ውጤቶች ይበልጣሉ። በአማካይ ውጤቶቻቸውም ሲታዩ፣ የድርሰት-አቀፍ ግምገማ ውጤቶች አማካይ (3.13) ከሰዋሰው-አቀፍ ግምገማ ውጤቶች አማካይ (5.318) ያነሰ መሆኑን ለመረዳት ይቻላል። ይህም በሲታትስቲክስ አስተማማኝ ለመሆኑ በሠንጠረዥ 4.3 ተመልክቷል።

4.3 ናገላ ድርሰቶች የሰዋሰው-አቀፍና የድርሰት-አቀፍ ግምገማ ውጤቶች ተዛምዶ ልዩነት ግጥቃለፍ ሠንጠረዥ

ግምገማ	M	SD	df	to	tcv	የልዩነት ደረጃ
ሰዋሰው-አቀፍ	5.318	0.815	4	6.44*	2.776	አስተማማኝ
ድርሰት-አቀፍ	3.13	0.15				

* $P < 0.05$

በገል የተጻፉት ድርሰቶች ሰዎሰው-አቀፍ ግምገማ ውጤቶች አማካይ 5.318 መሆኑንና የድርሰት አቀፍ ግምገማው ገን 3.13 መሆኑን ሠንጠረዥ 4.3 ያሳያል። በሁለቱ ለግዢቶች መካከልም አስተማማኝ ልዩነት ለመኖሩ የስታቲስቲክስ መለኪያው ያመለክታል። ይኸውም ለምናልባት ለሁለቱ ከ5% ያነሰ በመተው (P<0.05) ወይም 95% እርግጠኛ በመሆን በተሠራው ስሌት የ(t0) ዋጋ (6.44) ከቴብል ላይ ከተመዘገበው የ(tcv) ዋጋ (2.776) በልጠ መገኘቱ አስተማማኝ መሆኑን ያረጋግጣል።

እሳውን ለግዢት እንደተጠራው የገል ድርሰቶች በሰዎሰው-አቀፍና በድርሰት-አቀፍ ግምገማ ውጤቶቻቸው ተመጣጣኝ አይደሉም። የሰዎሰው-አቀፍ ግምገማ ውጤቶች ከድርሰት-አቀፍ ግምገማ ውጤቶች ይበልጣሉ። በሌላ አባባል በገል ድርሰት የጻፉት ተግራፆች ከድርሰት አወቃቀር ይልቅ፣ በሰዎሰው ችሎታቸው የተሻሉ መሆናቸውን ከላይ የተጠቀሱት መረጃዎች ያሳያሉ። የቡድን ድርሰቶች ደግሞ ምን መልክ እንዳላቸው ተገቢ ለግዢት ይጥራሉ።

4.4 የቡድን ድርሰቶች የሰዋሰው-አቀፍና የድርሰት አቀፍ ግምገማ ተዛምዶ ውጤት ግጥም ማጠቃለያ ሠንጠረዥ

ተግባራዊ	የሰዋሰው-አቀፍ ግምገማ ውጤቶች	የድርሰት-አቀፍ ግምገማ ውጤቶች
1	8.45	3.75
2	7.10	3.38
3	12.36	4.38
4	9.42	3.80
5	6.00	4.13
ድምር	43.33	19.44
አማካኝ (X)	8.666	3.89

ሠንጠረዥ 4.4 ለመረጃ እንደሚቻለው፣ የአንድ ቡድን ድርሰት የሰዋሰው-አቀፍና የድርሰት-አቀፍ ግምገማ ውጤቶች ተመጣጣኝ አይደሉም። ለምሳሌ የመጀመሪያው ቡድን የድርሰት-አቀፍ ግምገማ ውጤቱ 3.75 ሲሆን፣ የሰዋሰው-አቀፍ ግምገማ ውጤቱ ግን 8.45 ነው። በሁለቱ ግምገማዎች የተመዘገቡት ውጤቶች ድምርና አማካኝም ይህንን ልዩነት በጉልህ ያሳያሉ። የሰዋሰው-አቀፍ ግምገማ ውጤቶች አማካኝ 8.666 ሲሆን፣ የድርሰት-አቀፍ ግምገማ ውጤቶች አማካኝ ደግሞ 3.89 ነው። ይህም ልዩነት በስታቲስቲክስ ሲላካ አስተማማኝ መሆን አለመሆኑን ሠንጠረዥ 4.5 ያመለክታል።

4.5 በቡድን ድርሰቶች የሰዎችው-አቀፍና የድርሰት አቀፍ ግምገማ ውጤቶች ተዛምዶ ልዩነት ግጥም ሆኖ ማረጋገጥ

ግምገማ	M	SD	df	to	tcv	የልዩነት ደረጃ
ሰዎችው-አቀፍ	8.666	2.440	4	4.42*	2.776	አስተማማኝ
ድርሰት-አቀፍ	3.890	0.380				

*P<0.05

በቡድን የተጻፉት ድርሰቶች በሰዎችውና በድርሰት አቀፍ ግምገማ ውጤቶቻቸው ልዩነት እንዳላቸው ሆኖ ማረጋገጥ 4.5 ያመለክታል። ይህም ልዩነት በስታቲስቲክስ አስተማማኝ ለመሆን፣ ለምናልባት ስህተት ከ5% ያነሰ በመተው (P=<0.05) ወይም 95% እርግጠኛ በመሆን በተሠራው ስልት የ(10) ዋጋ (4.42) ከቴብል ላይ ከተመዘገበው የ(tcv) ዋጋ (2.766) በልዩ መገኘቱ ማረጋገጫ ይሆናል። በዚህም መሠረት በቡድን የተጻፉት ድርሰቶች ከድርሰት-አወቃቀር ይልቅ፣ በሰዎችው ረገድ የተሻሉ ለመሆናቸው ሆኖ ማረጋገጥ ያሳያል።

በአጠቃላይ በግልጽ ሆነ በቡድን የተጻፉት ድርሰቶች ከድርሰት-አወቃቀር ይልቅ፣ በሰዎችው እኳም የተሻሉ ለመሆናቸው ከድርሰት-አቀፍና ከሰዎችው አቀፍ ግምገማ የተገኙት ውጤቶች ገጽጽ ለመለከቷል። ይህም ውጤት ከክሮል (1990: 149-150) የጥናት ውጤት ጋር ተደጋጋሚነት አለው። በቡድንም ሆነ በግል፣ ድርሰት የጻፉት ተግባራት ለሰዎችውና ለድርሰት አወቃቀር እኩል ትኩረት አልሰጡም። ይህም ተግባራት በሰዎችውና በድርሰት አወቃቀር ተመጣጣኝ ችሎታ እንደሌላቸው ያመለክታል። በሌላ አገልግሎት በ«ጥናት» ድንጋጌ «መጥፎ» ድርሰት ይጻፋሉ ለማለት ይቻላል ይሆናል። የሁለቱ ችሎታዎች አለመመጣጠን ይህን መደምደሚያ ለመስጠት ያስገድዳል።

ፈ) የውጤት ግብራሪያ (Discussion)

ለጥናቱ የተሰበሰቡትን መረጃዎች በመተንተን ሂደት በመጀመሪያ የታየው የመጠይቁ ውጤት ነው። ከትንተናው በፊትም የመጠይቁ አስተማማኝነት ተሰልቶ፣ የተገኘው ውጤት ይህም የመረጃ መሰብሰቢያ መሣሪያው በመካከለኛ ደረጃ አስተገግኝ መሆኑን ያመለክታል። ከዚህ በመተግበሩ በመጠይቁ የተገኙትን መረጃዎች በመተንተን ረገድ ተግራሚዎቹ ድርሰትን በግል፣ በቡድን ወይም በውድድር የመገር ምርጫቸው ተመግግኝ የሆነ ውጤት አለመግኘታቸውን ለመረዳት ተቻሏል። በግል፣ በቡድን የመገር ምርጫቸው አስተማማኝ የሆነ ልዩነት አላሳዩም። በሁለቱ ምርጫዎች የተመዘገቡት ውጤቶች ተመግግይ ባይሆኑም፣ በመካከላቸው ያለው ልዩነት ግን በስታቲስቲካስ አስተማማኝ አይደለም።

ከዚህ ላይ ግን በውድድርና በግል፣ በውድድርና በቡድን የመገር ምርጫቸው መካከል አስተገግኝ የሆነ ልዩነት ታይቷል። ይህንንም ልዩነት የፈጠረው የውድድር ምርጫቸው አመዘኛ መገኘት እንደሆነ ስለቱ አመለካከቷል። ለሁለቱም የጋራ የሆነው የውድድር ምርጫ ነው። ግለትም በግል፣ በቡድን ምርጫዎቻቸው መካከል አስተገግኝ ልዩነት ሳይኖር፣ በውድድርና በግል፣ በቡድንና በውድድር ምርጫዎቻቸው መካከል አስተገግኝ ልዩነት መታየቱ፣ ይህን ልዩነት የፈጠረው ወይም ለልዩነቱ መኖር ያካገያት የሆነው፣ የውድድር ምርጫቸው ከፍተኛነት ለመሆኑ ግረግጫ ይሆናል። በሌላ አካል የተግራሚዎቹ ድርሰትን የመገር ምርጫ ከግል፣ ከቡድን ይልቅ፣ በውድድር ላይ እንደሚያመዘን የመጠይቁ ውጤት አሳይቷል። የዚህም ያካገያቱ ከተግራሚዎቹ የካህን ተደም ልምድ ብሎም ከኢትዮጵያ የትምህርት አመጣጥ ሥርዐት የመነጨ ሳይሆን አይተርም ለግለት ይቻል ይሆናል። የትምህርቱ አመጣጥ ሥርዐት ተግራሚዎች እርስ በርሳቸው እየተወዳዳሩ እንዲማሩ እንጂ፣ በተለይ ተንቱን ለመገር ወይም የተንቱን ቸሎታ ለማዳበር ከሚደረግ ጥረት

እነዚህ እርስ በእርሳቸው እየተረጸጹ እንዲማሩ የሚያበረታታ አይደለም። ስለዚህም የተግራዎቹ ድርሰትን የመማር ምርጫ በውድድር ላይ አመዘና መታየቱ ከትምህርቱ አሰማጥ ሥርዐት የመነጨ ነው ቢባል ምክንያታዊ ይሆናል።

የመጠይቁ ውጤት የተግራዎቹ ድርሰትን የመማር ምርጫ በውድድር ላይ የጊህመዝን መሆኑን ከግመልክቱ በተጨማሪ፣ በተዘዋዋሪም ቢሆን ስለድርሰት ትምህርት የጊህመዝ ጥቅም አለ። ይኸውም ምናልባት እንደነዚህ አይነት ተግራዎችን በውድን አደራጅቶ ለማስተማር ቢታሰብ፣ ጉን ለጉን የተማሪዎቹን የቆየ ለቆዩ ወይም ገፍት መለወጥ አስረገገ መሆኑን ይጠቁማል። በብዙ ልምምድና ከልጥጥሩም የጊህመዝ ውጤት በተጨማሪም በማሳየት የተማሪዎቹን ግምት መለወጥ ይቻል ይሆናል።

ከመጠይቁ ተጽእኖ የታየው የውጤት ትንተና ተጠኝ ተማሪዎች በግልጽ በውድን የጻፏቸው የድርሰት መረጃዎች ውጤት ነው። ድርሰቶቹ ከሰዎስው-አቶና ከድርሰት-አቶና አንገር ተገምግሞው፣ በሁለቱም የተገኘው ውጤት በግል ከተጻፉት ድርሰቶች ይልቅ፣ በውድን የተጻፉት የተሻሉ መሆናቸውን አሳይቷል። በግልጽ በውድን በተጻፉ ድርሰቶች ውስጥ 18 ዓይነት የሰዎስው ስህተቶች ተገኝተዋል። የስህተቶቹም ሥርዓት በመቶኛ ተሰልቷል። በዚህም መሠረት የ18ቱ ሰዎስዎ ሥህተቶች ጠቅ በግልጽ በውድን በተጻፉት ድርሰቶች ላይ በአማካይ ያላቸው ሥርዓት በውድን ከተጻፉት ይልቅ፣ በግል በተጻፉት ድርሰቶች በልጦ ተገኝቷል። ይህም ልዩነት በስታትስቲክስ ሲላካ አስተማማኝ መሆኑን የውጤት ትንተናው አሳይቷል። ውጤቱም በውድን ከጊዳት ድርሰቶች ይልቅ፣ በግል የሚጻፉት ድርሰቶች ሰዎስዎ ሥህተቶች ይበዛቸዋል ወደግል ድምዳሜ የሚያደርስ ይመስላል።

ስለሰዎች ስህተቶች ገምገማ ውጤት በመቀጠል ደግሞ የተገኘው ውጤት የትክክለኛነት- ተዛማጅነትን (Accuracy Ratio) ይመለከታል። ይህን በተመለከተ በተደረገው የውጤት ትንተና በድርሰት ውስጥ እንደ የሰዎች ስህተት በየሰንቱ ቃላት/ሐረጎች እንደሚገኝ ለማወቅ ተችሏል። በዚህም በግልጽ በቡድን ድርሰቶች መካከል በተደረገው ገጽጽር፣ የግል ድርሰቶች በትክክለኛነት-ተዛማጅነት ውጤቶቻቸው፣ ከቡድን ድርሰቶች አገሰው ታይተዋል። የሁለቱን አማካኝ ለአብነት መተሳሰብ ሲያሰረዙ ለምሳሌ፣ የግል ድርሰቶች ትክክለኛነት- ተዛማጅነት ውጤቶች አግካይ ሲገኝ ሲሆን፣ የቡድን ድርሰቶች ግን 8.666 ነው። በዚህ ገጽጽር የቁጥሩ ግሰ የሥህተቱን ብዛት ሲያመለክት፣ የቁጥሩ ከፍተኛነት ግን የሥህተቱን እነስተኛነት ያሳያል። በሌላ አባባል የትክክለኛነት-ተዛማጅነት ውጤቶች አማካይ ሲገኝ የሆነው ድርሰት፣ አግካይ 8.666 ከሆነው ድርሰት የበለጠ ስህተት ይሠራባታል። ይህም ልዩነት በሰታትስቲክስ ሲላካ አስተማማኝ መሆኑን የውጤት ትንተናው አላይቷል።

በውጤት ትንተናው ከትክክለኛነት-ተዛማጅነት ውጤት ቀጥሎ የታየው ደግሞ የሥህተትና ቃላት/ሐረጎች ተዛማጅነት መቶኛ ውጤት ነው። ይህ ስሌት በአንድ ድርሰት ውስጥ የተገኙትን ሰዎች ስህተቶች፣ በዚያው ድርሰት ለተቆጠሩት ቃላት/ሐረጎች መትላ ደግሞ ተካፍሎና በ100 ተባዝቶ የተገኘ ነው። በዚህም መሠረት በግልጽ በቡድን ድርሰቶች መካከል ገጽጽር ሲደረግ፣ ከቡድን ድርሰቶች ይልቅ፣ የግል ድርሰቶች ሰዎች ሥህተት እንደሚበዛቸው የተገኘው ውጤት አላይቷል። ልዩነቱም በሰታትስቲክስ ሲላካ አስተማማኝ ሆኖ ተገኝቷል።

ከላይ በተረዘበት የሰዎች ስህተት ገምገማ ውጤቶች መሠረት ከቡድን ድርሰቶች ይልቅ፣ የግል ድርሰቶች ሰዎች ሥህተት ይበዛቸዋል። ይህም ሂል (1984:86) እንደጠቀሱት፣ የቡድን ድርሰት ስህተት የመቀነስ ዕድሉ ከፍተኛ ነው። ከሚለው

አውነታ ጋር ይጣጣጣል። በቡድን መጻፍ በገል ከመጻፍ የበለጠ ስህተትን የማረምና የመተረረፍ ዕድል ስለሚሰጥ ውጤቱ ምክንያታዊ ይመስላል።

ከሰዎችው አቀፍ ገምገማው የውጤት ትንተና በመተጠልም የድርሰት-አቀፍ ገምገማ ውጤትን በተመለከተ ትንተና ተደርጓል። የድርሰት-አቀፍ ገምገማው መረጃ፣ ሰነድ አረጋጋች ለአያንዳንዱ ድርሰት የመዘገቢያውን ውጤቶች አማካይ መሠረት ያደረገ ነው። አግካቢ የመጨረሻ ውጤት ተደርጎ ከመወሰዱ በፊትም በአራሚዎች መካከል ያለው ስምምነት ወይም የአራሚ-ዘለል አስተማማኝነት ተሰልቷል። በዚህም መሠረት በገል ድርሰቶች የተገኘው የአራሚ-ዘለል አስተማማኝነት ውጤት 0.93 ሲሆን፣ በቡድን ድርሰቶች ደግሞ 0.77 ነው። የመጀመሪያው በጣም ከፍተኛ ስምምነት መኖሩን ሲያመለክት፣ ሁለተኛው ደግሞ ከፍተኛ ስምምነትን ያሳያል።

በዚህም በመተጠል የአግካቢ ውጤቶቻቸውን መሠረት በማድረግ በገልና በቡድን ድርሰቶች መካከል ገጸጸር ሲደረግ፣ አስተማማኝ ልዩነት እንዳላቸው ለመረዳት ተችሏል። ለምሳሌ የገል ድርሰቶች የድርሰት-አቀፍ ገምገማ ውጤቶች አማካይ 3.13 ሲሆን፣ የቡድን ድርሰቶች ደግሞ 3.89 ነው። ይህም ለምናልባት ሥህተት ከ5% ያነሰ በመተው (P<0.05) በስታቲስቲክስ ሲላካ አስተማማኝ ልዩነት መኖሩን አሳይቷል። በዚህም መሰረት ከገል ድርሰቶች ይልቅ፣ የቡድን ድርሰቶች በድርሰት አወቃቀር ውጤቶቻቸው የተሻሉ ናቸው ለግለት ይቻል ይሆናል። ይህም ድርሰትን በቡድን ማድረግ፣ በሰዎችዎ ቅንብር ባቻ ሳይሆን፣ በድርሰት አወቃቀሩም የተሻለ ድርሰት ለመጻፍ፣ ዕድል ይሰጣል ወደግሌ መደምደሚያ ያደርስ ይሆናል።

ይህም ውጤት በክልሉ ድርሰት ላይ ከተጠቀሱት የምርምር ሥራዎች፣ ከጃኩቭስ (1988)፣ ስላቪን (1980) በክልሉ ካቀረቧቸው 28 የምርምር ውጤቶች፣ ከአዊንስና ስትራተን (1980)፣ ከባራ (1973) እንዲሁም ወራል (1981) እንደጠቀሷቸው፣ ከኩይ (1978)፣ ከደንሰንና ሌሎች (1981)፣ ከኩህን (1986) ውጤቶች ጋር

ተደጋጋፊነት አለው። በአጠቃላይ አገላለጽ፣ በእነዚህ ጥናቶች ከግል ሥራ ይልቅ፣ የቡድን ሥራ የተሻለና ውጤታማም እንደሆነ ስለተረጋገጠ፣ የጥናቶቹ ግኝቶች ከዚህ ጥናት ውጤት ጋር ያላቸው ተመሳሳይነት ምክንያታዊ ነው።

በመጨረሻም የግልና የቡድን ድርሰቶች የሰዋሰው አቀፍና የድርሰት-አቀፍ ግምገማ ውጤቶች ተዋላጭ በትንተናው ተመልክቷል። የሁለቱንም በተናጠል ለማየት እንደተሞከረው፣ የግል ድርሰቶች በሰዋሰውና በድርሰት-አቀፍ ግምገማ ውጤቶቻቸው ተዋላጭ አላዩቸው። የአግካይ ውጤቶቻቸውን ለአብነት ጠቅሶ ለማየት ቢሞክር፣ የሰዋሰው-አቀፍ ግምገማ ውጤቶች አግካይ 5.318 ሲሆን፣ የድርሰት-አቀፍ ግምገማ ውጤቶች አግካይ ግን 3.13 ነው። በሁለቱ አግካፎች መካከል ያለው ልዩነትም ለምናልባት ሥዕተት ከ5% ያነሰ በመተው (P=<0.05) በስታቲስቲክስ ሲለካ አስተጋግኝ ለመሆኑ የተገኘው ውጤት አሳይቷል። ከዚህም በመነሳት ድርሰት በግል ሲገለጽ ተግባራዊ፣ ከድርሰት አወቃቀር ችሎታቸው ይልቅ፣ በሰዋሰው ችሎታቸው የተሻሉ ናቸው ለግለት ይቻል ይሆናል።

የቡድን ድርሰቶችንም እንዲሁ በሰዋሰው-አቀፍና በድርሰት-አቀፍ ግምገማ ውጤቶቻቸው ተዋላጭ በግንጎር የተገኘው ውጤት፣ በሁለቱ መካከል ልዩነት እንዲላ አይመልከቷል። የቡድን ድርሰቶች የሰዋሰው ግምገማ ውጤቶቻቸው አግካይ 8.45 ሲሆን፣ የድርሰት-አቀፍ ግን 3.75 ነው። በሁለቱ አግካፎች መካከል የሚታየው ልዩነትም ለምናልባት ስዕተት ከ5% ያነሰ በመተው (P=<0.05) በተሰራው ስሌት አስተጋግኝ ለመሆኑ የተገኘው ውጤት አሳይቷል። ከዚህም በቡድን ድርሰት ሲገለጽ ተግባራዊ፣ በግል እንደሚገለጹት ሁሉ በሰዋሰው ችሎታቸው የተሻሉ ናቸው ወደግል ደቀሞላ ለመድረስ ይቻል ይሆናል። የሰዋሰውና የድርሰት-አቀፍ ግምገማ ውጤቶች ተዋላጭ እንዳይመልከተው፣ በግልም ሆነ በቡድን፣ ድርሰት የጻፉት ተግባራዊ ከድርሰት አወቃቀር ይልቅ፣ በሰዋሰው ችሎታቸው አመዘነው ወይም በልጠው ተገኝተዋል። ይህም ውጤት ከርል (1990) እንግሊዝኛ ቋንቋን እንደውጭ

ደንብ በጊግር ተግራዎች ድርሰት ላይ ካገኙት የምርምር ውጤት ጋር ተመሳሳይነት አለው። በክርል ጥናት የሰዋሰውና የድርሰት አወቃቀር ችሎታዎች እንደግይዳግሙና ተደጋጋሪነት እንደሌላቸው ተመልክቷል። የክርል ጥናት ግን ከዚህ ጥናት ጋር የሚመሳሰለው በውጤቱ እንዲ ለተገኘው ውጤት በሚሰጡት ምክንያቶች አይደለም። ክርል የሰጡት ምክንያት «ተግራዎቹ ለሰዋሰውና ለድርሰት አወቃቀር እኩል ትኩረት ባለመስጠታቸው ነው» የሚል ሲሆን፣ ይህ ምክንያት ግን ለዚህ ጥናት ውጤት የሚሰጥ አይደለም። በሶስተኛው ምዕራፍ ለመግለጫ እንደተሞከረው፣ ለዚህ ጥናት የተመረጡት ተግራዎች በአግርኛ ቋንቋ አፋቸውን የፈቱ ናቸው። ለዚህም (ምንም እንኳን ዕውቀታቸው ምክንያታዊ ባይሆንም) የደንብን ሰዋሰው ከመጀመሪያው ጀምሮ በልምደት አውቀውታል ማለት ይቻላል። የድርሰት አወቃቀር ችሎታቸው ግን በትምህርት ቤት በመማር የሚዳብር ይሆናል። በመሆኑም ተግራዎች በሰዋሰው ችሎታቸው ተሸለው የመገኘታቸው ምስጢር እንደኖረው ከሌላው ተደመው በግወቃቸው ወይም ለሰዋሰው ተደመው በመጋላቸው ነው ቢባል ምክንያታዊ ይሆናል። ከዚህም ውጤት በተለይም በአፍ ሙናቻ ደንብ ድርሰት ለጊግር ተግራዎች ከሰዋሰው ይልቅ፣ ለድርሰት አወቃቀር የበለጠ ትኩረት መስጠት ያስፈልጋል የሚል ሐሳብ መጠቀም ይቻል ይሆናል።

ተደጋጋሚ ስራ ለግሳየት እንደተሞከረው በአጠቃላይ ሲታይ የቡድን ድርሰቶች ከግል ድርሰቶች በሰዋሰው-አቀናና በድርሰት-አቀና ግምገማ ውጤቶቻቸው የተሻሉ ለመሆናቸው የተገኘው ውጤት አመልክቷል። ይህም የቡድን ሥራ ከጥሩ ድርሰት ጋር ተተካኝ ግንኙነት አለው ወደሚለው ድምጻዊ የሚያደርስ ቢሆንም፣ ደግሞ ግን ፍጹም ሳይሆን፣ እንግራዊ ነው። ምክንያቱም የቡድን ድርሰቶች እንደግል ድርሰቶች ሰዋሰዋዊ ስህተቶች አሉባቸው፣ በድርሰት አወቃቀራቸውም ከግል ድርሰቶች የተሻሉ ቢሆኑም ምንም ዓይነት እንክን የሌላባቸው ሆነው አልተገኙም። በሌላ ጭኑል ደግሞ የቡድን ድርሰቶች እንደግል ድርሰቶች በሰዋሰው-አቀና

በደርሰት-አተፍ ገጽገግ ውጤቶቻቸው ተዛምዶ አላሳዩም። የቡድን ሥራው የሁለቱን ችሎታዎች ተዛምዶ ወይም ተደጋጋሪነት አላመለከተም። በዚህም ምክንያት የቡድን ደርሰቶች ከገል ደርሰቶች የተሻሉ መሆናቸውን የተገኘው ውጤት ቢያመለክትም ውጤቱ አገራዊ እንደ ፍጹም አለመሆኑን አጥኝው ለማስገንዘብ ይፈልጋል።

ምዕራፍ አምስት

ግጥቃለያ፣ መደምደማያና አስተያየት

በዚህ ምዕራፍ የጥናቱ አጠቃላይ ግጥቃለያ፣ ጥናቱ የደረሰበት መደምደማያና ከጥናቱ ጋር በተዛመደ መልክ በአጥፊው የተሰጡ አስተያየቶች በቅደምተከተል ይቀርባሉ።

1. ግጥቃለያ፡ ይህ ድርጅት የተገኘውን ክርስቲያን ጥላቻ ጥላቻ ጥላቻ የተገኘውን የዚህ ጥናት ዋና አላማ በግልጽ በቡድን በተጻፉ ድርሰቶች ላይ ንጽጽራዊ ግምገማ በግድረግ፣ ለድርሰት ትምህርት ከሚኖራቸው አዎንታዊ አስተዋጽኦ አንጻር፣ የተሻለውን ግላዮት ነው። በዚህም መሠረት ጥናቱ እንዲመልሳቸው በመጀመሪያ የተነሱት መሠረታዊ ጥያቄዎች ተገሉ ያሉት ነበሩ።

1. ድርሰትን ከመግር አንጻር የቡድን ሥራ አዎንታዊ ወይም አሉታዊ ተፅዕኖ ምንድን ነው? ከመሳሪያው ይህን ግልጽ የተደረገውን ጥናት ጥናት ጥናት ይህን ድርሰት አጻፉ ተግባራዊነቱን አልፈው ግን
2. ቡድኑ ድርሰትን በቡድን ሥራ መካከል ያለው ግንኙነት ምንድን ነው? ጥናት ድርሰት ይህን ግልጽ ጥናት ይህን ድርሰት ይህን ግልጽ
3. ድርሰትን በቡድን እጻፉ በማስተማር ስህተት (የሰዋሰውና የድርሰት አወቃቀር) መተንሰ ይቻላል? ጥናት ድርሰት ይህን ግልጽ ጥናት ይህን ድርሰት
4. የቡድንና የግል ድርሰቶች በሰዋሰውና በድርሰት-አቀፍ ደረጃ ሲገመገሙ የሚያሳዩት ተመሳሳይነትና ልዩነት ምንድን ነው?

5. የቡድንና የግል ድርሰቶች የሰዋሰውና የድርሰት-አቀፍ ግምገማ ተዛምዶ ምን ይመስላል?

6. ድርሰትን በግል፣ በቡድን ወይም በውድድር ከመማር አንጻር የተማሪዎች ምርጫ ምንድን ነው?

እነዚህን ጥያቄዎች በአገጣጡ መመለስ እንዲቻል፣ በመጀመሪያ ተጠኝዎችና የመረጃ መሰብሰቢያ መሳሪያዎች ተመርጠዋል። ተጠኝዎቹ በኢትዮጵያ ቋንቋዎችና ሥነ-ጽሑፍ ክፍል በጣል ድርሰት የተሰኘውን ኩርስ የሚማሩ የሁለተኛ ዓመት ተማሪዎች ናቸው። ከነዚህም በሥርዐታዊ ናሙና ዘዴ የተመረጡ 20 ተማሪዎች በጥናቱ ተጠቅሞ ተሳታፊ ሆነዋል። 20ዎቹን ተማሪዎች በግልና በቡድን ማደራጃት እንዲቻል፣ በመጀመሪያ እያንዳንዳቸው በተመሳሳይ ርዕስ ድርሰት ከጻፉ በኋላ፣ የድርሰቱን ግምገማ መሠረት በማድረግ በትይዩ ችሎታ (mixed ability) ስልት ፣ 15ቱ ተማሪዎች በ5 ቡድን፣ 5ቱ ደግሞ በግል ተደራጅተዋል። በግልና በቡድን የተደራጁት ተማሪዎች በመጀመሪያ ድርሰትን በግል፣ በቡድን ወይም በውድድር መማርን የሚመለከቱ ምርጫዎች ያሉት መጠይቅ ሞልተዋል። ከዚያም ለጥናቱ የጊዜ-ትን ድርሰቶች ከመጻፋቸው በፊት በግል የተደራጁት በግላቸው፣ በቡድን የተደራጁት ደግሞ በጋራ ድርሰት እየጻፉ ተለማምደዋል። ከልምምዱ በኋላ በመጀመሪያው ሴሚስተር ሁለት ሁለት ድርሰት፣ በሁለተኛው ሴሚስትር ደግሞ ሁለት ሁለት ድርሰት በአጠቃላይ በግልና በቡድን አራት አራት ድርሰት ጽፈዋል። ከዚህም በአጠቃላይ 40 ድርሰቶች ለጥናቱ ተሰብስበዋል። ድርሰቶቹ ተፅዕኖ እንዳሉባቸው፣ በሁለተኛው ሴሚስተር ከ5ቱ ቡድኖች አንዳንድ ተማሪዎች በእጣ ተመርጠው፣ ከዚህ በፊት ስለነበራቸው የቡድን ሥራ ልምድ፣ ስለ ቡድን ድርሰት ጠንካራና ደካማ ጉን፣ ድርሰትን በቡድን በመጻፋቸው ስላገኙት ጥቅምና ስላገኙባቸው ችግሮች ቃለ-መጠይቅ ተርጉሟቸዋል።

ከላይ እንደተጠቀሰው ለጥናቱ የሚያስፈልጉት መረጃዎች በመጠይቅ፣ በቃለ-መጠይቅና በድርሰቶች አማካይነት ከተሰበሰቡ በኋላ እስፈላጊው ቆጠራና ግምገማ ተደርጎ ተተገትነዋል። የመጠይቁ አላማ የተማሪዎች ድርሰትን የመማር ምርጫ (learning preference) ከግል፣ ከቡድን ወይም ከወድድር በየትኛው ላይ እንደሚሆን ለግወት ስለነበር፣ መጠይቁ ከተሞላ በኋላ ተማሪዎቹ ለሶስቱ ምርጫዎች የሰጧቸውን መልሶች መሠረት ያደረገ ቆጠራ ተደርጓል። በመቀጠልም በሶስቱ ምርጫዎች መካከል ልዩነት ስለመኖሩ በ"Repeated Measures of ANOVA" ተመር ተረጋግጧል። ይህንንም የልዩነት ጥቆማ መሠረት በማድረግ፣ በሶስቱ ምርጫዎች መካከል አስተማማኝ ልዩነት ስለመኖሩና ይህንንም ልዩነት የፈጠረው የትኛው ምርጫ እንደሆነ ለማሳየት በ"t-test for dependent scores" ቀመር ተሰልጧል። ከዚህ በተጨማሪ የመጠይቁ አስተማማኝነት በኩደር ሪፖርት ሰን 21 ተመር ተሰልጧል።

የመጠይቁ አስተማማኝነት (Reliability) ሪፖርት ሰን 21

ከመጠይቁ በመቀጠልም ከቡድንና ከግል ድርሰቶች የተገኙት መረጃዎች ተተገትነዋል። መረጃዎቹ የድርሰት-አቀፍና የሰዋስው-አቀፍ ግምገማ ውጤቶችን መሠረት ያደረጉ ናቸው። በሰዋስው-አቀፍ ግምገማው 18 ዓይነት የሰዋስው ስህተቶች ከግልና ከቡድን ድርሰቶች ላይ ተመዘገቡዋል። የሁለቱም ድርሰቶች የትክክለኛነት ተግባርነት (በእንደ ድርሰት ውስጥ ያሉት ቃላት/ሐረጎች ጠቅላላ ድምር፣ በዚያው ድርሰት ለተቆጠሩት የሰዋስው ስህተቶች ተካፍሎ)፣ የሥህተትና ቃላት/ሐረጎች ተግባርነት መቶኛ (በእንደ ድርሰት ውስጥ የተቆጠሩት የሰዋስው ስህተቶች ጠቅላላ ድምር፣ በዚያው ድርሰት ውስጥ ለተቆጠሩት ቃላት/ሐረጎች ጠቅላላ ድምር ተካፍሎ) በ100 ተግባርነት) እንዲሁም የድርሰት-አቀፍና የሰዋስው አቀፍ ግምገማ ውጤቶች ተግባር (interface) ተሰልጧል። እነዚህንም ስሌቶች መሠረት በማድረግ በግልና በቡድን ድርሰቶች መካከል አስተማማኝ ልዩነት ስለመኖሩ፣ ዜድ ስኩር ተመርን በመከተል በ-t-test ተረጋግጧል።

የድርሰት-አቀፍ ግምገማው ሶስት አራሚዎች ለአንድ ድርሰት የመዘገቧቸውን ውጤቶች አግካይ መሠረት ያደረገ ሲሆን፣ በአራሚዎች መካከል ያለው የአራሚ-ዘላል አስተግግኝነት ውጤትም ተሰልቷል። ስሌቱም ተሻሻሎ የቀረበውን የኩደር ሪፖርት ለጊዜ ተመርጎ መሠረት ያደረገ ነው። በድርሰት-አቀፍ ግምገማው ለአንድ ድርሰት ሶስት አራሚዎች የመዘገቧቸው ውጤቶች አግካይ በመጨረሻ ውጤትነት ተወሰደ። በግልፅ በቡድን ድርሰቶች መካከል ጎጽጽር ተደርጓል። በሁለቱ ድርሰቶች መካከል ያለው ልዩነትም አስተግግኝ ለመሆኑ፣ ከላይ እንደተጠቀሰው ዜድ ስኩር ተመርጎ በመከተል በ-1000 ተረጋግጧል።

በአጠቃላይ ለጥናቱ የሚያስፈልጉት መረጃዎች በመጠይቅ፣ በቃለ-መጠይቅና በድርሰቶች አግካይነት ተሰባስበው አስፈላጊው ትንተና ከተደረገ በኋላ ከዚህ የሚከተሉት ውጤቶች ተገኝተዋል፡-

- የመጠይቅ አስተግግኝነት (Reliability) 0.68 ነው። ይህም መጠይቁን ሌሎች አጥኚዎች ወደፊት ቢጠቀሙበት ተመሳሳይ ውጤት ሊያሰገኝ እንደሚችል ይጠቁማል።

- የግል ድርሰቶች በግልፅ-አቀፍ የድርሰት-አቀፍ ግምገማ ውጤቶች ድርሰትን በግልፅ በቡድን ወይም በውድድር ከመማር አንጻር፣ የተማሪዎች ምርጫ አስተግግኝ ልዩነት አሳይቷል። ልዩነቱንም የፈጠረው የውድድር ምርጫቸው በመሆኑ፣ የተማሪዎቹ ድርሰትን የመማር ምርጫ በውድድር ላይ አመዘና ተገኝቷል።

- በግልፅ በቡድን ድርሰቶች 18 ዓይነት ሰዎስዎዎ ስህተቶች ተመዘገቡዋል። እነዚህንም ስህተቶች በመስፈርትነት በመጠቀም በሁለቱ ድርሰቶች መካከል በተደረገው ጎጽጽር፣ ከቡድን ድርሰቶች ይልቅ የግል ድርሰቶች የስዎስዎ ስህተት የሚበዛባቸው ሆነው ተገኝተዋል።

- የትክክለኛነት ተዛማጅነት (Accuracy Ratio) ውጤቶችን መሠረት በማድረግ በግልጽ በቡድን ድርሰቶች መካከል የተደረገው ጎጽጽር፣ የቡድን ድርሰቶች ከግል ድርሰቶች የተሻሉ መሆናቸውን አመልክቷል።
- በሥህተትና ቃላት ተዛማጅነት መቶኛ ውጤታቸው የቡድን ድርሰቶች ከግል ድርሰቶች የተሻሉ ናቸው።
- የግልጽ የቡድን ድርሰቶች የአራሚ-ዘለል አስተማማኝነት (Inter-rater Reliability) ውጤቶች በቅደም ተከተል 0.93 እና 0.77 ናቸው።
- በድርሰት-አተፍ ገምገማ ውጤቶቻቸው የቡድን ድርሰቶች ከግል ድርሰቶች የተሻሉ ናቸው።
- የግል ድርሰቶች የሰዎሰው-አተፍና የድርሰት-አተፍ ገምገማ ውጤቶች ተዛምዶ (Interface) አስተማማኝ ልዩነት አሳይቷል። ይህም የግል ድርሰቶች ከድርሰት አወቃቀር ይልቅ፣ በሰዎሰው ቅንብራቸው የተሻሉ መሆናቸውን አመልክቷል።
- የቡድን ድርሰቶች የሰዎሰው-አተፍና የድርሰት-አተፍ ገምገማ ውጤቶች ተዛምዶ አስተማማኝ ልዩነት አሳይቷል። ይህም በቡድን የተጻፉት ድርሰቶች፣ ከድርሰት አወቃቀር ይልቅ፣ በሰዎሰው ቅንብራቸው የተሻሉ መሆናቸውን አመልክቷል።

ቃለ-መጠይቅ ከተረጋገጠው 5 ተማሪዎች መካከል 3ቱ ስለቡድን ድርሰት (ድርሰትን በቡድን እየጻፉ መማርን በተመለከተ) አዎንታዊ ግምት አላቸው።

ቃለ-መጠይቅ ከተረጋገጠው 5 ተማሪዎች ሁሉም ከዚህ በፊት በቡድን እየሠሩ የመማር ልምድ የላቸውም።

ከላይ በዘርዘር የተጠቀሱትን የጥናቱን ውጤቶች መሠረት በማድረግ ጥናቱ የደረሰባቸው መደምደሚያዎች ደግሞ የሚከተሉት ናቸው።

5.2 መደምደሚያ

1. ድርሰትን በግል፣ በቡድን ወይም በውድድር እየጻፉ ከመማር አንጻር የተግራዎቹ ምርጫ (Learning preference) በውድድር ላይ አመዘኗል። ይህም ተግራዎቹ ድርሰትን በግል ወይም በቡድን እየጻፉ መማርን አለመውደዳቸውን ያመለክታል። ከዚህ ይልቅ ከሌላው ጋር እየተወዳደሩ (ለፈተና ተገዥ በመሆን) መማርን ይመርጣሉ ማለት ነው። ከዚህም በቡድን እየሠሩ ለማስተማር ባሉም አዳሰ የማስተማር ስልት ተግራዎቹ በግል፣ ተግባራዊ ለማድረግ፣ አስተዳደራዊ የተማሪዎቹን ምርጫ ማወቅና የተማሪዎቹ ምርጫ፣ ተግባራዊ ሊሆን ከታሰበው የማስተማር ስልት ጋር የሚጋጭ ከሆነ፣ በተገቢ ተግባራዊ ከማድረግ ይልቅ፣ ቀስ በቀስ በማለማመድና ውጤቱንም በተጨማሪ በማሳየት ተግባራዊ ማድረግ አስፈላጊ መሆኑን ለመገንዘብ ይቻላል።
2. ተግራዎችን በትይዩ ችሎታ አደራጅቶ ድርሰት ማጻፍ፣ ለውጤታማነቱ አዎንታዊ አስተዋጽኦ ያለው ይመስላል። ድርሰት የጻፉት 5ቱ ቡድኖች፡

በመጀመሪያ በተናጠል የጻፉትን ድርሰት መሠረት በማድረግ ከፍተኛ፣ መካከለኛና ዝቅተኛ የችሎታ ምድብ የተሰጣቸውን ተማሪዎች አሰባጥረው የያዙ ናቸው። በዚህም መሠረት በ5ቱ ቡድኖች የተጻፉት ድርሰቶች፣ በ5 ተማሪዎች (በግል) ከተጻፉት ድርሰቶች ጋር ሲነጻጸሩ፣ በቡድን የተጻፉት የተሻሉ ናቸው።

3. በግልም ሆነ በቡድን ድርሰት የጻፉት ተማሪዎች፣ በሰዎስውና በድርሰት አወቃቀር እኩል ችሎታ አላላዩም። በግልም ሆነ በቡድን ድርሰት የጻፉት ተማሪዎች ከድርሰት አወቃቀር ይልቅ፣ በሰዎስው ችሎታቸው የተሻሉ መሆናቸውን የተገኘው ውጤት አመልክቷል። የዚህም ምክንያቱ ተጠኝዎቹ በአግርኛ ቋንቋ እፋቸውን የፈቱ በመሆናቸው ቀድመው ለቋንቋው ሰዎስው በመጋለጣቸውና በትምህርት ቤትም ቢሆን የቋንቋው ትምህርት በአብዛኛው በሰዎስው ላይ ብቻ ስለሚያተኩር ሊሆን ይችላል። ይህም የድርሰት አወቃቀርን በተመለከተ ተማሪዎቹ ብዙ መለማመድ እንዳለባቸው ይጠቁጣል።

4. ድርሰትን በቡድን እያጻፉ በማለማመድ ማስተማር (በአንጻራዊ አገላለጽ) የተማሪዎችን የቆየ ገምት/አመለካከት ይለውጣል። ተጠኝ ተማሪዎቹ በግልና በቡድን ተደራጅተው ድርሰት ከመጻፋቸው በፊት በግላዊ፣ በቡድንና በውድድራዊ ሥራ ላይ የንበራቸው ገምት በአንደኛው ላይ ብቻ ያመዘነ ነበር። የሁሉም ምርጫ በውድድር ሥራ ላይ እንደሚያመዘን የመጠይቁ ውጤት አላይቷል። በቡድን እየሠሩ ከተለማመዱና ለጥናቱ የሚያስፈልጉትን ድርሰቶች ከጻፉ በኋላ፣ ለቃለ-መጠይቅ ከተረቡት 5 ተማሪዎች የ3ቱ ገምት ሙሉ በሙሉ ተለውጧል። ሶስቱ ተጠያቂዎች ስለቡድን ሥራ አዎንታዊ ገምት እንዳላቸው ለጥያቄዎቹ ከሰጧቸው መልሶች ለመረዳት ተችሏል።

5. በሰዋሰው-አቀፍና በድርሰት-አቀፍ ግምገማ ውጤቶቻቸው፣ የቡድን ድርሰቶች ከገል ድርሰቶች የተሻሉ ናቸው። ይህም የቡድን ሥራ የተሻለ ድርሰት ለመጻፍ አዎንታዊ አስተዋጽኦ እንዳለው ያመለክታል። ምክንያቱም በቡድን ድርሰት የሚጻፉት ተማሪዎች ቢጋራ የመማማርና የመተራረም ሁኔታው ስለሚመቻቸላቸው ነው።

6. በጥሩ ድርሰትና በቡድን ሥራ መካከል (በአንጻራዊነት) ቀጥተኛ ግንኙነት ያለ ይመስላል። በገልና በቡድን የተጻፉት ድርሰቶች በተመሳሳይ መስፈርቶች ተገምገመው፣ የቡድን ድርሰቶች፣ ከገል ድርሰቶች የተሻሉ ሆነው መገኘታቸው፣ ይህንን መደምደሚያ ያጠናክራል።

5.3 አስተያየት

የጥናቱን ውጤት መሠረት በግድረገ፣ ወደፊት ምን እንዲት መሠራት/መደረግ እንዳለበት በሚል መነሻ፣ ከዚህ ቀጥሎ ያሉት አስተያየቶች በአጥፊው ቀርበዋል።

1. እንደ ኃይለሚካኤል (1993:41) አገለጸ፣ የኢትዮጵያ የመማር ግስተግር ልግድ ታላቁ መሠረት ይዘና ለፈተና ተገዥ ሆኖ፣ በመምህሩ የበላይነት ብቻ የሚመራ እንጂ፣ በተማሪዎች ተግባራዊ ተሳታፊነት ላይ የተመሠረተ ባለመሆኑ፣ በትምህርት ቤት በቡድን ሆኖ ቢጋራ የመሥራት ልማዱ መሠረቱን አልጣለም። የቋንቋው ትምህርትም ቢሆን በሰዋሰው ላይ ያተኮረ በመሆኑ ተማሪዎቹ ልዩ ልዩ ክሊሎችን በራሳቸው እየሰሩ/እየተለማመዱ እንዲማሩ እድል አልሰጧቸውም። ስለዚህም በማንኛውም ደረጃ የቋንቋ መምህራንን የሚያስጠጉ ተጽዕኖ፣ ተማሪዎች በቡድን የመሥራትንና የግሠራትን ልግድ ባህላቸው እንዲያደርጉ፣ በስልጠናው ወቅት

ከፍተኛ ትኩረት መስጠት ይኖርባቸዋል። ይህም በዕውቀትና በጥናት ላይ የተመሠረተ እንዲሆን፣ መምህራኑ ተማሪዎቻቸውን በቡድን እደራጅቶ በማሠራትና አብሮም በመሥራት፣ ድክመትና ጥንካሬውን እየገመገመ፣ ተገባራዊነቱን በተጨማሪም ለማሳየት ቢሞክሩ ይመረጣል።

2.

ተማሪዎችን በቡድን እደራጅቶ ለማስተማር አስቀድሞ ምርጫቸውንና ስለቡድን ሥራ ያላቸውን ገምት ማጥናት ያስፈልጋል። ተማሪዎቹ ከዚህ በፊት በቡድን እየሠሩ የመማር ልምድ ላይኖራቸው ይችላል። ወይም ደገሞ ስለቡድን ሥራ ጠቃሚነትና አዎንታዊ ውጤት ምንም ላይነት ገንዘብ ላይኖራቸውም ይሆናል። በመሆኑም በቡድን እየሠሩ እንዲገባ ሲደረገ፣ እንገዳና ድንገት ደራሽ ስለሚሆንባቸው፣ በጋራ የመሥራት ፍላጎት ላይኖራቸው ይችላል። መምህራም የተማሪዎቹን ልምድ ቀደም ካወቀ በሚያጋጥማቸው ችግር ሁሉ በአገባቡ ለመርዳት ይቸገራቸዋል። በአጠቃላይ ተማሪዎችን ቀደም ማጥናት ከዚህ ሁሉ ችግሮች ያደናል።

3.

ድርሰት አተፍ ደረጃ በሶስት ገምጋሚዎች የሚታረም ድርሰት የአራሚ-ዘለል አስተማማኝነት ውጤቱ ከፍተኛ ነው። በዚህ ጥናት በገልፍ በቡድን ድርሰቶች የተገኙት የአራሚ-ዘለል አስተማማኝነት ውጤቶች (0.93፣ 0.77) የዚህን መደምደሚያ ትክክለኛነት የሚያረጋገጡ ናቸው። ውጤቶቹ የሚያመለክቱት በአራሚዎች መካከል ከፍተኛ ስምምነት መኖሩንና እነዚህ ድርሰቶች በሌሎች ሦስት አራሚዎች ቢገመገሙ ተመሳሳይ የስምምነት ውጤት ሊገኝ እንደሚችል ነው። ስለዚህም የድርሰት ተመራማሪዎች፣ በአንድ ሰው ባቻ ተገምገመው የተመዘገቡትን ውጤቶች መሠረት አድርጎ

ከመንሳት፣ ቢያል በሰሰት አሊያም በሁለት አራሚዎች በተመዘገቡ ውጤቶች ላይ የጥናት ትኩረታቸውን ቢጥሉ ይመረጣል።

4. በቅይጥ ችሎታ ከሚመሠረተው ቡድን የበለጠ ተጠቃሚ የሚሆነው ግን ነው? የሚለው ጥያቄ ተመራማሪዎችን የሚጋብዝ በመሆኑ፣ ወደፊት በሠፊው መጠናት ይኖርበታል። ይህ ጥናት (የእኔ) በቡድን ውስጥ የእያንዳንዱን አባል ተሳትፎ/ መስተጋብር በጥልቀት ያልመረመረ በመሆኑ፣ ጥያቄውን አልመለሰውም። ከኢትዮጵያ ውጭ የተሠሩ ጥናቶችም ቢሆኑ ለጥያቄው የሚሰጡት መልስ የተለያየ ነው። ለምሳሌ፣ ዊቭ (1980:266) እንደጠቀሷቸው፣ ቤኒና ሌምኪ (1971)፣ ከሎዋርድ (1967)፣ ሊፕትና ሊፕት (1968) ሞሎድ (1970)፣ ከሎስተርግን (1970) ዲቭን-ሺሆንና ሌሎች (1976) እና ስጊዝ (1977) በቅይጥ ችሎታ ከሚመሠረተው ቡድን፣ ሁሉም የቡድኑ አባላት ተጠቃሚዎች ናቸው። ከሚል መደምደሚያ ደርሰዋል። ፔትርሰንና ጃንኪ (1979) ደግሞ ከቅይጥ ችሎታ የቡድን አደረጃጀት፣ የበለጠ ተጠቃሚ የሚሆኑት ከፍተኛ ችሎታ ያላቸው እንጂ፣ ዝቅተኛ ችሎታ ያላቸው ተማሪዎች አይደሉም ከሚል መደምደሚያ ሲደርሱ፣ ዊቭ (1977:1980) ግን ከፍተኛና ዝቅተኛ ችሎታ ያላቸው ተማሪዎች ተጠቃሚ ሲሆኑ፣ መካከለኛ ችሎታ ያላቸው ተማሪዎችም አልፎ አልፎ እንደየሁኔታው ተጠቃሚ ናቸው። ከሚል ድምጽ ደርሰዋል።

5. በቅይጥ ችሎታ ቡድን የበለጠ ተሳታፊ የሚሆኑትና ከዚህም ተጠቃሚዎቹ የትኞቹ ናቸው? የሚለው ጥያቄም በተመሳሳይ ሁኔታ የወደፊት ተመራማሪዎችን ትኩረት የሚጋብዝ ነው። ዊቭ (1980:266) እንደጠቀሷቸው፣ ፔትርሰንና ጃንኪ (1979) በቡድን

ውሰጥ የእያንዳንዱን እባል ተሳትፎ በጥናታቸው መርምረዋል።
በዚህም መሠረት በቅይጥ ችሎታ ከሚመሠረተው ቡድን፣ ከፍተኛ
ችሎታ ያላቸው ተማሪዎች ለሌሎችን ለመርዳት በሚያደርጉት ጥረት
ከፍተኛ ተሳትፎ እንዳላቸውና ከዚህም ተጠቃሚ መሆናቸውን
አሳይተዋል። በሌላ በኩል ደግሞ ዝቅተኛ ችሎታ ያላቸው ተማሪዎች
በበዙው ተሳታፊ ለመሆን ችሎታቸው የማያስተማምናቸው ቢሆንም፣
ከፍተኛ ችሎታ ያላቸው ተማሪዎች ከሚያደርጉላቸው እርዳታ
በበዙው ተጠቃሚ እንደሆኑና መካከለኛ ችሎታ ያላቸው ተማሪዎች
ገን በቡድን ሥራው በጎቃት ስለማይሳተፉ በዙም ተጠቃሚ
አለመሆናቸውን ይኸው ጥናት አመልክቷል።

ዋቢዎች

- አለግሁ ፀ.ጋዬ፣ 1986፣ በደኛ ክፍል ተማሪዎች ድርሰት ውስጥ የሚፈጸሙ ስህተቶች ጥናት ላይ የተገኙት /የሁለተኛ ደረጃ ማህጸን ጥናት/ አዲስ አበባ፣ ድህረ ምረቃ ትምህርት ቤት። (ያልታተመ)
- አዎሳሉ አክሊሉ ደግሞ ግጥሙ፣ 1982፣ ጥሩ የማርኛ ድርሰት አንጻራት ያለ ነው፣ አዲስ አበባ፣ ኩራዝ አሳታሚ ድርጅት።
- ክፍል ጋብተማርያም፣ 1986፣ የዘደኛ ክፍል ተማሪዎች ሀሳባቸውን በዕሩኩፍ የመግለፅ ችሎታ። /የሁለተኛ ደረጃ ማህጸን ጥናት/ አዲስ አበባ የኒቨርሲቲ፣ ድህረ ምረቃ ትምህርት ቤት። (ያልታተመ)
- Alaniraw G. Mariam. 1992. The Applicability of Group-work in Learning English. Addis Ababa University, School of Graduate Studies: Unpublished M.A. Thesis.
- Aseb Desta. 1989. "Is Ability Grouping a Threat to Pupil's Self Concept." In The Ethiopian Journal of Education. 11/1:88-115.
- Bruffee, Kenneth A. 1973. "Collaborative Learning: Some Practical Models." In College English. 34/5: 634.
- Brufuit, Christopher. 1990. Communicative Methodology in Language Teaching: The Roles of Fluency and Accuracy. Cambridge: Cambridge University Press.
- Buckingham, Thomas. 1979. "The Goals of Advanced Composition Instructions." In TESOL Quarterly. 13/2:241-254.
- Byrne, Donn. 1992. Techniques for Classroom Interaction. London: Longman.
- Chinobo, Moira. 1986. "Evaluating Compositions With Large Classes." In ELT Journal. 40/1:20-6.
- Cook, Guy. 1990. Discourse. Hong King: Oxford University Press.
- Davies, Ivor K. 1981. Instructional Technique. New York: McGraw-Hill Inc.

- Department of Ethiopian Languages and Literature 1988. Proposal for New Programmes. Addis Ababa University, Institute of Language Studies: unpublished proposal
- Dipietro, Robert J. 1989. Strategic Interaction: Learning Languages Through Scenarios. Cambridge: Cambridge University Press.
- Doff, Adrian. 1991. Teach English: A Training Course for Teachers. London: Cambridge University Press in association with the British Council.
- Duly, Heidi, Marina Burtand Stephen Krashen. 1982. Language Two. Newyork: Oxford University Press.
- Ebel, Rober. 1979. Essentials of Educational Measurement. U.S.A. Prentice Hall Inc.
- Els, Theo Van et al. 1986. Applied Linguistics and the Learning and Teaching of Foreign Languages. London: Edward Arnold (Publishers) Ltd.
- Farrant, J.S. 1988. Principles and Practice of Education. Singapore: Longman.
- Frank, Marcella. 1990. Writing as Thinking: A Guided Process Approach. USA: Prentice-Hall, Inc.
- Gorman, Thomas. 1979 "The Teaching of Composition" in Lois McIntosh Celce Murcia (3d.) Teaching English as a Second or Foreign Language. U.S.A.: New-bury House Publishers, Inc.
- Gower, Roger & Steve Walters. 1983. Teaching Practice Handbook. London: Richard Clay Ltd.
- Halle Michael Aberra. 1993. Developing a service English Syllabus to Meet the Academic Demands and Constraints of the Ethiopian University Context. Addis Ababa University, School of Graduate Studies: Unpublished Ph.D. Thesis.
- Harp-Lyons, Liz. 1990. "Second Language Writing Assessment Issues." in Barbara Kroll (ed.) Second Language Writing. Cambridge: Cambridge University Press.
- Harner, Jeremy. 1991. The Practice of English Language Teaching. London: Longman.

- Heaton, J.D. 1990. Classroom Testing. London: Longman.
- _____. 1991. Writing English Language Tests. London: Longman.
- Hill, L.A. and M. Dobbyn. 1984. A Teacher Training Course for Teachers of EFL. London: Cassell.
- Hinkle, Dennis, William Wiersma and Stephen G. Jurs. 1976. Basic Behavioral Statistics. London: Houghton Mifflin Company.
- Homburg, Taco Justus. 1984. "Holistic Evaluation of ESL Compositions: Can it be validated Objectively?" In TESOL Quarterly. 18/1:87-101.
- Jacobs, George. 1988. "Co-Operative Goal Structure: A Way to Improve Group Activities." In ELT Journal. 42/2:97-101.
- Johnson, David W. & Roger T. Johnson. 1974. "Instructional Goal Structure: Cooperative, Competitive, or Individualistic." In Review of Educational Research. 44/2:213-240.
- Kelly, A.V. 1980. Mixed-Ability Grouping: Theory and Practice. London: Harper & Row, Publishers.
- Kroll, Barbara. 1990. "What Does Time Buy ESL Student Performance on Home Versus Class Compositions." In Barbara Kroll (ed.). Second Language Writing. Cambridge: Cambridge University Press.
- Long, Michael N. and Patricia A. Porter. 1985. "Group Work, Interlanguage Talk, and Second Language Acquisition." in TESOL Quarterly. 19/2:207-225.
- Madsen, Harold S. 1983. Techniques in Testing. Hong Kong: Oxford University Press.
- Mamo Kefele. 1981. Classification and Explanatory Analysis of Student Errors in Advanced English Composition II. 1979-80. Addis Ababa University, School of Graduate Studies: Unpublished M.A. Thesis.
- McCarthy, Michael. 1991. Discourse Analysis for Language Teachers. Cambridge University Press.
- Nolasco, Rob and Lois Arthur. 1990. Large Class. Monica Vincent (ed.) Hong Kong: Macmillan Publishers.

- Norrish, John. 1990. Language Learners and their Errors. Monica Vincent and H. Flavell (eds.) Hong Kong: Modern English Publication.
- Owens, L. & R. G. Straton, 1980. "The Development of a Co-Operative, Competitive, and Individualised Learning Preference Scale for Students." In British Journal of Educational Psychology. 50/2:147-161.
- Raines, Ann. 1983. Techniques in Teaching Writing. Hong Kong.
- Rohwer, William D. 1980. Educational Psychology: Teaching for Student Diversity. New York: Holt, Rinehart and Winston; Oxford University Press.
- Russo, Gloria M. 1990. "Writing: An Interactive Experience." in Wilga M. Rivers (ed.) Interactive Language Teaching. Cambridge: Cambridge University Press.
- Schmuck, Richard A. and Partica A. Schmuck. 1973. Group Process in the Classroom. USA: WMC. Brown Company Publishers
- Slavin, Rober E. 1980. "Cooperative Learning." In Review of Educational Research. 50/2: 315-342.
- _____. 1990. "Achievement Effects of Ability Grouping in Secondary Schools: A Best-Evidence Synthesis." In Review of Educational Research. 60/3: 471-499.
- Underhill, Nic. 1990. Testing Spoken Language: A Handbook of Oral Testing Techniques. Michael Swan (ed.) Cambridge: Cambridge University Press.
- Ur, Penny. 1991. Discussions that work: Task-Centred Fluency Practice. Michael Swan (ed.) New York: Cambridge University Press.
- Webb, Noreen M. 1985. "Verbal Interaction and Learning in Peer-Directed Groups." In Theory into Practice. 24/1: 32-39.
- Webb, Noreen M. 1980 "An Analysis of Group Interaction and Mathematical Errors in Heterogeneous Ability Groups." in British Journal of Educational Psychology. 50/3:266-276.
- Weir, Cyril, J. 1990. Communicative Language Testing. New York: Prentice Hall.
- Worell, Judith and William E. Stilwell. 1981. Psychology for Teacher and Students. New York: McGraw-Hill Book Company.

Wright, Jony. 1987. Roles of Teachers & Learners. New York: Oxford University Press.

Zamel, Vivian, 1983. "The Composing Process of Advanced ESL Students: Six Case Studies." In TESOL Quarterly. 17/2:165-187.

አዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ
የሥነ ልቦና ስራ ቤት
የጥናት ማዕከል
የሥነ ልቦና ስራ ቤት ማዕከል

የጥናት ማዕከል ሥነ ልቦና ስራ ቤት 1987 ዓ.ም በገጽ 92-94 ላይ የተጻፈውን ጥናት ያመለክታል።

በጥናቱ ውስጥ የሥነ ልቦና ስራ ቤት ማዕከል የተጻፈውን ጥናት ያመለክታል። በጥናቱ ውስጥ የሥነ ልቦና ስራ ቤት ማዕከል የተጻፈውን ጥናት ያመለክታል። በጥናቱ ውስጥ የሥነ ልቦና ስራ ቤት ማዕከል የተጻፈውን ጥናት ያመለክታል።

የጥናቱ ውስጥ የሥነ ልቦና ስራ ቤት ማዕከል የተጻፈውን ጥናት ያመለክታል።

በጥናቱ ውስጥ የሥነ ልቦና ስራ ቤት ማዕከል የተጻፈውን ጥናት ያመለክታል።

- 1 - ሥነ ልቦና ስራ ቤት ማዕከል
- 2 - ሥነ ልቦና ስራ ቤት ማዕከል
- 3 - ሥነ ልቦና ስራ ቤት ማዕከል
- 4 - ሥነ ልቦና ስራ ቤት ማዕከል

አባራ-ሀ

አዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ

ድህረ ምረቃ ትምህርት ቤት

ቋንቋዎችና ጥናት ተቋም

የኢትዮጵያ ቋንቋዎችና ሥነጽሑፍ ክፍል

በኢትዮጵያ ቋንቋዎችና ሥነጽሑፍ ክፍል በ1987 ዓ.ም በ2ኛ ዓመት ተማሪዎች የሚሞላ መጠይቅ።

ውድ ተማሪዎች የዚህ መጠይቅ ዋና ዓላማ በቡድንና በግል የተጻፉ ድርሰቶችን በገጽጽራዊ ገምገማ ለማጥናት ለታሰበው የምርምር ሥራ መረጃ ማስገኘት ነው። በመሆኑም በመጠይቁ ውስጥ ላሉት ጥያቄዎች የሚሰጡት እውነተኛ መልሶች ለጥናቱ ከግብ መድረስ ወሳኝ በመሆናቸው መጠይቁን በጥንቃቄ በመመላት እንድትተባበሩኝ በትህትና እጠይቃለሁ።

መመሪያ፡- የመጠይቁ አሞላል ከየጥያቄዎቹ ፊት ለፊት ከተሰጡት ከ1-4 ካሉት ቁጥሮች አንዱን በቻ መርጦ በመክበብ ነው።

ማሳሰቢያ፡- በመጠይቁ ከየጥያቄዎቹ ፊት ለፊት የተሰጡት አራት ቁጥሮች ተጥሎ ያሉትን የውሳኔ ሀሳቦች የያዙ ናቸው።

- 4 = በጣም እስማማለሁ፤
- 3 = እስማማለሁ፤
- 2 = አልስማማም፤
- 1 = በጣም አልስማማም፤

1. መኖሩ በክፍል ውስጥ ተማሪዎቹ ድርሰት በቡድን እንዲጸፉ ግድረት የተማሪዎቹን ድክመትና ጥንካሬ ለማወቅ/ ለመረዳት ይረዳል ብዬ አምናለሁ!	4	3	2	1
2. የድርሰት ጽሑፊን በምረጥው ፍጥነት/ጊዜ ለማጠናቀቅ ለብቻዬ መሥራትን እመርጣለሁ!	4	3	2	1
3. በድርሰት ጽሑፍ/መልመጃ ውሳኔ ላይ ለመድረስ ሌሎች ተማሪዎችን በግግር የግጥም ሀሳቦች ከራስ ሀሳብ ጋር ማቀናጀት ይጠቅማል ብዬ አምናለሁ!	4	3	2	1
4. በክፍል ውስጥ ድርሰት በቡድን መጻፍ ያስፈራኛል!				
5. በትምህርት ቤት ባቻዬን መሥራት አልወድም				
6. በክፍል ውስጥ ከጉባዔ ተማሪዎች ጋር ድርሰት በቡድን መጻፍ እወዳለሁ!				
7. በትምህርት ክለሎች ተማሪዎች በልጦ መገኘትን እመኛለሁ!				
8. የሌሎች ተማሪዎች ሀሳብ ብዙ ጊዜ የራሴን ያህል ጥሩ አይሆንልኝም!				
9. ትምህርት ቤት ውስጥ በቡድን መሥራት እወዳለሁ!				
10. ድርሰት ስጽፍ የእኔን ሀሳብ ሌሎች ተማሪዎች ከሚሰጡኝ ሀሳቦች ጋር አቀናጃኝ ለመጠቀም ብቻ እወዳለሁ!				
11. በትምህርት ቤት አባቶቼ ጊዜ ባቻዬን ስለራ ብቸኝነት ይሰማኛል! ደስተኛም አልሆንም				
12. በክፍል ውስጥ የድርሰት መልመጃዎችን በቡድን ከሠራን ድርሰቱን ተሎ ጽፈን እንጨርሳለን!				
13. በትምህርት ቤት ባቻዬን ስምን ጥሩ አሠራለሁ!				
14. እኔ ባህላዊት ቡድን ውስጥ ያሉ ተማሪዎች ጥሩ እንዲሰሩ መርዳት እወዳለሁ!				

15. በትምህርት ቤት ከሌሎች ተማሪዎች የተሻለ ለመሥራት የምግብ ክርክር ከሆነ ቶሎ እማራለሁ፤	4	3	2	1
16. በድርሰት ትምህርት በጣም ዝቅተኛ ውጤት ባገኝም ግድ የለኝም፤				
17. እሁን ራሴን ችግር ከሠራሁ ወደፊት ይበልጥ የተሻለ ለመሥራት እችላለሁ፤				
18. በክፍል ውስጥ ብቻዬን መሥራት እንዳለብኝ ስረዳ ጥሩ ሥራ አልሠራኩም፤				
19. በትምህርት ቤት ሌሎች ተማሪዎች ከእኔ ለመብለጥ ከሚያደርጉት ጥረት በፀ ይማራሉ ብዬ አምናለሁ፤				
20. ሥራዬን ይበልጥ የምወደው ማንም ሳያገዝኝ ብቻዬን ሥሠራው ነው፤				
21. እሁን በቡድን መሥራቱ ወደፊት ከሌሎች ጋር እንደሠራ ይረዳኛል፤				
22. በትምህርት ቤት ከሌሎች ተማሪዎች የተሻለ ለመሥራት መጥከሪ ወደፊት በደንብ እንደሠራ ያደርገኛል፤				
23. ሆኖ ለራሴ ብቻ ማድረግ አወዳለሁ፤				
24. በክፍል ውስጥ የሚሰጠኝን ሥራ ሌሎችን ሳልመለከት ራሴን ችግር መሥራት አወዳለሁ፤				
25. በትምህርት ቤት በጠቃሚነት ጊዜ ከሌሎች ተማሪዎች የተሻለ ለመሥራት እያሰጠኩ የምሠራው ሥራ የዚያን ያህል ጥሩ አይሆንልኝም፤				
26. በትምህርት ቤት ሁል ጊዜ ከሌሎች ተማሪዎች ተሸሎ ለመገኘት ማር አልወድኩም፤				
27. በትምህርት ቤት ከሌሎች ተማሪዎች ጋር መስራት አልወድኩም፤				

28. በትምህርት ክልሎች ተማሪዎች ተሽሎ ለመገኘት መሞከራ ለወደፊት ሥራዬ ለኢትዮ ለንደሆን ይረዳኛል!

29. በትምህርት ቤት ከጥሩ ውሳኔ ላይ የምደርሰው በራሴ ሀሳብ ብቻ ስመራ ነው!

30. በትምህርት ቤት ክልሎች ተማሪዎች ተሽሎ ለመገኘት መጣር አወዳለሁ!

አመሰግናለሁ

ማረው ዓለሙ

Table 1.1. Frequency of the responses of the respondents to the questionnaire (Total)

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	TOTAL
1	4	1	2	2	2	4	2	2	4	3	3	3	4	2	4	2	4	1	3	3	1	3	3	3	3	3	4	1	1	77	
2	3	2	3	4	2	3	2	3	4	2	2	2	4	4	2	1	2	3	1	4	3	1	3	3	4	1	3	2	4	79	
3	1	4	4	4	1	3	1	1	4	4	1	4	4	2	4	4	1	4	4	1	4	4	1	4	4	1	4	1	4	80	
4	4	1	4	4	3	4	4	4	1	2	1	2	4	4	4	4	4	2	4	4	2	4	2	3	1	4	4	1	4	97	
5	2	4	3	3	2	2	3	2	3	2	2	2	3	3	4	1	3	3	4	3	3	1	3	2	2	4	4	1	4	80	
6	1	4	4	3	4	2	4	1	3	4	1	2	4	4	4	3	4	4	3	3	4	1	3	2	2	4	3	2	3	96	
7	2	4	4	3	4	4	4	2	4	2	1	1	4	4	1	3	4	3	4	4	3	4	1	4	3	4	3	4	3	97	
8	3	2	4	3	3	3	4	2	3	4	3	3	3	4	3	2	4	3	4	4	2	4	2	4	2	4	3	4	3	91	
9	4	2	4	3	4	3	4	1	4	4	3	4	4	4	4	4	3	3	3	3	4	3	2	3	2	3	3	3	4	101	
10	1	4	4	4	4	4	4	3	1	2	4	3	4	3	3	4	4	4	4	4	4	3	4	2	4	4	4	1	4	99	
11	2	4	2	3	2	2	3	2	2	3	2	3	3	3	3	3	4	4	4	4	3	4	2	4	4	4	4	1	4	75	
12	1	3	1	2	4	1	4	2	1	1	1	1	4	3	3	4	3	3	4	3	1	1	1	4	3	3	2	3	2	3	76
13	2	4	4	4	1	4	4	3	4	1	4	4	4	4	4	4	2	3	2	4	4	1	3	2	3	1	4	2	3	91	
14	3	3	4	3	2	4	4	3	3	4	1	2	4	4	4	3	4	2	4	4	3	4	2	4	3	4	2	4	4	97	
15	1	4	4	3	3	3	4	2	3	3	3	3	4	4	4	3	3	4	4	4	3	4	1	4	2	4	3	4	4	95	
16	3	4	4	3	3	3	4	3	4	4	4	4	3	3	3	4	3	3	4	3	3	2	3	3	2	2	3	3	3	94	
17	1	4	4	1	1	3	4	3	4	3	3	3	3	3	4	3	3	3	3	3	2	3	2	3	4	4	3	3	3	86	
18	2	3	2	3	3	4	3	3	3	3	3	3	3	3	4	4	4	3	3	3	3	4	2	3	3	4	3	3	3	90	
19	2	3	4	4	4	4	4	4	4	4	3	3	4	4	4	3	4	4	3	3	3	2	3	3	2	1	4	2	4	96	
20	4	4	4	1	1	3	4	2	4	3	1	2	3	4	4	3	3	4	3	3	3	4	3	4	3	4	3	4	2	4	94
TOTAL	44	67	68	60	56	57	75	48	56	65	55	34	56	72	69	67	69	64	62	60	66	67	34	66	51	70	53	72	45	71	1801

$$KH_{21} = \frac{n}{n-1} \left(1 - \frac{\bar{x} (1 - \frac{\bar{x}}{n})}{s_x^2} \right) = \frac{120}{119} \left(1 - \frac{(90.05(1 - \frac{90.05}{120}))}{68.787} \right) \quad \begin{matrix} \sum x = 1801 \\ \bar{x} = 90.05 \\ s_x^2 = 68.787 \end{matrix}$$

$$= 0.68$$

- Where:
- n - The number of items multiplied by the possible high score (4x30)
 - \bar{x} - The mean score on the questionnaire for all the respondents'
 - s_x^2 - The standard deviation of all the respondents scores.

115

U.S. ... (K Repeated Measures of ANOVA)

	FAC			Ti	Ti ²
	01A	0027	00-00C	(Ti)	ni
1	24	23	30	77	1976.33
2	18	30	31	79	2080.33
3	34	35	31	90	2700.00
4	24	36	37	97	3136.33
5	24	28	28	80	2133.33
6	32	28	36	96	3072.00
7	33	30	34	97	3136.33
8	29	33	29	91	2760.33
9	31	37	33	101	3400.33
10	35	29	35	99	3267.00
11	26	23	26	75	1875.00
12	27	19	30	76	1925.00
13	24	33	34	91	2760.33
14	28	32	37	97	3136.33
15	32	28	35	95	3008.33
16	34	30	30	94	2945.33
17	27	25	34	86	2465.33
18	32	25	33	90	2700.00
19	31	31	34	96	3072.00
20	27	32	35	94	2945.33
21	20	20	20	N = 60	$\sum \frac{T_i^2}{n_i} = 54485.29$
T1	572	577	652	T = 1801	
T2	28.6	28.85	32.6	$\frac{T^2}{N} = 54060.02$	
T3	16736	17039	21434	$\sum_{j=1}^k \sum_{i=1}^{n_j} X_{ij}^2 = 55209$	
$\sum_{j=1}^k \frac{T_j^2}{n_j}$	16359.2	16646.45	21255.2	$\sum_{j=1}^k \frac{(T_j)^2}{n_j} = 54260.85$	

$$SST = \sum_{j=1}^K \sum_{i=1}^{n_j} x_{ij}^2 - \frac{(T)^2}{N} = 55209 - 54060.2 = 1148.98$$

$$SSI = \sum_{i=1}^n \frac{(T_i)^2}{n_i} - \frac{(T)^2}{N} = 54495.29 - 54060.02 = 435.27$$

$$SSO = \sum_{j=1}^K \frac{(T_j)^2}{n_j} - \frac{(T)^2}{N} = 54260.85 - 54060.02 = 200.83$$

$$SSRes = SST - SSI - SSO = 1148.98 - 435.27 - 200.83 = 512.88$$

$$MSI = \frac{SSI}{n-1} = \frac{435.27}{20-1} = 22.91$$

$$MSO = \frac{SSO}{K-1} = \frac{200.83}{3-1} = 100.415$$

$$MSRes = \frac{SSRes}{(K-1)(n_j-1)} = \frac{512.88}{(3-1)(20-1)} = 13.50$$

$$F = \frac{MSO}{MSRes} = \frac{100.415}{13.50} = 7.44$$

U-2.2 Table 2.2 (Summary Table for Repeated Measures of ANOVA)

Source	SS	SS	df	MS	F
Occasions	SSO	200.83	2	100.415	7.44
Individuals	SSI	435.27	19	22.91	
Residual	SSRes	512.88	38		
Total	SST	1148.98	59		

0.3 F-TEST (COVARIANCE MATRIX) FOR REGRESSION
 REG. ABT. (d.f. dependent test)

FREQ. DATA	1. DATA			2. DATA			3. DATA			
	x	y	xy	x	y	xy	x	y	xy	
1	24	23	30	-1	1	6	36	7	49	
2	18	30	31	12	144	13	169	1	1	
3	34	35	31	1	1	-3	9	-4	16	
4	24	36	37	12	144	13	169	1	1	
5	24	28	28	4	16	4	16	0	0	
6	32	28	36	-4	16	4	16	8	64	
7	33	30	34	-3	9	1	1	4	16	
8	29	33	29	4	16	0	0	-4	16	
9	31	37	33	6	36	2	4	-4	16	
10	35	29	35	-6	36	0	0	6	36	
11	26	23	26	-3	9	0	0	3	9	
12	27	19	30	-8	64	3	9	11	121	
13	24	33	34	9	81	10	100	1	1	
14	28	32	37	4	16	9	81	5	25	
15	32	28	35	-4	16	3	9	7	49	
16	34	30	30	-4	16	-4	16	0	0	
17	27	25	34	-2	4	7	49	9	81	
18	32	25	33	-7	49	1	1	8	64	
19	31	31	34	0	0	3	9	3	9	
20	27	32	35	5	25	8	64	3	9	
				<u>11</u>	<u>499</u>	<u>80</u>	<u>758</u>	<u>65</u>	<u>583</u>	

$$t = \frac{\bar{d}_i}{\sqrt{\frac{1}{n-1} \sum_{j=1}^n (d_j - \bar{d}_i)^2}}$$

$$1. t_1(2-1) = \frac{13}{\sqrt{\frac{1}{19} \sum_{j=1}^{20} (d_j - 13)^2}} = \frac{13}{26.80627006} = 2.557$$

$$2. t_2(3-1) = \frac{80}{\sqrt{\frac{1}{19} \sum_{j=1}^{20} (d_j - 80)^2}} = \frac{80}{27.64435795} = 2.894$$

$$3. t_3(3-2) = \frac{65}{\sqrt{\frac{1}{19} \sum_{j=1}^{20} (d_j - 65)^2}} = \frac{65}{19.781703} = 3.286$$

እዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ
ድህረ ምረቃ ትምህርት ቤት
ጽንጻዎች ጥናት ተቋም

ሀ-4 በኢትዮጵያ ጽንጻዎችና ሥነ ጽሁፍ ክፍል ለ2ኛ ዓመት ተማሪዎች
የተረበ ቃለ-መጠይቅ

ቀን: 20/08/87 ዓ.ም

ቦታ: በጽንጻዎች ጥናት ተቋም ህንፃ! ቢሮ ቁጥር 121

ለተጠያቂ ተማሪዎች፡- የዚህ ቃለ መጠይቅ ዋና ዓላማ በግልጽና በቡድን የሚጻፉ ድርሰቶችን በገጽጽራዊ ገምገማ ለማጥናት ለታስበው የምርምር ሥራ መረጃ ማስገኘት ነው። ከመጠይቁ የሚገኘው መረጃ ከታለመለት ዓለማዊ ውጭ ለሌላ ተገባር አይውልም። በመሆኑም ከዚህ ቀጥሎ ለማነሳቸው ጥያቄዎች እውነተኛና ትክክለኛ መልስ እንድትሰጡ/ እንድትሰጡኝ በትህትና እጠይቃለሁ።

1. ከዚህ በፊት በትምህርት ቤት በቡድን የመሥራት ልምድ ነበረህ/ነበረሽ?
2. በአንተ/በአንቺ አስተያየት ድርሰትን በቡድን እየጻፉ መማር ከጠንካራና ከደካማ ጉን አንጻር እንዴት ሊተኝ ይችላል?
3. ድርሰትን በቡድን ስትጻፉ! አንተ/አንቺ ያለህበትን/ያለሽበትን ቡድን ያገጠሙት ችግሮች ምን ምን ነበሩ?
4. ድርሰትን በቡድን በመጻፍ ያገኘሽው/ ያገኘሽው ጥቅም ምንድን ነው?
5. ድርሰትን በቡድን እየጻፉ ከመማርና በግል እየጻፉ ከመማር ወይም መምህሩ ስለድርሰት ምንነት የሚያደርገውን ገለፃ በማዳመጥ ወይም በመጻፍ ከመማር ለአንተ/ለአንቺ የትኛው ይመረጣል?
6. ድርሰትን በቡድን እየጻፉ የማስተማር ስልትን መምህራን ወደፊት ቢጠቀሙበት ወይስ ባይጠቀሙበት ትመርጣለህ/ትመርጫለሽ? ለምን?
7. ድርሰትን በቡድን እየጻፉ ለማስተማር ቡድኑ እንዴት ቢደራጅ ይመረጣል ትላለህ/ትያለሽ? ለምን?

8. ድርሰትን በቡድን በመጻፍ/በመጻፍሽ ትምህርቱን ወደድከው/ ወደድሽው ወይስ ጠላሽው/ጠላሽው?

ሁ.5 የቃለ መጠይቁ ማጠቃለያ

1. አምስቱም ተጠያቂዎች ከዚህ በፊት በትምህርት ቤት በቡድን የመሥራት ልምድ አልነበራቸውም። ተጠያቂዎቹ ከክፍል ውጭ ከጓደኞቻቸው ጋር በመሆን ከሚሠሩት በስተቀር በክፍል ውስጥ በቡድን የመሥራት ልምድ እንዳልነበራቸው ገልጸዋል።

2. የቡድን ድርሰትን ጠንካራ ጉን በተመለከተ ሁሉም ተጠያቂዎች በርካታ ሀሳቦችን ለማመንጨትና እነሱንም በጋራ ተወያይቶ ውጤት ያለው ድርሰት ለመጻፍ በማስቻሉ ጠቃሚነት እንዳለው አመልክተዋል። በተጨማሪም ድርሰትን ለመጻፍ በርካታ ሀሳቦች ስለሚያስፈልጉና እነሱንም በስርዐት ለማደራጀት ከተለያዩ ሰው የሚሰጠው አስተያየት ጠቃሚነት እንዳለው ገልጸዋል። የድርሰቱን ረቂቅ በማረም በኩልም ለአንዱ ያልታየው ችግር ለሌላው ሊታየው ስለሚችል፣ በዚህ ረገድም በቡድን ድርሰት መጻፍ ጠንካራ ጉን እንዳለው አሳይተዋል። ደካማ ጉኑን በተመለከተ ደግሞ አንድ ሰው የራሱን ድርሰት የመጻፍ ስልት በማዳበር፣ የራሱን ሀሳብ ራሱን ችሎ ለመገለፅ አለማስቻሉ፣ በአንድ በኩል የሚጠቀስ መሆኑንና ከጊዜ አንጻርም የድርሰት ረቂቅን በግል ነድፎ፣ እንደገና ይህንኑ ረቂቅ በጋራ ተወያይቶ፣ የድርሰቱን አስተዋጽኦ/ቢጋር በግልና በጋራ ነድፎ አንድ ወጥ ድርሰት ለመጻፍ ሠፊ ጊዜ በማስፈለጉ ድካሙት እንዳለበት ገልጸዋል።

3. ተጠያቂዎቹ ድርሰት በቡድን ሲጻፉ፣ ከተለያዩ ሰው የሚፈልቁትን ሀሳቦች ለመምረጥ ይቸገሩ እንደነበርና በተለይም የመጨረሻውን ረቂቅ ለመጻፍ «የእኔ ይሻላል/ የእኔ ሀሳብ መግባት አለበት» በሚሉ ጉዳዮች ላይ ብዙ የመጨቃጨቅና የመከራከር ችግር አጋጥሟቸው እንደነበር ጠቅሰዋል። ከዚህ ሌላ ድርሰቱን ከክፍል ውጭ በሚጻፉበት ጊዜ፣ ሁሉም የቡድን አባላት የቀጠሮ ሰለታቸውን አክብረው አለመገኘታቸው ሌላው ችግራቸው እንደነበር አመልክተዋል።

4. ድርሰትን በቡድን በመጻፋቸው፣ እንዲያውም የማያውቀው ወይም ለእንደኛው እዲስ የሆነው ሀሳብ ከሌላው ስለሚገኝ፣ ሁላቸውም የየራሳቸውን ዕውቀትና ልምድ አቀናጅተው ለመሥራት በመቻላቸው ተጠቃሚ መሆናቸውን አራቱ ተጠያቂዎች ገልጸዋል። እንደኛው ተጠያቂ ግን ድርሰት በቡድን መጻፍ ደካማነትንና ጥገኝነትን የሚያመለክት በመሆኑ ጉዳት እንጂ ጥቅም እንደሌለው ገልጿል። እንደተማሪው ዕምነት እንደ ሰው ራሱን ችሎ ካልሠራ አቅሙንና ችሎታውን ለማወቅ አይችልም።

5. ለስቲ ተጠያቂዎች በቡድን እየጻፉ ድርሰት መማር የሚመረጥ መሆኑን ሲገልጹ፣ ሁለቱ ግን በመምህሩ ገለጻና በግል እየጻፉ መማር የሚመረጥ መሆኑን አሳይተዋል።

6. ለስቲ ተጠያቂዎች ድርሰትን በቡድን እየጻፉ የማስተማር ስልትን መምህራን ወደፊት ቢጠቀሙበት የሚመርጡ መሆናቸውን ሲገልጹ፣ ሁለቱ ግን አልተስማሙም። የሚስማሙ መሆናቸውን የገለጹት፣ ተማሪዎች በችሎታቸው ስለሚለያዩ! ይህም እንዲሁ ከሌላው ለመማር ዕድል ስለሚሰጥ፣ ዝቅተኛ ችሎታ ያላቸው ተማሪዎች በተለይ ከእነሱ የተሻለ ችሎታ ካላቸው ተማሪዎች ለመማር ስለሚችሉ፣ ስህተትንም ቢጋራ መተራረፍ ስለሚቻል! ይህ አይነቱ የማስተማር ስልት ጠቃሚና ምክንያታዊ መሆኑንም አስረድተዋል። የማይስማሙት ሁለቱ ተጠያቂዎች ደግሞ፣ የቡድን ሥራ የራስን ማንነት በትክክል ስለማያሳይ፣ የተለያዩ ሀሳብ ያላቸው ተማሪዎች ቢጋራ ለመስማማት ስለማይችሉ፣ እርስ በርስ ከመስማማት ይልቅ ግጭተን ስለሚያስከትል፣ በማንኛውም ደረጃ ቢሆን፣ መምህራን ባይጠቀሙበት የሚመርጡ መሆናቸውን ገልጸዋል።

7. ለስቲ ተጠያቂዎች መምህሩ የተማሪዎቹን ችሎታ በማጥናት ደካማውን ከጠንካራው እያሰባጠረ ቡድኑን ቢያደራጅ ይሻላል ሲሉ፣ ሁለቱ ደግሞ ተማሪዎቹ በራሳቸው ፍላጎት ቡድኑን ቢመሠርቱ የሚመርጡ መሆናቸውን ገልጸዋል። በአስተማሪው ምርጫ ቡድኑ መደራጀት አለበት የሚሉት፣ እንዲሁ ከሌላው መማር እንዲችልና በአጠቃላይ እርስ በርስ የመግግር ዕድል እንዲኖር ይህ አደረጃጀት የሚመረጥ መሆኑን አስረድተዋል። የተማሪዎቹ ምርጫ ከግምት ውስጥ መግባት አለበት የሚሉት ደግሞ አለመግባባትን ለማስወገድና የጋራ ስምምነት ያለው ሥራ ለመሥራት ተማሪዎቹ በምርጫቸው ይደራጁ ብለዋል።

8. ድርሰትን በቡድን በመጻፋቸው፣ አምስቱም ተጠያቂዎች ትምህርቱን እንዲወዱት እንጂ እንዲጠሉት ምክንያት እንዳልሆናቸው ገልፀዋል። ለአንዳንዶቹ በተለይ ከዚህ በፊት ይጠሉት የነበረውን የድርሰት ትምህርት እንዲወዱት ምክንያት እንደሆናቸው ከሰጡት መልስ ለመረዳት ተችሏል።

EM

Page 400

ለባሪ - ለ

በግል የተገፉ ድርሰቶች ፊቶ ኮፒ

2/6 ~~2/6~~

Q. 100

I.R. 0222/82

ΠΡΟΤΥΠΟ Μ. Π. 2017

17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

5 17 6 17
 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20
 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40
 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60
 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80
 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100
 101 102 103 104 105 106 107 108 109 110 111 112 113 114 115 116 117 118 119 120
 121 122 123 124 125 126 127 128 129 130 131 132 133 134 135 136 137 138 139 140
 141 142 143 144 145 146 147 148 149 150 151 152 153 154 155 156 157 158 159 160
 161 162 163 164 165 166 167 168 169 170 171 172 173 174 175 176 177 178 179 180
 181 182 183 184 185 186 187 188 189 190 191 192 193 194 195 196 197 198 199 200
 201 202 203 204 205 206 207 208 209 210 211 212 213 214 215 216 217 218 219 220
 221 222 223 224 225 226 227 228 229 230 231 232 233 234 235 236 237 238 239 240
 241 242 243 244 245 246 247 248 249 250 251 252 253 254 255 256 257 258 259 260
 261 262 263 264 265 266 267 268 269 270 271 272 273 274 275 276 277 278 279 280
 281 282 283 284 285 286 287 288 289 290 291 292 293 294 295 296 297 298 299 300
 301 302 303 304 305 306 307 308 309 310 311 312 313 314 315 316 317 318 319 320
 321 322 323 324 325 326 327 328 329 330 331 332 333 334 335 336 337 338 339 340
 341 342 343 344 345 346 347 348 349 350 351 352 353 354 355 356 357 358 359 360
 361 362 363 364 365 366 367 368 369 370 371 372 373 374 375 376 377 378 379 380
 381 382 383 384 385 386 387 388 389 390 391 392 393 394 395 396 397 398 399 400
 401 402 403 404 405 406 407 408 409 410 411 412 413 414 415 416 417 418 419 420
 421 422 423 424 425 426 427 428 429 430 431 432 433 434 435 436 437 438 439 440
 441 442 443 444 445 446 447 448 449 450 451 452 453 454 455 456 457 458 459 460
 461 462 463 464 465 466 467 468 469 470 471 472 473 474 475 476 477 478 479 480
 481 482 483 484 485 486 487 488 489 490 491 492 493 494 495 496 497 498 499 500
 501 502 503 504 505 506 507 508 509 510 511 512 513 514 515 516 517 518 519 520
 521 522 523 524 525 526 527 528 529 530 531 532 533 534 535 536 537 538 539 540
 541 542 543 544 545 546 547 548 549 550 551 552 553 554 555 556 557 558 559 560
 561 562 563 564 565 566 567 568 569 570 571 572 573 574 575 576 577 578 579 580
 581 582 583 584 585 586 587 588 589 590 591 592 593 594 595 596 597 598 599 600
 601 602 603 604 605 606 607 608 609 610 611 612 613 614 615 616 617 618 619 620
 621 622 623 624 625 626 627 628 629 630 631 632 633 634 635 636 637 638 639 640
 641 642 643 644 645 646 647 648 649 650 651 652 653 654 655 656 657 658 659 660
 661 662 663 664 665 666 667 668 669 670 671 672 673 674 675 676 677 678 679 680
 681 682 683 684 685 686 687 688 689 690 691 692 693 694 695 696 697 698 699 700
 701 702 703 704 705 706 707 708 709 710 711 712 713 714 715 716 717 718 719 720
 721 722 723 724 725 726 727 728 729 730 731 732 733 734 735 736 737 738 739 740
 741 742 743 744 745 746 747 748 749 750 751 752 753 754 755 756 757 758 759 760
 761 762 763 764 765 766 767 768 769 770 771 772 773 774 775 776 777 778 779 780
 781 782 783 784 785 786 787 788 789 790 791 792 793 794 795 796 797 798 799 800
 801 802 803 804 805 806 807 808 809 810 811 812 813 814 815 816 817 818 819 820
 821 822 823 824 825 826 827 828 829 830 831 832 833 834 835 836 837 838 839 840
 841 842 843 844 845 846 847 848 849 850 851 852 853 854 855 856 857 858 859 860
 861 862 863 864 865 866 867 868 869 870 871 872 873 874 875 876 877 878 879 880
 881 882 883 884 885 886 887 888 889 890 891 892 893 894 895 896 897 898 899 900
 901 902 903 904 905 906 907 908 909 910 911 912 913 914 915 916 917 918 919 920
 921 922 923 924 925 926 927 928 929 930 931 932 933 934 935 936 937 938 939 940
 941 942 943 944 945 946 947 948 949 950 951 952 953 954 955 956 957 958 959 960
 961 962 963 964 965 966 967 968 969 970 971 972 973 974 975 976 977 978 979 980
 981 982 983 984 985 986 987 988 989 990 991 992 993 994 995 996 997 998 999 1000

PLTS 1903

17
 8
 17
 10
 17
 3

17
 14
 17
 14
 3

14
 17
 14
 10

14

Handwritten signature or initials in the top left corner.

Handwritten text at the top right, possibly a date or reference number.

Handwritten title or section header in the center of the page.

Main body of handwritten text, consisting of approximately 25 lines of dense script. The text is written in a cursive style and includes various numbers (e.g., 17, 10, 15, 14, 18, 12, 16) interspersed throughout the lines.

Handwritten notes at the top right corner.

56

Handwritten title or header text.

Main body of handwritten text, consisting of multiple lines of entries with various numbers and symbols.

ለ.2 በግልጽ በቡድን ድርሰቶች መካከል የሰዎችው ስህተቶች ብዛት ልዩነት ስሌት

የሥህተት ዓይነት	የሥህተት ብዛት				
	የግል ድርሰት		የቡድን ድርሰት		
	X	$X-\bar{X}=Z1$	Y	$Y-\bar{Y}=Z2$	Z1 Z2
የዓረፍተ ሃሳብ አወቃቀር ስህተቶች					
1. ግራፍን ዓረፍተ ሃሳብ	38	-10.83	36	3.5	-37.90
2. እንጥልጥል ዓረፍተ ሃሳብ	32	-16.83	14	-18.5	311.35
3. መስተዋድረሱ ልረግ	56	7.17	43	10.5	75.28
4. የሐረቶች ለመስጠት	42	-6.83	26	-6.5	44.39
5. የቃላት/የሐረቶች አጠቃላይ	37	-11.83	14	-18.5	218.85
6. የርዕስ/የተገቢ ቃላት/ ልረግ	47	-1.83	38	5.5	-10.0
7. ተሳታፊ	36	-12.8	24	-8.5	109.05
የሥልጣን ስህተቶች					
8. ጊዜ	30	-18.83	16	-16.5	310.69
9. ዝርዝር/ግብር	35	-13.83	13	-19.5	269.68
10. የባለሙያ የግብር ለገቢ ለመስጠት	47	-1.83	30	-2.5	4.57
የጠቅላይ ስህተቶች					
11. የሰዎች የተወሰነ ስም ለመስጠት	29	-19.83	15	-17.5	347.0
12. የአሁን የሰዎች ለመስጠት	35	-13.83	12	-20.5	283.5
13. አካላዊ ጠቅላይ	31	-17.83	13	-19.5	347.6
የቃላት/የሐረቶች የግብር					
14. የቃላት/የሐረቶች የግብር	120	71.17	91	58.5	4163.4

15. የመጠን ቃላት አጠቃላይ ስዊት-ቶች	35	-13.83	12	-20.5	283.51
16. ገደረት/ትርጉም/ስዊት-ቶች የሥርዓት ሃጥስ ስዊት-ቶች	27	-21.83	25	-7.5	163.72
17. ገደረት/ትርጉም/ስዊት-ቶች የሥርዓት ሃጥስ ስዊት-ቶች	146	97.17	129	96.5	9376.90
18. ገደረት/ትርጉም/ስዊት-ቶች ጠቅላላ ደግሞ	56	7.17	34	1.5	10.75
አጠቃላይ (X)	879		585		16272.5
መደብ ልዩነት (SD)	48.83		32.5		
	32.07		30.61		

ለ-3. የተከፈለውን ተከታታይ / Accuracy Ratio / ዕድገት ስልጠና

የብድር ቆይታ	የተከፈለውን ተከታታይ ስልጠና					
	የጋራ ስልጠና			የወጪ ስልጠና		
	የጋራ ቆይታ	የጋራ ዕድገት	ረጅም ጊዜ	የጋራ ቆይታ	የጋራ ዕድገት	ረጅም ጊዜ
1	735	163	4.45	794	94	8.45
2	1389	226	6.15	774	109	7.10
3	1117	191	6.01	1298	105	12.36
4	619	115	4.48	1065	113	9.42
5	835	152	5.5	983	164	6.00
ጠቅላይ	4755	879		4914	585	

ለ-4. በጋራ ቆይታ ስልጠና ዕድገት ደንብ የተከፈለውን ተከታታይ
/ Accuracy Ratio / ዕድገት ስልጠና

የብድር ቆይታ	የተከፈለውን ተከታታይ ስልጠና				
	የጋራ ስልጠና		የወጪ ስልጠና		
	X	$X - \bar{X} = Z_1$	Y	$Y - \bar{Y} = Z_2$	$Z_1^2 - Z_2^2$
1	4.45	-0.802	8.15	-0.216	0.187488
2	6.15	-0.522	7.10	-1.566	-1.502912
3	6.01	-1.50	12.36	3.694	5.76264
4	4.48	-0.838	9.42	0.754	-0.631852
5	5.5	0.182	6.00	-2.606	-0.185212
ጠቅላይ	26.59		43.33		3.530152
አማካኝ (X)	5.318		8.666		
አማካኝ (Y)	6.815		2.410		

$$s = \sqrt{\frac{\sum y^2}{n} - \frac{(\sum y)^2}{n^2}}$$

$$= \sqrt{\frac{10,815}{5} - \frac{(2,31)^2}{5}} = \sqrt{(200,355) - (0,877 \cdot 2,11)}$$

$$= \frac{1,02}{1,02} = 1,02$$

A-5. $\frac{\sum xy}{\sum x \sum y} = \frac{5,318}{5,28} = 1,007$

Klasifikasi	Klasifikasi - K			Klasifikasi - K		
	Nilai	Frekuensi	Relatif	Nilai	Frekuensi	Relatif
1	185	755	22,45	91	794	11,84
2	226	1389	16,27	109	774	14,08
3	191	1147	16,65	105	1298	8,09
4	145	649	22,54	113	1065	10,61
5	157	855	18,70	161	983	16,68
Jumlah	879	4755		585	4914	

A-6. $\frac{\sum xy}{\sum x \sum y} = \frac{12,226}{12,226} = 1,000$

Klasifikasi	Klasifikasi - K			Klasifikasi - K		
	Nilai	Frekuensi	Relatif	Nilai	Frekuensi	Relatif
1	22,45	755	11,84	11,84	755	11,84
2	16,27	1389	14,08	14,08	1389	14,08
3	16,65	1147	8,09	8,09	1147	8,09
4	22,54	649	10,61	10,61	649	10,61
5	18,70	855	16,68	16,68	855	16,68
Jumlah	18,70	4755	12,226	12,226	4755	12,226

$$\frac{\sum xy}{\sum x \sum y} = \frac{12,226}{12,226} = 1,000$$

$$s = \sqrt{\frac{\sum y^2}{n} - \frac{(\sum y)^2}{n^2}}$$

$$= \sqrt{\frac{10,815}{5} - \frac{(2,31)^2}{5}} = \sqrt{(200,355) - (0,877 \cdot 2,11)}$$

$$= \frac{1,02}{1,02} = 1,02$$

PROBABILITY

PROB IT	AVERAGE IT	PROB IT				PROB IT				AVERAGE	
		1	2	3	4	1	2	3	4	PROB	PROB
1	U	2.5	3	2	2	3	4	3	5	2.38	3.75
	A	2	3.5	3.5	5	3.5	3	5.5	4.5	3.50	4.13
	M	2	2.5	3	4	3	5	4.5	5	2.88	4.38
	T	2.17	3	2.83	3.67	3.17	4	3	4.83	2.92	3.75
2	U	2.5	2	2	1.5	4	4	3	3.5	2	3.63
	A	2	3	2.5	3.5	2	3	4.5	3.5	2.75	3.25
	M	1.5	2	3	3.5	3.5	3.5	3	3	2.5	3.25
	T	2	2.5	2.5	2.83	3.17	3.5	3.5	3.33	3.28	3.38
3	U	4.5	3	3	2	5.5	5	5	3.5	3.13	4.75
	A	2.5	4	2.5	3.5	4.5	5	5	4	3.13	4.63
	M	3	3.5	4	3.5	5	4	3.5	4.5	3.50	4.25
	T	3.33	3.5	3.17	3	5	4	4.5	4	3.25	4.38
4	U	3	4	3	4.5	4	5.5	3.5	2	3.63	3.75
	A	2	3	2.5	2.5	3	3.5	3.5	4.5	2.50	3.63
	M	2.5	2.5	3.5	3.5	4	3.5	4	4.5	3.00	4.00
	T	2.5	3.17	3	3.50	3.67	4.17	3.67	3.67	3.04	3.80
5	U	3	3	3.5	4	4	5	4.5	3	3.83	4.13
	A	2	3	2.5	5	3	4	3	4	3.13	3.50
	M	2.5	2.5	3	4	4.5	5	4.5	5	3.00	4.75
	T	2.5	2.83	3	4.33	3.83	4.67	4	4	3.17	4.13

174. SCOTT AND HARRIS (1935)

(Inter-Rater Reliability of Essay Scores)

1. Scores and Totals

	S T U D E N T					
RATERS	1	2	3	4	5	Total
1	2.38	2.00	3.13	3.63	3.38	14.52
2	3.50	2.75	3.13	2.50	3.13	15.01
3	<u>2.88</u>	<u>2.50</u>	<u>3.50</u>	<u>3.00</u>	<u>3.00</u>	<u>14.88</u>
Total	8.76	7.25	9.76	9.13	9.51	44.41

2. Squares of Scores and Totals

	S T U D E N T					
RATERS	1	2	3	4	5	Total
1	5.66	4.00	9.80	13.18	11.42	210.83
2	12.25	7.56	9.80	6.25	9.80	225.30
3	<u>8.29</u>	<u>6.25</u>	<u>12.25</u>	<u>9.00</u>	<u>9.00</u>	<u>221.41</u>
	76.74	32.56	95.26	83.36	90.41	657.54

3. Sums of Squared and Totals

15 Rated Scores Squared	134.51
1 Student total squared	398.36
3 Raters totals squared	657.54

4. Variances

$$\text{Total score } S_t^2 = \frac{398.36}{5} - \frac{44.41^2}{5^2} = 0.78$$

$$\text{Sum of items } \sum S_i^2 = \frac{134.51}{5} - \frac{657.54}{5^2} = 0.30$$

5. Reliability

$$r = \frac{k}{k-1} \left(1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right)^{3/2} \left(1 - \frac{0.30}{0.78} \right) = \frac{1.057}{1}$$

S_j^2 is the variance of student scores on a particular question or item from a particular rater.

$\sum S_j^2$ is the sum of these question or rater variances for all questions or all raters, and

S_t^2 is the variance of the total essay test scores or the sum of the ratings from all raters. (Babel, 1979: 282)

TABLE 16.017 INTER-RATER RELIABILITY OF ESSAY SCORES

(Inter-rater Reliability of Essay Scores)

1. Scores and Totals

	E	T	H	D	E	N	T	
RATERS	1	2	3	4	5			Total
1	3.75	3.63	4.75	3.75	4.13			20.01
2	4.13	3.25	1.63	3.63	3.50			19.14
3	<u>4.38</u>	<u>3.25</u>	<u>4.25</u>	<u>4.00</u>	<u>4.75</u>			<u>20.63</u>
Total	12.26	10.13	13.63	11.38	12.38			59.78

2. Squares of Scores and Totals

	E	T	H	D	E	N	T	
RATERS	1	2	3	4	5			Total
1	14.06	13.18	22.56	14.06	17.06			407.78
2	17.06	10.56	2.64	13.18	12.25			366.24
3	<u>19.15</u>	<u>10.56</u>	<u>18.06</u>	<u>16.00</u>	<u>22.56</u>			<u>423.60</u>
Total	150.33	102.67	192.72	133.29	153.26			1192.34

3. Sums of Squared Scores and Totals

15 Rater scores squared	211.77
3 Student totals squared	721.47
3 Rater totals squared	1192.34

Variance:

$$\text{Total Score } S_x^2 = \frac{721.47}{5} - \frac{59.78^2}{25} = 1.35$$

$$\text{Var of item } \sum S_i^2 = \frac{211.77}{5} - \frac{1192.31}{25} = 0.66$$

3. Reliability

$$r = \frac{1}{1-1} \left(1 - \frac{\sum S_i^2}{S_x^2} \right) = \frac{5}{4} \left(1 - \frac{0.66}{1.35} \right) = 0.77$$

→ find the error score of the test

No. of items	Error score of the test				Z ₁	Z ₂
	Error score of the test		Error score of the test			
	X	X - \bar{X} = Z ₁	Y	Y - \bar{Y} = Z ₂		
1	2.92	-0.21	3.75	-0.14	0.03	
2	3.28	0.15	3.38	-0.15	-0.08	
3	3.75	0.12	4.38	0.49	0.06	
4	3.04	-0.09	3.00	-0.09	0.01	
5	3.17	0.04	4.13	0.24	0.01	
Mean	3.26		3.83		0.03	
SD	0.15		0.17			

$$\frac{\sum Z_1 Z_2}{N} = \frac{0.03}{5} = 0.10$$

$$\sqrt{\frac{S_x^2}{N} + \frac{S_y^2}{N} - 2r \frac{S_x S_y}{\sqrt{N_1 N_2}}}$$

$$\sqrt{\frac{(0.15)^2}{5} + \frac{(0.17)^2}{5} - (2 \times 0.10) \frac{(0.15)(0.17)}{5}} = 0.17$$

$$r = \frac{0.10}{0.17} = 0.59$$

4. 972 2007 90 70-145 9207 145 7079 0077
 7079 0077 (The Interface of Syntactic and Holistic
 Assessments)

7079 0077	90 7079-145 7079 0077		9207 - 145 7079 0077		
	x	$x - \bar{x} = z_1$	y	$y - \bar{y} = z_2$	$z_1 z_2$
1	4.45	-0.868	2.92	-0.21	0.18228
2	6.15	0.832	3.28	0.15	0.1248
3	6.01	1.56	3.25	0.12	0.1872
4	4.48	-0.838	3.04	-0.09	0.07542
5	5.5	0.182	3.17	0.04	0.00728
Σx	26.59		15.66		0.08959
Σy	5.318		3.13		
$\Sigma (x - \bar{x})^2$	0.815		0.15		

$$1. r = \frac{\Sigma z_1 z_2}{\Sigma x \Sigma y} = \frac{0.08959}{5 \times 0.815 \times 0.15} = 0.1466$$

$$2. \text{SED} = \sqrt{\frac{S_x^2}{N_x} + \frac{S_y^2}{N_y} - 2r \frac{S_x \times S_y}{\sqrt{N_x N_y}}}$$

$$= \sqrt{\frac{(0.815)^2}{5} + \frac{(0.15)^2}{5} - \frac{(2 \times 0.1466) (0.815 \times 0.15)}{5}}$$

$$= 0.34$$

$$3. t = \frac{\bar{x} - \bar{y}}{\text{SED}} = \frac{5.318 - 3.13}{0.34} = 6.44$$

4.5. የሁለት ዓይነት የሰው ስነ ጥናት የድርብ ስነ ጥናት ግንዛቤ ልዩነት (The Interface of Syntactic and Holistic Assessments)

የደረጃ	የሰው ስነ ጥናት ግንዛቤ ልዩነት		የድርብ ስነ ጥናት ግንዛቤ ልዩነት		z ₁ z ₂
	x	x - \bar{x} = z ₁	y	y - \bar{y} = z ₂	
1	8.45	-0.868	3.75	-0.14	0.12152
2	7.10	0.832	3.38	-0.51	-0.42432
3	12.36	1.56	4.38	0.49	0.7644
4	9.42	-0.838	3.80	-0.09	0.07542
5	6.00	0.182	4.13	0.24	0.4368
አጠቃላይ	43.33		19.44		0.5807
አማካኝ (\bar{x})	8.666		3.89		
ድርብ ልዩነት (SD)	2.440		0.38		

$$1. r = \frac{\sum z_1 z_2}{N s_x s_y} = \frac{0.5807}{5 \times 2.44 \times 0.38} = 0.13$$

$$2. SED = \sqrt{\frac{s_x^2}{N_x} + \frac{s_y^2}{N_y} - 2r \frac{s_x s_y}{\sqrt{N_x N_y}}}$$

$$= \sqrt{\frac{(2.44)^2}{5} + \frac{(0.38)^2}{5} - (2 \times 0.13) \frac{(2.44 \times 0.38)}{5}}$$

$$= 1.08$$

$$3. t = \frac{\bar{x} - \bar{y}}{SED} = \frac{8.666 - 3.89}{1.08} = 4.42$$

ማረጋገጫ

ይህ የጥናት ጽሁፍ የእኔ መሆኑንና ለጥናቱ የተጠቀሙትን የተጠቀሙትን ድርሰቶች ዋናነታቸውን
በትክክል የተጠቀሰ መሆኑን በረጅም ጊዜ አረጋግጧል።

ስም፡- ገረግረግ

ረጅም፡-

ቦታ፡- ተገቢው ጥናት ተቋም

ቀን፡- ሰኔ 1987 ዓ.ም

